

JELENTÉS
A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
2011. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2012

Összeállította:

Baczur János, Baráz Csaba, dr. Barta Levente, Barta Zsolt, Bíró Barbara, Csikos Valéria, Dudás György, Ferenczy Gergely, Grédics Szilárd, Gombkötő Péter, Holló Sándor, Jósvári Mária, Judik Béla, Kovács Károly, Tóth Katalin, Ilonczai Zoltán, dr. Molnár Tibor, dr. Nagy Károly, Pásztor Lilla, Pongrácz Ádám, Pozsonyi András, Schmotzer András, Sulyok József, Kovács Krisztián, Szarvas Imre, Tóth László, Vertike László, Veres Péter.

Szerkesztette:
Grédics Szilárd

Eger, 2012. 03. 14.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

1. BEVEZETÉS	4
2. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	5
3. TERÜLETI ADATOK	7
3.1. VÉDETT ÉS VÉDELEMRE TERVEZETT TERMÉSZETI, NATURA 2000 ÉS EGYÉB TERÜLETEK	7
3.1.1. Védelemre tervezett természeti területek.....	9
3.1.2. Védett természeti területek	11
3.1.3. Natura 2000 területek	11
3.1.4. Nemzetközi jelentőségű területek	12
3.1.5. Megkülönböztetett védelemben részesülő területek	14
3.1.6. Magas Természeti Értékű Területek.....	15
3.2. TERÜLETVÁSÁRLÁSOK, KISAJÁTÍTÁSOK ADATAI (VÉDETTSÉGI SZINT HELYREÁLLÍTÁSA, ELŐVÁSÁRLÁSI JOG, PÁLYÁZATOK).....	16
3.3. SAJÁT VAGYONKEZELÉSŰ TERÜLETEK	17
3.4. TERÜLET NÉLKÜLI ÉRTÉKEK.....	25
3.4.1. Barlangok.....	26
4. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS	28
4.1. KUTATÁS	28
4.2. MONITOROZÁS	29
4.3. TÍR-BE BETÖLTÖTT ÉS BETÖLTÉSRE ELŐKÉSZÍTETT ADATOK	35
4.4. JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG.....	35
5. KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG	36
5.1. A) KEZELÉSI TERVEK	36
5.1.B) NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERVEK.....	39
5.2. ÉLŐHELY-FENNTARTÁS, KEZELÉS	39
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	39
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése.....	41
5.3. ÉLŐHELY-REHABILITÁCIÓ	47
5.4. FAJMEGŐRZÉSI TEVÉKENYSÉGEK	51
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	51
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	53
5.5. SAJÁT ÁLLATÁLLOMÁNY.....	63
5.6. ERDŐTERÜLETEK, ERDŐGAZDÁLKODÁS	64
<i>Nem saját vagyonkezelésben lévő védett vagy Natura 2000 erdőterületek</i>	64
<i>Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése</i>	64
5.7. VADÁSZTERÜLETEK, VADGAZDÁLKODÁS.....	65
5.8. HALÁSZATI VÍZTEREK	67
5.8.1. Védett vízterek.....	67
5.8.2. Védett halastavak.....	67
6. PROJEKTEK	68
7. JOGI ÉS ÜGYIRATFORGALOMMAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG	85
7.1. AZ IGAZGATÓSÁG ÜGYIRATFORGALMA.....	85
7.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés a hatóságok számára.....	86
7.1.2. Jelentési feladatok a Minisztérium számára	88

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.1.3. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés.....	89
7.2. SZABÁLYSÉRTÉS	90
7.3. TERMÉSZETVÉDELMI BÍRSÁG	92
7.4. BÜNTETŐ ÜGYEK.....	93
7.5. POLGÁRI PEREK.....	95
8. TERMÉSZETVÉDELMI ÓRSZOLGÁLAT.....	97
9. TÁJVÉDELEM.....	99
9.1. EGYEDI TÁJÉRTÉKEK.....	99
9.2. TELEPÜLÉS- ÉS TERÜLETRENDEZÉSI TERVEK.....	99
9.3. TÁJVÉDELMI SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉG.....	101
10. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON	102
10.1. KIADÁSOK.....	102
10.2. BEVÉTELEK	104
10.3. VAGYON.....	106
10.3.1. Befektetett eszközök.....	107
10.3.2. Forgóeszközök.....	108
10.4. ÉPÜLETEK	109
10.5. ESZKÖZÖK.....	111
11. BEMUTATÁS, OKTATÁS, TÁRSADALMI KAPCSOLATOK.....	113
11.1. ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI INFRASTRUKTÚRA	113
11.1.1. Látogató-, fogadó- és oktatóközpontok.....	113
11.1.2. Tanösvények.....	116
11.1.3. Egyéb bemutatóhelyek.....	123
11.1.4. Társadalmi kapcsolatok.....	125
11.2. ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMOK, SZOLGÁLTATÁSOK	126
Szakvezetéses túrák	126
Erdei iskolai programok	126
Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások.....	126
11.3. KIADVÁNYOK.....	127
11.4. LÁTOGATÓSTATISZTIKA	140
11.5. TERVEZETT FEJLESZTÉSEK	144
11.6. EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSOK.....	145
11.7. FONTOSABB ESEMÉNYEK.....	147
12. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI PARTNERSZERVEZETEKSEL	148
13. BELFÖLDI ÉS KÜLFÖLDI EGYÜTTMŰKÖDÉS	150
14. ELLENŐRZÉS	152
15. FONTOSABB CÉLKITŰZÉSEK A KÖVETKEZŐ ÉVRE (MUNKATERV)	155
15.1. KEZELÉSI TERVEK, FENNTARTÁSI TERVEK, VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS, NATURA 2000 TERÜLETEK	155
15.2. KUTATÁS, ALAPÁLLAPOT-FELMÉRÉS, MONITORING	156
15.3. ÉLŐHELY-KEZELÉS, FENNTARTÁS	160
15.4. ÉLŐHELY-REHABILITÁCIÓ, REKONSTRUKCIÓ	161
15.5. TERÜLETI VÉDETTSÉGTŐL FÜGGETLEN FAJMEGŐRZÉSI BEAVATKOZÁSOK.....	161
15.6. ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI TERVBEN VALÓ RÉSZVÉTEL.....	162

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

15.7. TERMÉSZETVÉDELMI VAGYONGAZDÁLKODÁSI FELADATOK	162
15.8. OKTATÁS, BEMUTATÁS, TÁRSADALMI KAPCSOLATOK.....	163
14.9. TERMÉSZETVÉDELMI INFORMÁCIÓS ÉS NYILVÁNTARTÁSI RENDSZEREK FENNTARTÁSA, FEJLESZTÉSE.....	164

1. Bevezetés

2011-ben dologi költségvetésünk jelentősen csökkent, így természetvédelmi kezeléseket elemi költségvetésünkből csak minimális mértékben tudtunk végeztetni. Ezeket a munkákat jórészt kivitelezési szakaszba lépett természetvédelmi pályázatokból – Környezet és Energia Operatív Program, LIFE+ programok – valamint közmunkaprogram keretében tudtunk ellátni.

Létszámunk nem változott, így a kötelező kutatási, monitorozási (például Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer, Natura 2000 monitorozás, Natura 2000 és védett területek felmérése, madártani felmérések) feladatokat, részben saját erőből, részben a közmunkaprogram támogatásával sikerült a szükséges mértékben ellátnunk. Természetvédelmi hatósági/szakhatósági eljárásokban számos esetben adtunk szakvéleményt.

Folytattuk természetvédelmi célú pályázatok bonyolítását illetve benyújtását (KEOP, LIFE+, ETE-HUSK), természetvédelmi kezelési tevékenységünkben a fő súly az Európai Unió forrásokra tevődött át. Két KEOP projektünk kivitelezési munkái sikerrel zárultak, finanszírozásuk révén békaátjárókat, barlangvédelmi beruházásokat valósítottunk meg, és a Bükkalja déli előterében középfeszültségű elektromos hálózatszakaszok madárvédelmi átalakítását is elvégeztük. A Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 támogatásából megnyitottuk a Novohrad-Nógrád Geopark és a Nógrádi Tájegység központjaként a Salgótarján - Baglyaskő Természetvédelmi Központot.

Régóta húzódó peres ügyünk végére sikerült pontot tenni a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területén a Legfelsőbb Bíróság számunkra pozitív döntése révén. Az így felszabadult területeket a helyi gazdák számára bérbeadásra meghirdettük.

Folytattuk a védett és a nem védett területeken lévő hagyományos művelésű gyümölcsösök természeti, genetikai, gazdálkodástörténeti, tájlesztettkai értékeinek felmérését, az újrahasznosítási lehetőségek szervezését, szaporítóanyagok előállítását, néhány helyen megkezdtük a gyümölcsfák fiatalító metszését.

Élőhely-fenntartó tevékenységeket mind alföldi, mind hegy- és dombvidéki területeinken egyaránt folytattunk. Alföldi gyep- és szántóterületeinken elsősorban az ott élő védett és fokozottan védett madárállomány megőrzése a célunk. Domb és hegyvidéki védett területeken tevékenységeink az egykori legelők, fás legelők, hegyi rétek megóvására irányulnak. Erdős területeken elsősorban a körzeti erdőtervezés során próbáltuk a természeti értékek védelmét megvalósítani.

Főbb fajmegőrzési tevékenységeink a következők voltak: békamentő akciók, alpesi götte szaporodó helyeinek helyreállítása, veszélyeztetett madárfajok védelme érdekében mesterséges fészkelőhelyek kialakítása, elektromos hálózaton szigetelőpapucsok kihelyezése, barlangi denevérállományok védelme látogatási korlátozásokkal és barlanglezárásokkal, panellakó denevéreink védelme érdekében panelszigetelések ellenőrzése.

Földtani értékeink védelme érdekében folytattuk a fokozottan védett barlangjaink bejárat- és járatbiztosítását, a barlanglátogatások koordinálását, földtani alapszelvényeink védelmét, illetve a barlang- és forráskataszterezést.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		<i>alapfokú</i>	<i>középfokú</i>	<i>felsőfokú</i>	<i>nyelvismeret (fő/nyelvek száma)</i>	<i>továbbképzések, 2011 - ben szerzett vizsgák, diplomák</i>
dolgozók (fő)	<i>Kormánytisztviselő</i>	-	12	61	35	16
	<i>Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó</i>	1	5	4	6	1
	<i>Szerződéses</i>	-	-	-	-	-
	Összesen	1	17	65	41	17

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Igazgatóságunknál 2011-ben az igazgató személyében történt változás. Jóváhagyott létszámunk 83 fő. Az engedélyezett létszámtól való eltérést (65 fő átlagléttség) a foglalkoztatott közmunkások létszáma (63 fő nem teljes éves foglalkoztatásban), a pályázathoz kapcsolódó foglalkoztatottak száma (2 fő) illetve a rokkant képességű foglalkoztatottak alkalmazása (átlagban 5 fő) okozza. A rokkant képességű dolgozók foglalkoztatása miatt rehabilitációs járulékot nem kellett fizetnünk. Igazgatóságunkon a kormánytisztviselők beállási szintje 2011. december 31 – én 104 %.

2011-ben szervezetünknel nem történt létszám leépítés.

Igazgatóságunkon a képzettségi szint megfelelő, felsőfokú végzettségű kormánytisztviselőink aránya tovább növekedett, jelenleg 78 % (2010-ben 75 % volt). Az elmúlt évben 1 fő változás történt a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknél. Jelenleg 7 fő vesz részt felsőfokú továbbképzésben. Betöltetlen álláshelyünk nincs.

Igazgatóságunkon a nyelvismereti szint javítása fontos feladat (nyelvismerettel rendelkezők aránya 49 %), ezért dolgozóink nyelvtanulását támogatjuk. Beszélt nyelvek a következők: angol, német, orosz és spanyol.

2011-ben több dolgozónk is részt vett továbbképzésen, illetve vizsgázott. Ezek a következők:

- 6 fő szakvizsga
- 2 fő nyelvi képzés
- 7 fő felsőfokú képzés
- 4 fő tanfolyamon / képzésen (alpin - technikai és őri képzésen) vett részt.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

3. Területi adatok

3.1. Védett és védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek

Illetékességi terület (ha)	884 736					
	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	43.169	8.139	0	1	1.176
Tájvédelmi Körzet	9	79.817	6.955	0	7	12.938
Természetvédelmi Terület	13	1.775	0	0	7	1.522
Ex-lege védett földvárak	163	0	0	0		egyeztetés alatt
Ex-lege védett kunhalmok	107	0	0	0		egyeztetés alatt
Ex lege védett láp	52	1062	0	0		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		
Barlangok felszíni védőövezete		24.639				
Összesen	75	150.462	15094	0		15.636

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

(3.1. Védett és védelemre tervezett területek - folytatás)

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari	1	17.932	0	0	0	0
Bioszféra Rezervátum	0	0	0	0	0	0
Világörökség/Várományos	1	151/104	0	0	0	0
Európa Diploma	1	512	0	0	0	0
Különleges Madárvédelmi Terület	6	229.748	0	0	0	0
Különleges Természetmegőrzési Terület	60*	80.835*	0	245.63	0	0

*egy új különleges természetmegőrzési terület kihirdetése illetve egy bővítése történt meg

3.1.1. Védelemre tervezett természeti területek

A védelemre tervezett területek területi adatai 2010-hez képest módosultak. A korábban tervezett Hejő-menti TK-t a közeljövőben nem tudjuk védetté nyilvánítani, így leválasztottuk és csak hosszú távú terveink között szerepel. A Borsodi Mezőség TK bővítendő területei a területi adatok pontosításával és lehetőségeink alaposabb átgondolása után csökkentek. Változhat több védelemre tervezett terület kiterjedése, amelynek oka a tulajdonosokkal/kezelőkkel történt egyeztetések, a lehetőségeink realizálása, továbbá a földhivatali adatok folyamatos változása. A Kelet-cserhádi TK bővítési területe is változhat, mivel a kezelési terv elkészítése külön történik a már védett területektől, így a határok pontosításra szorulnak. Néhány más védelemre tervezett területnél szintén a lehatárolás pontosítása miatt módosult a bővítési terület nagysága.

1. Szilvászvárad Aszaló-hegy TT	188 ha
2. Etesi Fás-legelő TT	67 ha
3. Mátrai TK bővítés	1.500 ha
4. Bükki Nemzeti Park bővítése	1.192 ha
5. Gyöngyösi Sárhegy TT bővítés	206 ha
6. Borsodi Mezőség TK bővítés	2.737 ha
7. Kesznyéteni TK bővítés	56 ha
8. Ipoly-menti TK	3.972 ha
9. Mátraverebélyi Kőszirt-hegy és Meszes-tető TT	869 ha
10. Hollókői TK bővítés	53 ha
11. Maconkai-rét TT	6 ha
12. Tarnavidéki TK bővítés	468 ha
13. Kelet-cserhádi TK bővítés	476 ha
14. Nagylóci Kőhegy TT	172 ha
15. Nagyvisnyói Kőfejtők TT	14 ha
16. Kaptárkövek védett nyilvánításának előkészítése (természeti emlék)	Felmérés alatt
Összesen:	11.976ha

- A Szilvászvárad Aszaló-hegy védetté nyilvánítása ellen mind önkormányzati, mind jelentős tulajdonosi ellenállás alakult ki, ami a védetté nyilvánítás sikerességét egyenlőre erősen megkérdőjelezi.
- Az Etesi Fáslegelőnél szintén tulajdonosi ellenállás tapasztalható, csak a terület megvásárlásával lehetne a védetté nyilvánítást megvalósítani.
- A Mátrai TK tervezett nyugati és déli (összesen, több mint 5.000 ha) bővítésével kapcsolatban szintén erőteljes kezelői ellenállás tapasztalható, ezért középtávon csak a déli területek bővítését tervezzük, 1.618 ha-os területen. Jelenleg a tervezett terület egy részén helyi jelentőségű védetté nyilvánítás folyik (Pálosvörösmart 02 hrsz), amit igazgatóságunk is támogatott.
- Bükki NP bővítése teljes előkészítettség alatt áll, a tárgyalások megkezdése következik a legnagyobb kezelővel, az Egererdő ZRt-vel.
- A Gyöngyösi Sárhegy bővítésének előkészítése a meglévő TT kezelési tervével együtt zajlott. Jelenleg a déli (legértékesebb), abasári területeken van jelentős ellenállás, ami miatt a folyamat megrekedt. Az ügyet 2010-ben a KvVM Szakállamtitkárságára megküldtük.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

- A tervezett Maconkai rét TT 6 ha-ral 2. éve van tárcaközi egyeztetésen. Döntés 2012-ig nem született. (2012-ben a terület kihirdetése megtörtént 16/2012. (II. 21.) VM rendeletben)

A 2011-ben végzett védetté nyilvánítási tevékenység összefoglalása:

Országos jelentőségű védetté nyilvánítások és kezelési tervek

- A Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület tervdokumentációja és kezelési terve elkészült, jelenleg a tervdokumentáció házi ellenőrzése folyik.
- A Lázberci TK tervdokumentációja és kezelési terve elkészült, jelenleg belső ellenőrzése és a javítások végzése zajlik.
- A Bükki Nemzeti Park tervdokumentációja véglegesítve van, a kezelési terve is elkészült, jelenleg belső egyeztetések zajlanak.
- Elkezdődött 80 fülkés szikla (kaptárkő) országos védetté nyilvánításának előkészítése
- A Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület kezdeményezésére a Nemzeti parki és tájvédelmi főosztály Tájvédelmi és ökoturisztikai osztálya koordinálása mellett elindult a kaptárkövek országos jelentőségű védett természeti emlékké nyilvánításának előkészítése. Igazgatóságunk elkészítette a fülkés sziklák területi felmérésének módszertanát, a minisztérium kidolgozta a kezelési tervek tartalmi követelményrendszerét. A kaptárkövek országos jelentőségű védett természeti emlékké nyilvánításának előkészítéséhez kapcsolódóan elkezdtek a kidolgozott módszertan szerinti felmérésüket.
- A kaptárkövek tájértékként való felmérése a TÉKA program keretében megtörtént. A kidolgozott módszertan szerinti felmérések (területlehatárolással) a múlt évben elkezdődtek, 2012-ben folytatódnak. A felmérések, kezelési tervek elkészítésének tervezett határideje 2012. március 31.

Helyi védetté nyilvánításokkal kapcsolatos tevékenységek:

Számos önkormányzatnál újbóli védetté nyilvánítások zajlanak a deregulációs törvény végre nem hajtása miatt. Ezeknél a védetté nyilvánításoknál mindnél aktívan részt veszünk és irányítjuk a teljes folyamatot. Eddig minden védetté nyilvánításnál az önkormányzatok részéről igény merült föl a kezelési tervek elkészítésével, az egyeztetések szervezésével és a rendelet alkotás segítségével kapcsolatban.

2011-ben a következő helyi jelentőségű védetté nyilvánításokban vettünk részt aktívan:

- Bátonyterenyei Gyürki-Solymossy kastélypark védelme, amely kihirdetésre került;
- Az egerlövői erdő és mocsár védelme – folyamatban van;
- A karancslapujtói kultúrház parkja védelme – folyamatban van;
- A magyarnándori Buttler-kastély parkja, amely kihirdetésre került;
- A nógrádsipeki szőlőhegy, amely kihirdetésre került;
- Mátraszőlősi belterületi ingatlanok, amely kihirdetésre kerültek;
- Sajóörösi törökmogyoró – folyamatban van;
- Sóshartyáni templomhegy, Jodaqua forrás, lezárt temető és gyepek, amelyek kihirdetésre kerültek;
- Szügyi Simonyi-kastély, facsoport és idős hársfa – folyamatban van
- Csesztvei Madách-fa, galibapusztai facsoport és Majthényi-kastély parkja – folyamatban van;

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

- Nógrádmarcfal, 055/2 hrsz védetté nyilvánítás – folyamatban van;
- Mátránovák: kaszinópark, Cserkészút és a Nyírmedi-tó védelme – folyamatban van;
- Szandai várhegy – folyamatban van;
- Pálosvörösmart 02 hrsz – folyamatban van
- Füzesabony, 3. út menti fasor – folyamatban van

3.1.2. Védett természeti területek

- **Ex lege védett természeti területek: lápok, szikes tavak**

2011-ben felülvizsgáltuk az ex lege védett lápok jegyzékét, valamint 10 új védelemre javasolt láp felmérését végeztük el. A működési területünkön szikes-tó nem található.

3.1.3. Natura 2000 területek

A Natura 2000 területeket érintő hatósági/szakhatósági ügyekben (más célú hasznosítás, művelésből való kivonás, telephely-engedélyezés, telephelybővítés, erdészeti eljárások) 2011-ben is a természetvédelmi hatóság munkáját segítve számos esetben adtunk szakvéleményt az érintett KÖTEVIFE-k számára. A Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelmi és Természetvédelmi Helyettes Államtitkárság megkeresése esetén, elidegenítési eljárásokhoz szükséges miniszteri nyilatkozat kiadásához adtunk természetvédelmi szakmai állásfoglalásokat.

A tárgyévben jelentős mérföldkönek tekinthető a Natura 2000 hálózat hazai elemeinek véglegesítése hazánk és az Európai Unió között, melynek fórumára, a Bilaterális Pannon Biogeográfiai Szemináriumra (2011. október 5, Budapest) igazgatóságunk számos fajokat és élőhelyeket érintő adatpontosítást végzett el. Ennek keretében megtörtént a Natura 2000 adatlapok ('Standard Data Form') adatállományainak pontosítása, frissítése is.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóságot érintő, sajlóádi (2008/2011. sz.) és a girincsi erdővel (2010/4112. sz) kapcsolatos kötelezettségszegési eljárások tárgyában tartandó bizottsági konzultációra való felkészülés érdekében összeállítottunk egy szakmai csomagot, mely hazánk felkészülését szolgálta az eljárásban. A konzultáció eredményeképp számos feladat hárult igazgatóságunkra. A BNPI működési területén két kompenzációs terület kijelölésében is közreműködött, elsősorban a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) védelmi helyzetének biztosítása érdekében. Mivel a lepke sajlóádi és girincsi állománya eltűnt, az Európai Bizottság kompenzációs intézkedések megtételét írta elő Magyarország számára. Ennek egyik lépéseként a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén egy új Natura 2000 terület került kijelölésre (Tiszaújvárosi ártéri erdők (HUBN22096) illetve a taktakenézi Szent-erdő vonatkozásában egy meglévő Natura 2000 terület bővítésére került sor (Felső-Tisza (HUHN20001)), ahol a faj jelentős állománya él. A Tiszaújvárosi ártéri erdők site esetén Natura 2000 fenntartási terv elkészítését is vállalta igazgatóságunk 2012-re.

A Natura 2000 területek bővítését, a kommunikáció elősegítését szolgálta annak a cikknek a megjelentetése is, melyben a díszes tarkalepkére vonatkozó ismeretanyagot jelentettük meg a Zöld Horizont 20. számában (Huber A. – Ilonczai Z. – Schmotzer A.: A díszes tarkalepke kálváriája – Zöld Horizont 20/2. melléklet).

A Natura 2000 szakmai feladatok során számos jelölő faj és élőhely felmérését végeztük el („Natura 2000 monitorozás” célkeretként ill. BNPI saját kerete terhére), részben külső kutatók bevonásával. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai munkatervükbe beépítve botanikai

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

(Natura 2000 jelölőfajok), gerinctelenzoológiai (elsősorban bogár) és nagyragadozó felméréseket dolgoztak ki és hajtottak végre.

Számos jelentős tudományos szempontból is értékes fajok előfordulását detektálták külsős megbízott kutatók (pl. egyenesszárnyúak ill. xilofág rovarfajok felmérése a Mátrában). Jelentős lefedettséget értünk el a Natura 2000 területek vegetáció- és élőhelyterképezése tekintetében is (Upponyi-szoros), mely eredményeket a hatósági megkereséseken túl, a nem védett, Natura 2000 erdőterületek erdőtervének felülvizsgálata során is hasznosítani tudtunk.

Speciális kezeléseket Natura 2000 területeken nem végeztünk, a kezeléseink a védett területekre illetve a BNPI vagyongazdálkodásában lévő területekre fókuszáltak.

3.1.4. Nemzetközi jelentőségű területek

- **Ramsari területek**

Az egyetlen Ramsari területünk teljes egészében átfed a Borsodi-mezőség Tájvédelmi Körzettel, ezért az ott folyó természetvédelmi munkák és élőhely-rekonstrukciós pályázatok a Ramsari terület kedvező ökológiai állapotának a kialakítását is szolgálták.

- **MAB bioszféra-rezervátumok**

MAB bioszféra rezervátum terület nincs a működési területünkön.

- **Európa Diplomás területek**

Ipolytarnóci Ősmaradványok természetvédelmi terület

2010 szeptember 16-i határozatában (CM/ResDip(2010)15a) az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága az 512 hektáros Ipolytarnóci Ősmaradványok természetvédelmi terület Európa Diplomáját 2020 szeptember 11-ig meghosszabbította. A szakértői vélemények és alapos konzultációk figyelembevételével hozott döntés az ez idáig szokásos 5 éves időtartam helyett rendkívüli módon, 10 évre előlegezte meg a bizalmat.

A különleges határozatban a terület kezelőjének, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságnak kiemelkedő színvonalú geoturizmus fejlesztései és a terület térségben betöltött jelentős szerepvállalása is szerepet játszottak. Az 1995-ben először megítélt kitüntető címmel felelősség is jár, a döntéshez – miként minden megelőző határozatban - ajánlásokat is csatoltak. Ezen irányelveket a terület működtetője követni fogja, éves jelentésekben előrehaladásukról számot ad.

A kezelési tevékenység sarkalatos pontjait képező ajánlások közé tartoznak:

- a további kutatások, öslénytani feltárások folytatása, a természeti értékek megőrzésének, bemutatásának és a tudományos eredmények közzétételének elősegítése;

- aktív szerepvállalás a szlovák-magyar Novohrad-Nógrád Geoparkban, a térség természeti értékeinek hatékony megőrzése és interpretálása, valamint az Ősmaradványoknak a geoturizmus többnyelvű információs központjává válása érdekében;

- a terület határánál beléptető kapu létesítése a pufferzóna és központi terület turizmusának kontrollálása érdekében;

- a geológiai tanösvény védőépületeinek további tájba illesztése, a falu és látogató központ közötti elektromos légvezeték földkábelre cserélése;

- a régebben telepített akác és fenyvesek fokozatos visszaszorítása, őshonos fafajok térnyerésének elősegítése, erdőkben és védett állatfajokban kárt okozó vadállomány kontrollálása természetkímélő vadgazdálkodás révén;

- zárt és nyílt területek egyensúlyának fenntartása a faluhatár menti tájképi mozaik szerkezet és a biológiai változatosság megőrzése érdekében;

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Az Ősvilági Pompeji Európa Diplomája is jelzi, hogy méltán kontinensünk természeti kincse.

• **Világörökségi helyszínek**

Hollókői Tájvédelmi Körzet

Az 1977-ben létrehozott és 1987-ben az UNESCO Kulturális Világörökség részének nyilvánított (401 rev) 151 hektáros Hollókői Tájvédelmi Körzet(HTK) a műemlékvédelmi Ófalut és természeti környezetét foglalja magába. Fenntartása többszereplős, a BNPI a beerdősült és hagyásfás részekért, valamint az ófalui tájház kiállításának működtetéséért felelős, partneri viszonyban a helyi önkormányzattal.

A HTK rendeltetése:

- Megőrizzze a jelenkor és elkövetkező nemzedékek számára a világörökség részeként a hollókői tájrészlet jellegzetes arculatát, ahol kis területen sajátos kultúrtörténeti, természeti és tájképi értékek ötvöződnek egybe.

- Őrizze meg az Ófalu népi építészetének és településszerkezetének, valamint a várromnak természeti környezetét, a fás legelő részeit.

- Gazdaságtörténeti értéként tartsa fent az egykori kisparaszti gazdálkodási módra jellemző keskenyparcellákat.

- Védje és kezelje a terület egyéb természeti értékeit.

- Lehetőséget nyújtson a látogatói megismeréshez, bemutatáshoz, aktív szerepet vállaljon a természet-megőrzési tudatformálásban, ismeretterjesztésben.

- Segítse elő a szabadidő kulturált felhasználását; szolgálja a természeti és kultúrértékek megismerésére irányuló ökoturizmust olyan módon, hogy az a természeti értékeket és a kultúrtájat ne károsítsa.

A terület rendeltetésének maradéktalanul már nem tud megfelelni, habár a hagyásfás rehabilitációval a BNPI törekszik a világörökségi tájkép fenntartására, de a hagyományos mezőgazdasági tevékenység megszűnésével ez csak mesterséges beavatkozások révén érhető el. A készülő új kezelési terv alternatív módok kidolgozásával próbál megoldást találni rá. A terület tervezett bővítése természetvédelmi értékekre koncentrál, nem növeli a világörökségi rész nagyságát.

Tarnóci Ősélőhely – Várományosi Listán

Az Ipolytarnóci Ősmaradványok természetvédelmi terület ősi világa világszínvonalú bemutató létesítményeivel 2001 óta az UNESCO világörökségi várományosi listán található. Központi részének (Tarnóci Ősélőhely, 104 hektár) 2003 évi nevezésére a Világörökségi Bizottság (28 COM 14B.13 , 2004) további szakértői vizsgálatokig elnapolta a döntést, a terület a Tentative Listán szerepel. A terület önálló megjelenésű arculati honlapja (osmaradvanyok.hu) a BNPI kezelésében van. 2011-ben ünnepelte tudományos feltárása 175 évvel azelőtti jubileumát, geológiai tanösvényén a folyamatos túravezetések 1986-ban kezdődtek el.

• **Geopark**

A világ első, határokon átnyúló nemzetközi geoparkjának, az Európai Geoparkok Hálózatának és az UNESCO által támogatott Globális Geoparkok Hálózatának tagságát 2010-ben elnyerő magyar-szlovák Novohrad-Nógrád Geopark (NNG) 63 Nógrád megyei települést és 28 szlovák oldali önkormányzatot foglal magában.

A kistérségi kezdeményezéssel 2008-ban alakult NNG az egykor szétszakadt tájat és palóc közösségeket öleli határok nélküli egységbe. Az ilyen alulról jövő kezdeményezések közös, egymást kiegészítő hálózati munkájának ösztönzése a térségi természetvédelem állami

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

letéteményese (BNPI) számára is fontos feladat. A helyi lakosság aktív közreműködésével a természetvédelem missziója nagyobb hatékonysággal teljesíthető. Egy élő geopark létrehozása és működtetése a BNPI számára egy olyan erős társadalmi bázis kiépítését jelenti, melynek támogatása révén a természet-megőrzési törekvések hatékonyabban érvényesülhetnek majd. Ráadásul a polgárbarát természetvédelem példájával a BNPI jelenlétét regionális szintéren is erősítheti.

A BNPI már a kezdetek óta kezdeményezője és vezető partner volt a geológiai értékek közérthető interpretációját célzó széleskörű tevékenységben. Az 1990-es évek végén a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (BNPI) és a Cerova Vrchovina CHKO (Szlovákia) szakértői között merült fel egy közösen kialakítandó, a földtani bemutatóhelyeket csigavonalban felfűző elképzelés gondolata.

A nemzetközi nevezésben és a hozzá kapcsolódó szervezésekben, valamint a geoparki arculat szerinti táblák kidolgozásában és kihelyezésükben Salgó-Boszorkánykő valamint Sámsonháza térségében 2009 -2011 között folyamatosan tevékenykedett a BNPI, közreműködése nélkül a nemzetközi geoparki cím elnyerésére nem lett volna esély.

Legújabb fejleményként a Baglyaskői Látogatóközpont megnyitása (HUSK 0801/2.2.1/216 pályázat) kapcsolódik a geoparki fejlesztések sorába. A geopark szakmai-földtani központja az Ipolytarnóci Ósmaradványok.

3.1.5. Megkülönböztetett védelemben részesülő területek

- **Erdő-rezervátum**

A működési területünkön 10 erdőrezervátum található. Az erdőrezervátumok magterületén erdészeti beavatkozás nem folyik. Az erdőrezervátumok védőzónájában a Magyar Nemzeti Erdőrezervátum Bizottság kezelési irányelvei alapján a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok érvényesítésére törekszünk. Eljárásrendi hiba miatt két erdőrezervátum védőzónában véghasználatra került sor az elmúlt évben.

- **Nemzeti Ökológiai Hálózat**

A Nemzeti Ökológiai Hálózat a kihirdetése óta alapjaiban nem változott, mindössze néhány esetben hatósági engedélyeztetési eljárás keretében kezdeményezték a hálózat elemeinek ingatlan-nyilvántartáshoz való igazítását, valamint kismértékű módosítását. Az ökológiai folyosók szerepét betöltő vízfolyásoknak „jó ökológiai állapotának” javítása címén szisztematikus tönkretétele kezdődött el, amelyet a közmunkaprogramban tetéznek be.

3.1.6. Magas Természeti Értékű Területek

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területéhez 4 Magas Természeti Értékű Terület tartozik részben, vagy egészében.

Borsodi Mezőség MTÉT

Teljes területe 121.104 ha, melyből a támogatható terület 70.758 ha kiterjedésű. A NATURA 2000 területek aránya 49%.

Bükkalja MTÉT

Teljes területe 18.372 ha, melyből a támogatható terület 13.110 ha kiterjedésű. A NATURA 2000 területek aránya 19%.

Hevesi-sík MTÉT

Teljes területe 61.626 ha, melyből a támogatható terület 57.523 ha kiterjedésű. A NATURA 2000 területek aránya 84%.

Taktaköz MTÉT

Teljes területe 39.206 ha, melyből a támogatható terület 27.189 ha kiterjedésű. A NATURA 2000 területek aránya 58%.

3.2. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítása, elővásárlási jog, pályázatok)

Tárgyi évben Igazgatóságunk 77 hektárral bővítette a vagyonkezelésében lévő területeket. Ebből 4 hektár adás-vétellel, illetve elővásárlási joggyakorlás kapcsán került állami tulajdonba. A szükséges pénzügyi forrást intézményi költségvetésünkben biztosítottuk. A korábbi évek gyakorlatának megfelelően eredeti költségvetésünkben 2011-ben sem szerepeltek források az 1995. évi XCIII. tv. végrehajtásának elősegítése céljából. A szűkös költségvetési lehetőségeinket próbáltuk uniós források bevonásával kiszélesíteni. A KEOP pályázatainknak köszönhetően 2011-ben az állami területek 41 hektárral gyarapodtak, a teljes vételi ár 22.656 eFt volt. Ellenérték nélkül kaptuk meg - a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 12/A és 12/D § (2) bekezdései, valamint a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény 15.§ (5) bekezdése és 25/A. § (1) bekezdése alapján – 32 hektár kivett (utak árkok) művelési ágú területnek a vagyonkezelői jogát.

A korábbi évben az MNV ZRt-től, illetve erdészeti részvénytársaságoktól mintegy 1.104 hektár állami tulajdonú védett, illetve Natura 2000-es terület vagyonkezelési jogát kaptuk meg. Az érintett területből 417 hektárra vonatkozásában 2011 évben történt meg a vagyonkezelői jog megváltozásának ingatlan-nyilvántartási átvezetése.

A 2008-ban indított, kesznyéteni földrészletek kisajátítására irányuló eljárás zárása 2011-ben megtörtént. A kisajátítási eljárás során kártalanítására és az időközben történt adásvételekre 5.806.700 Ft összeget fizetett ki igazgatóságunk. A kártalanítások pénzügyi fedezésére a „természetvédelmi kártalanítás” 10/2/35 fejezeti előirányzat terhére 3.531.700 Ft volt biztosítva, a hiányzó 2.275.000 Ft összeget igazgatóságunk előlegezte meg. A hiányzó összeget igazgatóságunk 2012-ben kapja meg a Vidékfejlesztési Minisztériumtól. Sajnos, a kisajátítással érintett területek ingatlan-nyilvántartási bejegyzése nem történt meg, mivel az érintettek egy része bírósági eljárást kezdeményezett, kérve az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés felfüggesztését is.

2011 évben újabb földcseréket nem kezdeményeztünk a Magyar Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnél. Sajnos, a folyamatban lévő cserék közül azok ügymenetének bonyolultsága miatt egyet sem tudtunk lezárni.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

3.3. Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévi változás (ha)	Összkiterjedés (ha)*	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			Ha	%	Ha	%
Szántó	0	4.418	1.955	44	2.463	5
Gyep	4	20.404	5.946	29	14.458	71
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	13	13	100	0	0
Gyümölcsös	0	19	19	100	0	0
Nádas	0	90	90	100	11	12
Halastó	0	7	7	100	0	0
Erdő	314	4117	4.108	100	9	0
Kivett	72	1497	1.352	90	145	10
Összesen	390	30.565	13.490	44	17.075	56

*A kimutatás tartalmazza a kártalanítási kötelezettséggel terhelt, ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett területeket is.

Birtokügyi feladatok

Folytattuk a Természetvédelmi Információs Rendszer birtokügyi adatainak pontosítását. Az adatkezeléshez kapcsolódó munka gerincét a védett és a védelemre tervezett földrészletek megosztásából keletkezett duplumok megszüntetése, valamint a tulajdoni lapra tévesen bejegyzett védettségi kategóriák egyeztetése (javítása) képezte. Folytattuk az adatbázisban szereplő földrészletekre vonatkozó tulajdoni lapok digitális állományainak rögzítését. Elértük, hogy a rendelkezésünkre álló tulajdoni lapoknak teljes köre hozzárendelésre került a megfelelő földrészlethez, így ezek a területi kollégáink számára is elérhetőek.

A birtokügyi adatbázisban azonosítottuk a védettségi szint helyreállításáról szóló jogszabály hatálya alá tartozó területeket. A központilag rendelkezésünkre bocsátott kóddal megjelöltük azon földrészleteket is, amik a jogszabály hatálya alá tartoznak, de időközben megtörtént a mentesítésük. Ugyancsak azonosításra kerültek azok a földrészletek is, amelyekre vonatkozóan nincs hatályos vagyonkezelési szerződése Igazgatóságunknak.

Pontosítottuk az Európa Diplomával rendelkező területek, valamint a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek helyrajzi számos listáját. A munka keretében elvégeztük továbbá az érintett földrészletek ingatlan-nyilvántartási adatainak ellenőrzését.

A korábbi években átvett állami területek vonatkozásában nem minden esetben valósult meg a vagyonkezelői jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetése. A jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés elősegítése céljából eljártunk a balassagyarmati, nyíregyházai, hevesi, és a gyöngyösi földhivataloknál. Év végére minden vagyonkezelésünkbe tartozó földrészlet vonatkozásában megtörtént a vagyonkezelői jog bejegyzése.

Munkatársaink elvégezték a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet, valamint a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet „házi deregulációját”. A munka keretében összehasonlítottuk a védettséget megállapító jogszabályban szereplő földrészletek listáját az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett védett földrészletek listájával. Mindkét tájvédelmi körzet esetében jelentős eltérések feltárására került sor.

Kezelési tevékenység

Kezelési tevékenységünkben jelentős változások 2011-ben nem történtek. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek többségének hasznosítása továbbra is a helyben lakó gazdálkodók bevonásával valósult meg. Az év során a vagyonkezelési koncepciónkban és a stratégiai vagyonkezelési tervben rögzítettek szerint minimális mértékben bővítettük a saját kezelésben tartott területek arányát.

Az év során összesen 21 db szerződést kötöttünk. Ezen szerződések közül 10 db az Igazgatóságunkon 2011-ben bevezetett új pályázati rendszer szerint történt. Az általunk kidolgozott pályázat során az illetékes Önkormányzatnál, Igazgatóságunk székhelyén, valamint a www.bnpi.hu weboldalon jelentettük meg a hirdetményeinket. A pályázati csomagok felvételére Igazgatóságunk székhelyén volt lehetőség, valamint a pályázatok leadása is itt történt. A beérkezett pályázatokat bontás után Igazgatóságunk munkatársaiból alakult Bíráló Bizottság értékelte. Az eredményhirdetés után került sor a szerződések megkötésére. A pályázatokon a hatályos jogszabályok, a Kormányzat törekvései, valamint Igazgatóságunk vagyonkezelési koncepciója alapján a helyben lakó, élethivatásszerűen gazdálkodó, legelő állatállomány tartásával foglalkozó gazdálkodókat részesítettük előnyben. Néhány haszonbérleti szerződésünket korrigálni kellett, mivel a valós területhasználat, és az ingatlan-nyilvántartás adatai között eltéréseket tapasztaltunk. 2 db szerződésünket a bérlők sajnálatos halála miatt kellett módosítanunk, ezen esetekben a törvényes örökösök, akik gazdálkodási tevékenységet végeznek, vették át a szerződést öröklés jogcímen. Az átvétel feltételeként szabtuk, hogy az örökösök közösen nyilatkozzanak arról a tényről, hogy az elhunyt által Igazgatóságunktól bérelt területek használati jogáról lemondanak.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk 2011 júniusában pert nyert a Mariano Kft.-vel szemben, így a cég által hasznóbérelt területek visszakerültek Igazgatóságunk használatába. Igazgatóságunk a területek hasznóbérelti pályázati meghirdetése előtt többszintű egyeztetést folytatott az érintettek (Vidékfejlesztési Minisztérium, Miniszterelnökség, NFA, MVH, helyi gazdák) képviselőivel. Az egyeztetések során kialakult álláspontok figyelembevételével 2011. 09. 01-én a pályázatok kiírásra kerültek. A kiírások - a pályázati eljárás lezárása előtt - az állami termőföldek egységes szemléletű pályázati rendszerének kialakítása miatt visszavonásra kerültek. A területek újbóli meghirdetésére 2011 decemberében került sor, eredményes pályázatok esetén a hasznóbérelti szerződések megkötésére előreláthatólag 2012. február-márciusában kerülhet sor.

Saját kezelésben tartottuk a Dél-hevesi Tájegységünkben kialakított „túzokkíméleti” területet, itt az agrár-környezetgazdálkodási szabályoknak megfelelő szántóföldi növénytermesztést folytattunk. Az Igazgatóság a december 31-i állapot szerint 17.076 hektár kezelését látja el külső együttműködő partnerek bevonásával.

A bérlők tevékenységének ellenőrzését a Természetvédelmi Őrszolgálat, valamint a Vagyongazdálkodási Osztály végezte. Ellenőrzésre a Nógrádi Tájegységben, valamint a Dél-borsodi Tájegységben került sor. További célunk, hogy az AKG ciklus alatt legalább 1 alkalommal minden bérlő tevékenységét központilag is ellenőrizzük.

Igazgatóságunk 2011-ben a hasznóbérelti díjak fajlagos mértékét nem változtatta meg a futó szerződésekben. Az újonnan kötött szerződésekben az NFA által ajánlott 1.250 Ft/AK/év mértéket érvényesítettük, amennyiben az általunk korábban alkalmazott díjat meghaladta. A csapadékos évszám miatt vis maior helyzet miatt több partnerünk kért korábban fizetési haladékot, amit a konkrét eset vizsgálata után, megalapozott kérelem esetén támogattunk. A Kesznyéteni TK-ban gazdálkodók esetében fizetési kedvezményt is biztosítottunk az elárasztott területeken gazdálkodók részére. Az együttműködő gazdálkodók likviditási nehézségeit főleg a szélsőséges időjárás okozta károk, és a mezőgazdasági támogatások és pályázati összegek kifizetésének bizonytalansága, elhúzódása okozta.

Az előző évhez képest változás történt a mezőgazdasági támogatásokkal érintett területek kiterjedésében. Az területalapú támogatással érintett területek kiterjedése csökkent az előző évhez képest, 2011-ben 638,05 hektár volt.

Az Agrár-környezetgazdálkodási támogatások keretében a Hevesi Füves Puszták TK területén 514,46 hektárra adtunk be kifizetési kérelmet szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhelyfejlesztési előírásokkal célprogramra vonatkozóan. A vagyongazdálkodási tervezés során 531,5 hektár területet jelöltünk meg AKG érintettséggel, melynek oka, hogy ez a szám a földhivatali nyilvántartás szerinti bruttó területe az érintett helyrajzi számoknak, melyből a víznyomásos területek a kifizetési kérelemben kivételre kerülnek.

A Magas Természeti Értékű Területeken és Natura 2000-es területeken folyó gazdálkodás ellenőrzésében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal mellett társszervezetként vettünk részt. Kollégáink a három megyében összesen 101 gazdálkodó ellenőrzésben működtek közre. Tapasztalataink szerint a leggyakoribb probléma továbbra is a területi-, vagy művelési eltérés és a gyepek nem megfelelő kultúrállapota volt.

Az év során folytattuk a korábban jóváhagyott monitoring tervünk szerinti felméréseket. Az MTÉT célprogramokban résztvevő gazdálkodók tevékenységének segítése érdekében kollégáink szaktanácsadási feladatokat láttak el. Ennek keretében főleg a programba bevitt területeken történő gazdálkodás lehetőségeiről adtak tájékoztatást. Több gazdálkodói fórumot is rendeztünk, ahol a gazdák közvetlenül segítséget kaptak mindennemű támogatásokkal kapcsolatos kérdésben. Igazgatóságunk eleget tett az agrár-környezetvédelmi programban vállalt képzési kötelezettségének.

Az év során folytattuk a korábban jóváhagyott monitoring tervünk szerinti felméréseket. Az MTÉT célprogramokban résztvevő gazdálkodók tevékenységének segítése érdekében kollégáink szaktanácsadási feladatokat láttak el. Ennek keretében főleg a programba bevitt területeken történő

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

gazdálkodás lehetőségeiről adtak tájékoztatást. Több gazdálkodói fórumot is rendeztünk, ahol a gazdák közvetlenül segítséget kaptak mindennemű támogatásokkal kapcsolatos kérdésben. Igazgatóságunk eleget tett az agrár-környezetvédelmi programban vállalt képzési kötelezettségének.

Az utóbbi évek gyakorlatának megfelelően az élőhelyek kezelését, rehabilitációját 2011-ben is leginkább uniós források bevonásával terveztük megvalósítani. A saját vagyionkezelésben lévő területeken, intézményi forrásaink terhére csak kisebb kezelési feladatokat tudunk elvégezni. A megvalósult munkákat tájegységenként mutatjuk be.

A **Nyugat-bükki Tájegység** területén a felsőtárkányi 8 ha-os Barát-rét gyeppkezelésében nagy segítséget jelentett számunkra a közmunka programunkban foglalkoztatottak munkája.

A terület nagyobb részén szárazúást végeztünk a saját erőgépünk bevonásával. A géppel nehezen megközelíthető részeken a kézi bozótirtást és szár-felaprítást teljes mértékben közmunkásaink végezték.

A szélsőséges, csapadékos időjárás következtében 2010-ben a Hór-patak kilépett a medréből és elöntötte az Oszlai gyepek egy részét, így a korábbi évekhez képest csökkent a kezelt gyepp kiterjedése. 2011-re sikerült közel mederigazítással visszaállítani a patak és környékének eredeti állapotát közel 4 ha-on.

A cserépfalui Perpác-réten 4 ha-on gépi szárazúást végeztünk, élőhely fenntartási célból.

A **Mátrai Tájegységben** a 2011. évi vagyionkezelési feladatok jelentős részét KEOP pályázati források keretéből terveztük megvalósítani. A pályázat csúszása miatt ezeken a részeken 2011-ben is csak a SAPS-ban támogatható területek élőhelykezelése történt meg saját források felhasználásával.

Ennek keretében Mátraszentimrén a Tugár- és Fallóskúti-réten 2 ha-on végeztünk gépi szárazúást és 7,69 ha-on kaszálást. Parádon a Somhegy-bükki legelőn 5,08 ha-on kaszálást hajtottunk végre, illetve a Felső-Dederka területén 1 ha-on, valamint a Hideg-kút területén szintén 1 ha-on az akácsarj szárazúása történt meg.

A közmunkaprogram keretében gyeprekonstrukciós és fenntartási kezelési munkákat végeztünk több területen.

Bátonyterenye, Lengyendi-Galya területén 1 ha-on végeztünk kaszálást és a széna összegyűjtését a fajgazdag hegyi rét védelme érdekében.

Gyöngyösön a Gyilkos-réten 0,7 ha területen történt kaszálás, széna lehordás.

Kisnánán a Széki-réten 1,5 ha területen történt kaszálás és cserjeirtás, részben a tavaly kezelt területen, illetve újabb részt kezelés alá véve.

Gyöngyöspatán az Úrráteszi-részen 1 ha-on végeztünk ismételten kézi bozótirtást az országosan ritka, unikális előfordulású Natura 2000-es rovarfajok védelme érdekében.

Az atkári Margit-kút területén 0,4 ha-on kézi bozótirtás és kaszálást, széna lehordást végeztünk a pompás kosbor védelme érdekében.

A gyöngyösi Sár-hegyen februárban az avas nád vágását és lehordását végeztük el.

Recsk, Vár-bükk területén megkezdtuk a gyepp rekonstrukcióját, amely kézi bozótirtással kezdődött kb. 0,2 ha területen.

A saját vagyionkezelésbe tartozó Parád 16 Út erdőtervi jelű dózer-út karbantartása is megtörtént mintegy 1040 fm hosszúságban.

Invazív növény irtás történt (cseh óriáskeserűfű) Parádon a Kutyatörő-rét mentén. Emellett a 16B erdőrészletben az akác fűrészes kezelését hajtottuk végre.

Parádon a közmunkaprogram keretében mintegy 450 fm hosszban elbontásra került a 17C erdőrészletet védő vadkár-elhárítási kerítés.

Parádon a Vár-hegy, a Hideg-kút és a Dederka területén, Parádsasváron a Térffy Béla út mentén, valamint a gyöngyösi Sár-hegyen hulladékgyűjtés történt.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Parádon a kötelezően előírt erdészeti tevékenységeket végeztük, melyek kivétel nélkül ápolási tevékenységek voltak 3 erdőrészletben összesen 2,9 ha területen.

A **Kelet-bükki Tájegységben** a kezelési tevékenységben jelentős segítséget nyújtott az igazgatóság közmunkaprogramja.

A tervezett élőhely-kezelési tevékenységek közül kizárólag a program keretében végzett feladatok valósultak meg a szükséges források hiánya miatt.

A tardi Bála-völgyben az előző évekhez hasonlóan 0,7 ha kiterjedésű terület invazív növényzet (gyalogbodza, gyalogakác, kanadai aranyvessző) mentesítését közmunkásaink végezték el kézi munkával.

A Tardi-legelő TT géppel nehezen, vagy meg nem közelíthető részein legelőrekonstrukció keretében 4 ha-on történt cserjeirtás szintén közmunkások bevonásával. Célunk a jelenleg bérbe nem adott területek állapotának helyreállítása, előkészítése a későbbi legelőként történő bérbeadásra.

Folytatódott a kaszálók úthálózatának rekonstrukciója is, az eredeti nyomvonalak visszaállítását összesen 5.000 folyóméteren végeztük el. A munka keretében terepegyengetést és vízrendezést hajtottunk végre.

Tavalyi évben is folytattuk a 2010. elején, szintén közmunkaprogram keretében ültetett 85 db hagyományos gyümölcsfa ápolási munkáit, a fák gyökér körüli tápanyagosítását végeztük el a gyommentesítés és vízhez jutás biztosítása érdekében.

A **Dél-hevesi Tájegységben** nyolc helyszínen történt meg a korábbi években megvalósított fatelepítések egyedeinek ápolása (gyomtalanítás, szellőztetés) évi kétszeri alkalommal. A fák egyedi védelmét az őszi hónapokban műanyag hálózással és vegyszeres módszerrel biztosítottuk.

A vizes élőhely-rekonstrukciós munkálatok (Pély, Ludas I.-II. ütem) során kiépített gátrendszerek, valamint a műtárgyak (tiltok, zsilipek) közvetlen környezetének tisztítása, kaszálása kézi gyalogmunkában került megvalósításra.

A természetvédelmi elvárásoknak megfelelő szántóföldi növénytermesztés Sarud térségében, a tűzokkíméleti területen valósult meg. A mintegy 540 hektáron folyó gazdálkodás a tűzokkíméleti- és táplálkozási igényeihez igazodva, az AKG-előírások betartása mellett az ökonómiai elvárásoknak is mindinkább próbál megfelelni.

Területi arányát tekintve 2011-ben is az ugaroltatás volt a legjellemzőbb.

Az őszi búza vetése a szokásos mértékben megtörtént (80 ha), viszont a tűzokkíméleti területen a takarmányellátását biztosító őszi káposztarepce telepítése a szélsőséges csapadékviszonyok miatt sikertelen volt (110 ha).

A lucerna területi aránya egy 28 ha-os tábla feltörésével csökkent, ezt a 2012. évben kívánjuk pótolni.

Őszi búza betakarítás, tarlóhántás: az őszi búza betakarítására mintegy 60 ha-on kerülhetett sor. Ennek során 2011-ben közel 200 tonna takarmány minőségű búzát sikerült értékesíteni. A termény lehordását követően került elvégzésre a területek tarlóhántása.

Őszi káposztarepce és őszi búza vetés, telepítés: a szélsőséges csapadékviszonyok következtében a vetések és telepítések sikeressége rendkívül gyenge volt, így őszi búzából 80 hektárt sikerült elvetni. Az őszi káposztarepce telepítésére 110 ha kiterjedésben került sor, melyet rendkívül csapadékhiányos időszak követett, ezért a repce kelése kevéssé volt sikeres.

Lucerna és ugar területek kaszálása és szárazítása: a területi kiterjedését tekintve is jelentős lucerna és ugarterületek hasznosítása javarészt kaszálással történt. A területekről lehozott közel 2.000 db bála értékesítése folyamatban van.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Vetett ugar, lucerna telepítés (tavaszi): az AKG program előírásainak megfelelően a vetett ugarterületek és a lucerna területi arányának növelése kötelezettségként jelentkezett, a tavaszi időszakban ennek agrotechnikai feltételei még nagyjából adottak voltak.

Őszi búza gyomirtása, tápanyagutánpótlása: az őszi búza termesztéstechnológiájának bevált és szükséges eleme a tavaszi gyomirtás, amit rendszeresen az állomány lombtrágyázásával kötünk össze.

Korai kaszálás: az AKG előírások lehetővé teszik lucernaterületek korai (április 25. előtti) részleges kaszálását. A természetvédelmi szempontból is indokoltnak ítélt művelet 40 hektáron, a lucernaterületek közel felén valósult meg.

A területek művelése továbbra is külső vállalkozók bevonásával került megvalósításra. A megtermelt 200 tonna takarmánybúzáat tárolókapacitások hiányában kombájn alól értékesítettük, míg az ugar- és lucernaterületekről lehozott kaszálék bálák formájában a területen került készletezésre. A jelentős gyom összetevő és a nedvességtartalom miatt a bálák takarmányozási célú értékesítésére csak részben volt lehetőség. Év végéig a készletre vett kaszálék értékesítésére nem került sor.

A **Nógrádi Tájegységben** a védett természeti területek vagyonkezelési feladataink elvégzésére fordítható források szűkülése miatt továbbra is legfőbb prioritás maradt a saját vagyonkezelésű erdeinkben meglévő kötelezettségeink teljesítése. Az elvégzett munkák mintegy 35 ha-on erdőfelújítási és mintegy 60 ha-on erdőnevelési munkát jelentettek. Saját erőgéppel a szukcessziós folyamatok megállítása érdekében gyepterületet 7 ha-on kezeltünk. A közmunkaprogram keretében sokrétű munkavégzésre került sor. A korábbi évekhez hasonlóan különböző típusú élőhelyeken rendszeres hulladékmentesítést, illetve az invazív növények – elsősorban fehér akác és cseh óriáskeserűfű – irtását végeztük. Jelentős volt a felújított tanösvényekre fordított munkaóra, mely a látogatói igények kielégítését szolgáló kaszálásból és a közlekedési felületek karbantartásából állt. Mintegy 3 ha-on megkezdtük egy természetvédelmi közpark kialakítását, a közmunkások a volt ipari terület hulladékmentesítését, tereprendezését, pihenőhelyek kialakítását és bemutatási célokat szolgáló elemek (csemeteültetés; odútelep, lépcsők, korlátok, stb.) elhelyezését végezték el. Párhuzamosan elkészült egy sérült és hatósági eljárás miatt visszatartott védett állatok átmeneti szállásaként szolgáló menhely. Ebben 2011-ben 18 faj, több, mint 50 egyedének folyamatos gondozását, kezelését végeztük el. A közmunkaprogram keretében ezen kívül számos kisebb volumenű, de természetvédelmi kezelési szempontból fontos feladat (egy tájtörténeti gyümölcsös kialakítása, illegális falmászást szolgáló eszközök visszabontása, odútelepek tisztítása, karbantartása, stb.) került megvalósításra. A felsőoktatásból gyakorlati foglalkozásra érkező hallgatók a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az özönnövények visszaszorításában nyújtottak hasznos segítséget a tájegység természetvédelmi kezelési feladatainak végrehajtásában.

Az **Ipoly-völgye Tájegységben** található saját vagyonkezelésű területeinken több helyszínen folyamatos kezelői feladatot láttunk el. Ezek keretében sor került a Holya-tanya környékén található öreg gyümölcsös gondozására, a vizes élőhelyek fenntartására, valamint az erdei tisztások kezelésére is.

Az Ipolytarnóci Ősmeradványok Természetvédelmi Területen belül az év eleji bozótirtás után háromszori kaszálás és a széna összegyűjtése történt meg a mozaikos biotópok és az őshonos rackaállomány fenntartása érdekében.

Az élőhelyek mellett jelentős feladatot keletkeztetett a bemutatóhely infrastruktúrájának állag megőrzéséhez kapcsolódó munkák elvégzése. A fogadóépület körüli parkoló, árkok és az útmenti területek, játszótér, tűzrakó helyek folyamatos karbantartása, valamint a miocén erdő kertészeti tevékenysége a közmunkaprogram foglalkoztatott munkások bevonásával valósult meg.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Mindezek mellett a különleges rendeltetésű, 510 ha-os vadászterület vadgazdálkodása is folyamatos tevékenység volt egész év során. A földmunkák mellett pótlások, kapuk, korlátok és fahidak is kialakításra kerültek.

Fekete hortobágyi rackajuh állományunk az év eleji 76-ról 43 egyed szaporulattal gyarapodott.

Ebből eladásra és kényszervágásra is sor került, természetes elhullás is volt, 1 egyed tenyészkos is beszerzésre került, így az év végi záró létszám 53 db volt.

A hortobágyi racka állomány minőségét jelzi, hogy 28 egyedet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vásárolt meg.

A rackanyírásból származó 95 kg mennyiségű gyapjú raktározásra került.

A termelődött 26 tonna juhtrágyát kisebb nehézségekkel sikerült értékesíteni az év során.

A Hollókői Tájvédelmi Körzetben található tanösvények fenntartása a járhatóság és hulladékmentesítés biztosítására szorítkozott, a sérült és elhasználódott bemutató táblák és táblatartó szerkezetek pótlására forráshiány miatt nem került sor.

A **Dél-borsodi Tájegységben** a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet személyzete a vagyonkezelési feladatok egy részét a közmunkaprogramban foglalkoztatott munkások segítségével végezte el, fennmaradó részét pedig saját erőgépünk bevonásával hajtotta végre.

Közmunka program keretében végzett feladatok:

- Fásítások ápolása:

Az érintett, 18,9 ha kiterjedésű terület első ápolását a gyomnövények magérését megelőzően végeztük, a további ápolásokat pedig a gyomnövények növekedési ütemének megfelelően időzítettük. A mélyebb fekvésű, jobb termőhelyi adottságú területek ápolása három alkalommal történt meg. Ezeken a területeken a rendellenes formát mutató, vagy széltörés miatt korrekcióra szoruló egyedeknél elvégeztük a korona-alakító metszést is. A munkálatok részben (8,3 ha) a szárnyékerdők, részben élőhely-fejlesztési céllal telepített fásítások területén zajlottak.

- Pompás sisakos kosbor élőhelyének kezelése:

A kezelés két ingatlant érintett, összesen 1 ha területen. A munkálatokat a tájegység személyzete és a közmunkaprogramban résztvevők együttesen végezték. A terület a kosbor utolsó mezőségi élőhelye, amely a kezelés hiánya miatt begazosodott, a növényzet degradálódni kezdett. A magasabb térszíneken megjelent és uralkodóvá vált a siskanád tippán, egyéb gyomnövényfajok és a nád. A mélyebb részeken található magas sásos foltok is jelentős mértékben záródtak, a gyepszinten nagy mennyiségű szerves anyag gyűlt össze. A nád terjedése mellett a gyalogakác megjelenése is folyamatosan szegényítette az élőhely fajkészletét. A kezelés eredményeként a kosbor életfeltételeinek javulását, a megnyitott területeken az állomány növekedését várjuk.

- Invazív növények visszaszorítása:

A Borsodi Tájvédelmi Körzet területén az özönnövények továbbterjedésének kedvező, géppel nem kezelhető, az igazgatóság vagyonkezelésében lévő helyein (árokpartok, csatorna szegélyek, műtárgyak környezete, tanyaromok stb.) közmunkások segítségével összesen 5,57 ha területen valósult meg a gyomok kézi irtása.

A kivágott gyalogakác válogatása, kérgezése révén olyan szaporodásra már képtelen anyaghoz jutottunk, amelyet a klímaerdő programban telepített facsemeték egyedi védelmének kiépítése során fel tudtunk használni. Ezt a tevékenységet szintén a közmunkaprogram keretében hajtottuk végre.

További 2,9 ha területen került elvégzésre a gyalogakác kivágása a tájegység személyzete által.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Saját eszközzel végzett gépi munkák:

Saját gépi kapacitásaink igénybevétele mellett útfelület javítás és karbantartás 25,2 ha-on valósult meg, emellett 29 ha-on özönnövények és gyomok gépi szárzúzását végeztük el. Az útajavítás túlnyomó részt a BNPI vagyonkezelésébe került Szili-erdőben lévő, valamint a tájegység személyzete által gyakran használt utakat érintette.

A szárzúzás használaton kívüli területeken volt szükséges (csatornaparton, depónián), amelyek olyan invazív növényfajok életterei, amik megfertőzhetik a környező értékes területeket.

A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzetben 2011. évben a területalapú támogatással érintett, összesen 59,24 ha kiterjedésű területet környékbeli gazdálkodókkal kötött vállalkozói szerződések keretében kaszáltattuk le.

A közmunkaprogram keretében 5 ha kiterjedésű területen a fűzbokor és nád vágását kézi munkával végeztük el, továbbá sor került a sásos területek késő őszi kaszálására is.

A mozaikosan invazív növények, mint a gyalogakác, zöldjuhar, magas aranyvessző, szíriai selyemmályva irtását további 5 ha nagyságú területen végeztük el.

A közmunkaprogram során 6 km hosszban valósult meg a saját kezelésű utak karbantartása.

A tájvédelmi körzet területén található vizes élőhelyek fenntartását biztosító 6 db vízkormányzó műtárgy állagmegóvási feladatainak elvégzésére is sor került az év során.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

3.4. Terület nélküli értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Forrás	2.802	22
Víznyelő	0	0
Kunhalom	108	1
Földvár	163	
Barlang	1.229	1
Egyedi tájérték	2.083	720

- Barlang, forrás - közhiteles nyilvántartás folyamatban
- Víznyelő - nincs felmérés (így nincs számadat), nem kezdődött el a közhiteles nyilvántartásba vétel
- Az új, MSZ 20381:2009 szabvány szerint az EGT/Norvég Finanszírozási Alap támogatásával zajló TÉKA program keretében új felmérések készültek 31 településen.

3.4.1. Barlangok

Decemberben zártuk az első KEOP Élettelen természeti értékeink megőrzése c. projektet, mely 110.000.000 Ft összértékű természetmegőrzést célzó beruházás jellegű pályázatunk volt. Ennek során megvalósult 5 fokozottan védett barlang lezárása, az idegenforgalmi Anna-barlang lámpaflóra terjedést megelőző világításrekonstrukciója, a Szeleta-barlang előterének és barlangbelsőjének rendezése, a Kő-lyuk barlangbelsőjének rehabilitációja, illetve két barlangban árvízmentesítő és természetvédelmi célú közlekedési segédeszközök beépítése történt meg.

Két barlangban a természetes állapot helyreállítását és életveszélyes helyzet megszüntetését célzó depóniaáthelyezés sikeresen megvalósult.

Egy barlang esetében sikeres felszíni terület megvásárlását bonyolítottuk le.

Barlangok bejárat- és járatbiztosítása, valamint a bejáratok biztosításának fenntartása

A fokozottan védett barlangok száma a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén 54. Egyes barlangoknál szükséges volt a bejárat szakaszba behullott törmelék, szerves anyag eltávolítására (Szeleta-zsomboly, Bolhási-víznyelőbarlang, Létrási Vizes-barlang, Vénusz-barlang), melyet a barlangkutató egyesületek önállóan végeztek el. A Szeleta-zsomboly álfenék takarítására vállalkozói szerződést kötöttünk. Vállalkozói szerződést kötöttünk 12 fokozottan védett barlangban végzendő kisebb-nagyobb javítások, akadályok elhárítására, így a Bolhási-víznyelőbarlang ajtaja és a Fekete-barlang ajtaja javítására, a Jávorkúti-víznyelőbarlang bejáratába zuhant fatörmelék eltávolítására, két ajtón lakatcserére, a Cubákos-barlang ácsolatának cseréjére, a Nézsbai-víznyelőbarlang bejáratának helyreállítására, az Esztáz-kői-barlang létráinak tűzihorganyzására, a Suba-lyuk kőomlást elhárító háló beépítésére.

Barlanglezárások fenntartása

A jelenleg 31 db, lezárt barlang műszaki állagmegóvása Igazgatóságunk alapfeladatai közé tartozik. Az engedéllyel látogatható barlangok esetében a barlangvédelem előfeltétele a barlangtúrák természetvédelmi szempontok szerinti koordinálása, mely a barlangok szakszerű lezárásával biztosítható. Ebben az évben lakatcserét terveztünk a Létrási Vizes- és a Láner-barlangban, és a Bolhási-víznyelőbarlang ajtajának és a Fekete-barlang ajtajának javítására, valamint a Nézsbai-víznyelőbarlang ajtajának és bejáratának helyreállítására adtunk megbízást. A lezártan fokozottan védett, és megkülönböztetett jelentőségű, vagy egyéb barlangok természeti állapotát folyamatosan monitorozzuk.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Barlanghasznosítás

A vagyonkezelésünkben lévő, hasznosítási engedéllyel rendelkező barlangjainkban 2011-ben 34 hasznosítás jellegű barlangtúra került lebonyolításra az alábbi megoszlásban:

Barlang neve	Túrák száma (db)	Látogatók száma (fő)
Lilla-barlang	6	86
Létrási Vizes-barlang hosszú túra	3	17
Létrási Vizes-barlang rövid túra	6	37
Bolhási-víznyelőbarlang	1	5
2. sz. körtúra	1	22
Kő-lyuk	8	108
Szeleta-barlang	1	10
Gyurkó-lápai-barlang	2	25
Esztáz-kői-barlang hosszú túra	3	18
Esztáz-kői-barlang rövid túra	1	11
Kecske-lyuk	1	7
Összesen	33	346

A fentiek alapján a résztvevők létszáma a 2010.-es év létszámához képest 64 %.

Barlangtúrák

A vagyonkezelésünkben lévő barlangokban 2011-ben 83 barlangtúra engedélykérelem érkezett be, és 197 barlangtúra zajlott le vagyonkezelői hozzájárulásunk alapján, melyen összesen 1.529 személy vett részt, mely a tavalyi létszám 81 %-a.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

4. Kutatás és monitorozás

4.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	Barlangok kataszterezése, járatok felszín alatti meghatározása, barlangok természetvédelmi alapállapot felvétele	4.000	Barlangkutató és természetvédő egyesületek, Kft.-k, magánszemélyek	Anna-barlang belső rácsainak felújítása (6 db), 1041 méter barlangjárat térképezése (2010-ről áthúzódó)	Finanszírozás: saját költségvetés; közhiteles nyilvántartások készítése
2.	Források kataszterezése	0	saját és gyakorlatosok által végzett felmérések	22 új forrás került be a kataszterbe	
3.	Kunhalom, földvár kataszterezés	0	saját felmérések	2 új földvár	Kataszter kiegészítés folyamatban

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

4.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése, tárgya, helyszíne	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Forrás
1.	<i>Dryopteris cristata</i> (Egerbakta)	20	Pozsonyi András (BNPI)	A faj eltűnése a területről megerősítésre került	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
2.	<i>Aconitum variegatum ssp. gracile</i> (Miskolc: Nagymező, Kismező, Zsérci-Nagy-dél, Vadkert, Kis-Hetemér, Szilvásvárad: Tarkó, Büszkés-hegy, Kisgyőr: Lófő, Bükkszentkereszt: Bika-rét)	90	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állományai stabilak	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
3.	<i>Amygdalus nana</i> (Eger-Felnémet: Gazsi-lápa)	20	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya növekszik	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
4.	<i>Cirsium brachycephalum</i> eseménykövetés	0	BNPI dolgozói	A növényfaj újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
5.	<i>Daphne cneorum</i> (Felsőtárkány: Csákpilis, Kisgyőr: Ásottfa-tető)	30	Pozsonyi András, Kleszó András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
6.	<i>Dracocephalum ruyschiana</i> (Bükk: Nagymező, Kismező)	20	Pozsonyi András, Bartha Attila (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	Monitorozási projekt megnevezése, tárgya, helyszíne	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Forrás
7.	<i>Drosera rotundifolia</i> (Sirok: Nyírjes-tó)	20	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya erőteljes növekedést mutat	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
8.	<i>Echium russicum</i> eseménykövetés	0	BNPI dolgozói	A növényfaj újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
9.	<i>Eriophorum vaginatum</i> (Sirok: Nyírjes-tó)	20	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
10.	<i>Erythronium dens-canis</i> (Miskolc: Lyukó-völgy)	30	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil, az élőhely erőteljesen degradálódik, az átültetett tövek nagy része túlélte	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
11.	<i>Fritillaria meleagris</i> (Bükkszentkereszt: Lófő-tisztás Gyöngyössolyos: Nyerges-tető)	40	Magos Gábor, Mlakár Péter, Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációinak állományai stabilak	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
12.	<i>Lindernia procumbens</i> (Tiszanána: Galambos-dűlő, Kál: Második-nyomás, Kömlő: Pap-fenek, Borsodivánka: Homokháti-tábla, Poroszló: Vénasszony-dűlő)	90	Pozsonyi András, Schmotzer András, Seres Nándor (BNPI)	A növényfaj jelenlétét az idei évben nem tapasztaltuk a mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
13.	<i>Ophris sphegodes</i> (Eger: Nagy-Eged)	20	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil, az élőhely erőteljesen cserjésedik	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	Monitorozási projekt megnevezése, tárgya, helyszíne	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Forrás
14.	<i>Parnassia palustris</i> (Bükk: Nagymező)	30	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománya stabil	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése
15.	<i>Pulsatilla grandis</i> (Bükk: Nagymező, Ostoros-patak menti erdőpuszta, Kerecsend: Lógó-part, Sajómercsei Körtvélyes-dűlő, Pásztó: Görbe-bérc)	80	Magos Gábor, Pozsonyi András, Urbán László (BNPI)	A növényfaj populációinak állományai stabilak	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
16.	<i>Thlaspi jankae</i> eseménykövetés	0	BNPI dolgozói	A növényfaj újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
17.	Országos Ürgemonitorozó Akció	30	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András (BNPI)	A faj populációinak állományai csökkenést mutatnak	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
18.	Ördög-hegy, Bélapátfalva (O5x5_036) kvadrát élőhelyterképezése	300	Pozsonyi András, Bartha Attila (BNPI)	A 2001-es élőhelyterképezés óta a terület 11,7 %-a került más élőhelyi kategóriába	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
19.	Kesznyéten kvadrát (T5x5_074) élőhelyterképezése (a 2010-ben elárasztott Sajón túli területek)	80	Pozsonyi András (BNPI)	A 2000-es élőhelyterképezés óta a terület 10,5 %-a került más élőhelyi kategóriába	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	Monitorozási projekt megnevezése, tárgya, helyszíne	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Forrás
20.	Invázió növényfajok (<i>Asclepias syriaca</i> , <i>Acer negundo</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i>) monitorozása Órdög-hegy, Bélapátfalva (O5x5_036) kvadrátban	40	Pozsonyi András (BNPI)	A 2001-es élőhelyterképezés óta a kvadrát területének 0,7 %-án a kanadai aranyvessző, 0,3 %-án az ezüstfa térhódítása tapasztalható	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
21.	Invázió növényfajok (<i>Acer negundo</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i>) monitorozása Kesznyéten (T5x5_074) kvadrátban	40	Pozsonyi András (BNPI)	A 2000-es élőhelyterképezés óta a kvadrát területének 0,3 %-án a zöldjuhar, 0,1 %-án a gyalogakác térhódítása tapasztalható	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
22.	Tarajos göte felmérés (Dél-Mátra, Cserhátalja, Központi-Cserhát)	100	Harmos Krisztián, Magos Gábor (BNPI)	A faj újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
23.	Alpesi göte felmérés (Magas-Mátra)	50	Magos Gábor (BNPI)	A faj újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
24.	Pelemonitorozás (Kerecsend, Szomolya, Kozárd)	150	Gombkötő Péter, Harmos Krisztián (BNPI)	A faj populációinak állományai stabilak	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése.
25.	Tiszaújvárosi ártéri erdők (HUBN21096) élőhelyterképezése	120	Schmotzer András (BNPI)	A mintaterület élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése megtörtént	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
26.	Natura2000 növényfajok (<i>Pulsatilla grandis</i> , <i>Echium russicum</i> , <i>Thlaspi jankae</i> , <i>Cirsium brachycephalum</i> , <i>Lindernia procumbens</i> , <i>Galanthus nivalis</i>) felmérése	440	BNPI munkatársai	A növényfajok újabb populációi kerültek felvételre	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	Monitorozási projekt megnevezése, tárgya, helyszíne	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Forrás
27.	Vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), szürkés hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>), zanótboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>) nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), magyar színjátszólepke (<i>Apatura metis</i>), ezüstsávós szénalepke (<i>Coenonympha oedippus</i>) lepkefajok kijelölt populációinak felmérése (Országos felmérés)	4.200	Mobilparts Kft. Bioaqua Pro Kft. Szélkiáltó Bt. Radiola Bt. Doronicum Kft. Pars Kft. Mercse Kft. Naturinfo Bt	A fajok többségének populációja stabil vagy ingadozó, egyes fajoknál állománynövekedés tapasztalható.	Finanszírozás: átadott pénzeszköz; a projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése, a változások országos trendjének megállapítása.
28.	Közösségi jelentőségű gyepes élőhelyek felmérése extenzív és intenzív adatlapokkal Felsőtárkány: Kerek-hegy H3a (6240-2019), Bélapátfalva: Homonna-tető G3 (6190-2012), Bélapátfalva: Szász-bérc H3a (6240-2020), Bélapátfalva: Bél-kő H3a (6240-2021) és G2 (6190-2002) és X(6110-2001)	130	Pozsonyi András (BNPI)	Natura2000 gyepes növénytársulások fajkompozíció-vizsgálata, az adatlapok kitöltése megtörtént	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: Natura 2000 növénytársulások változásának nyomon követése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kutatási feladatai részben a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében, részben saját munkatársaink kutatási feladataikként, valamint külső kutatói megbízások révén látja el. Alapvető jelentőségűek a kezelési tervek készítését és a védetté nyilvánításokat megalapozó kutatások. Kiemelten fontos feladat a Natura 2000-es területek, valamint a fokozottan védett, továbbá a veszélyeztetett gerinctelen állatfajok faunisztikai kutatása. Az utóbbi időszakban egyre több előfordulását fedezzük fel fokozottan védett fajoknak, nem védett területeken is.

2011-ben védetté nyilvánításokat, illetve a kezelési terveket megalapozó kutatások nem voltak.

Tovább folytattuk a hagyományos gyümölcsfajtáink felmérését, megtörtént egyes fajták szaporító anyagának begyűjtése, valamint a felmért gyümölcsösök rekonstrukciója, faállományának helyreállítása.

Befejeződött a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program 2007-2013 pályázati kiírásaira benyújtott, *Az Ipoly-vízgyűjtő vizes élőhelyeinek komplex felmérése, közösségi jegyzékeinek kidolgozása (HUSK0801/066)* című pályázatunk. A program zárórendezvényén (2011.02. 10-11., Felsőtárkány) kutatói konferenciát is rendeztünk, ahol a projekt kutatási eredményeit ismertettük, valamint társ nemzeti parkok ismertették a vizes élőhelyekkel kapcsolatos programjaikat, felméréseiket.

Ugyanezen pályázati kiírásra, közös természetvédelmi tevékenységek alcél keretében „*Határmenti dombvidéki tájak természetvédelmi kezelését megalapozó biotikai kutatások*” témacímen készítettünk elő saját kutatási pályázatot. A Közép-Duna völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság koordinációjával előkészített „*Projekt fejlesztés intézményi kereteinek kialakítása, az Ipoly vízgyűjtőn a vizek jó ökológiai állapotának elérése érdekében*” témacímű pályázatban Igazgatóságunk az Ipoly menti holtmedrek természeti értékeinek feltárását célozta meg. Jelen pályázataink beadást követően, az elbírálás fázisában vannak.

Igazgatóságunk működési területén nagyszámú forrás és barlang, valamint egyéb élettelen természeti érték található, melyek felmérése, közhiteles nyilvántartása is folyamatosan zajlik.

Barlangok és források közhiteles természetvédelmi nyilvántartására 2011-ben 4.000 e.Ft-ot használtunk fel, illetve kötöttünk le.

A források közhiteles nyilvántartásának felülvizsgálatát folyamatosan végeztük. 2011-ben finanszírozás hiányában csak gyakorlati időszakát nálunk töltő hallgatók és osztályunkon alkalmazott közmunkás segítségével történt felvétel. Az új felvételek száma 22 db. A felülvizsgálat eredményeképpen a források száma változni fog. A felmérések pontosítása érdekében kétszer felmért források kiszűrése és egyesítése után a felmért források száma csökkenni fog, előreláthatóan 100-150 darabbal.

A közhiteles barlangnyilvántartás kialakítására fenntartott 2010. évi keretből 2011. május 31.-i teljesítéssel készült el az Anna-barlang még cseréletlen belső rácsainak felújítása, szám szerint 6 db. Ugyancsak 2010.-ről áthúzódó megbízások alapján készült el 1.041 méter barlangjárat térképezése.

A 2011. évi barlangkataszterezési, valamint adatfelvételezési keretből év végi teljesítéssel elkészült a Szeleta-barlang támfal megerősítése, az Anna-barlang vegyszeres lámpaflóra mentesítése. Vállalkozói szerződést kötöttünk 1.050 m barlangjárat felszín alatti kiterjedésének meghatározására, 1.445 m járat térképi ábrázolására és térhatású rajzának elkészítésére, valamint 2.875 m barlangjárat poligionhálózatának meghatározására. 11 barlang természetvédelmi célú rekonstrukciójára, 1 barlangban rozsdamentes korlát beépítésére kötöttünk vállalkozói szerződést.

Az EGT/Norvég Finanszírozási Alap támogatásával zajló TÉKA (*TájÉrték KAtaszter*) program keretében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek felülvizsgálata és újak felvétele valósult meg. A kiírás szerint Igazgatóságunk működési területén

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

31 településen került sor új kataszterezésre. Ebből 19 településen a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület igazgatóságunk megbízásából dolgozott, 12 településen a TÉKA Konzorcium végeztetett felméréseket.

A kunhalmok és földvárak kataszterének felülvizsgálata a 2011. évben elkezdődött. A kulturális örökségvédelemtől kapott adatbázisok és saját adatok összevetése, illetve térképi (régi és mai topográfiai) és légi felvételek kiértékelése során számos objektum vizsgálata vált szükségessé. 2011-ben két földvár helyszínelése történt meg. Kiemelt hangsúlyt kap a kutatásban az ország (valószínűleg a világ) legnagyobb földműve, a Csörsz-árkok rendszerének beazonosítása, táj- és természetvédelmi szempontból értékes szakaszainak a földvárkataszterben való szerepeltetése.

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) szakmai irányítását a Vidékfejlesztési Minisztérium keretében működő Irányító Központ végzi. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság alkalmazásában álló koordinátor a kidolgozott protokollnak megfelelően készít tervet és végzi el – illetve megbízott kutatókkal végezteti - a feladatokat. 2011-ben az alábbi feladataink voltak: 16 védett és 7 inváziós növényfaj monitorozása, gerinces állatfajok (*ürge, tarajos göte, alpesi göte, pelefajok*), valamint 2 élőhelytérképezési kvadrát monitorozása.

A Natura 2000 területek, élőhelyek és fajok monitorozása során 2011-ben 6 Natura2000-es növényfaj felmérése és 1 Natura2000-es terület élőhelytérképezése, valamint 6 közösségi jelentőségű gyepes élőhely felmérése történt meg.

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok

TIR-be betöltött adatok

- *Védett objektumok modul*
  - Az egyedi tájérték kataszterben szereplő adatok feldolgozását tovább folytattuk. A táblázatos adatokat előkészítés után betöltöttük a TIR-be. Az egyedi tájértékekről készült fényképeket szintén átválogattuk és a TIR-be betöltöttük. Jelenleg 139 település 2.083 egyedi tájértéke szerepel a nyilvántartásban. Ehhez 3.251 fénykép készült.
- *Biotika modul*
  - Betöltöttük a biotikai és Nbmr adatokat, melyről zárójelentést küldtünk a minisztériumba. Összesen botanikai adat 60.957 db, zoológiai adat 21.174 db, Nbmr adat 3.259 db került betöltésre.

Betöltésre előkészített adatok

- Védett objektumok modul
- Ramsari területek
- Európa Diplomás területek
- védett terület frissített fedvény

4.4. Jelentési kötelezettség

A nemzeti jelentési kötelezettségünknek eleget tettünk (éves madárjelentés, NBmR (16 védett és 7 inváziós növényfaj monitorozása, gerinces állatfajok (*ürge, tarajos göte, alpesi göte, pelefajok*), valamint 2 élőhelytérképezési kvadrát monitorozása), Natura 2000 monitorozás (6 Natura2000-es növényfaj felmérése és 1 Natura2000-es terület élőhelytérképezése, valamint 6 közösségi jelentőségű gyepes élőhely felmérése).

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5. Kezelési tevékenység

5.1. A) Kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	kezelési terv (jogszabályban megjelenő rész)
1	Kerecsendi-erdő TT	119,6	elkészült	elkészült	folyamatban
2	Bükk Nemzeti Park	42.269	elkészült	folyamatban	folyamatban
3	Lázbérci TK	3.633,8	elkészült	folyamatban	folyamatban
4	Kelet-cserháti TK	7.425	folyamatban	-	-
5	Borsodi Mezőség TK	17.932	folyamatban	elkészült	folyamatban
6	Tarnavidéki TK	9.569,8	folyamatban	elkészült	folyamatban
7	Hollókői TK	141,2	elkészült	-	-
8	Kesznyéteni TK	6.083,9	folyamatban	elkészült	folyamatban
9	Szomolyai Kaptárkövek	4,8	elkészült	elkészült	folyamatban
10	Siroki Nyírjestő TT	22,5	elkészült	elkészült	folyamatban
11	Gyöngyösi Sárhegy TT	186	elkészült	elkészült	folyamatban
12	Kőlyuktető TT	A védelmet fel kell oldani.			
13	Erdőtelki Arborétum TT	3,04	folyamatban	-	-
14	Ipolytarnóci Ősmaradványok TT	513	folyamatban	-	-

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	kezelési terv (jogszabályban megjelenő rész)
15	Lázberci TK bővítése		elkészült	elkészült	9/2008 (IV.10.) KvVM rendelet
16	Mátrai TK	11.841	elkészült	elkészült	15/2008. (VI.3.) KvVM rendelet
17	Karancs-Medves TK	6.619	elkészült	elkészült	6/2010 (III.31.) KvVM rendelet
18	Hevesi Füves Puszták TK	16.114	elkészült	elkészült	15/2005 (VII.14.) KvVM rendelet
19	Hevesi Füves Puszták TK bővítés		elkészült	elkészült	26/2008 (X.22.) KvVM rendelet
20	Erdőtelki Égerláp TT	22,4	elkészült	elkészült	14/2008. (VI.3.) KvVM rendelet
21	Bélkő TT (része lett a nemzeti parknak)	97,27	elkészült	elkészült	5/2008. (II.19.) KvVM rendelet
22	Márkháza-pusztai Fáslegelő TT	273	elkészült	elkészült	19/2007 (VI.1.) KvVM rendelet
23	Sóshartyáni Hencse-hegy TT	104,7	elkészült	elkészült	13/2004 (VII.21) KvVM rendelet
24	Szóllóskei-erdő TT	63,7	elkészült	elkészült	8/2009.(VI.9.) KvVM rendelet
25	Tardi legelő TT (része lett nemzeti parknak)	280	elkészült	elkészült	16/2007 (IV.20.) KvVM rendelet
26	Tervezett Szilvásvárad Aszaló-hegy TT	189	elkészült	elkészült	-
27	BNP tervezett nyugati bővítése	1192	elkészült	elkészült	-
28	Borsodi Mezőség TK bővítése	3496	-	-	-
29	Tervezett Etesi Fáslegelő TT	67	elkészült	elkészült	-
30	Kesznyéteni TK tervezett bővítése	56	-	-	-
31	Tervezett Maconkai-rét TT	6	elkészült	elkészült	-
32	Mátrai TK déli bővítése	1500	elkészült	elkészült	-
33	Mátrai TK nyugati bővítése	kb. 3600	-	-	-

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	kezelési terv (jogszabályban megjelenő rész)
34	Tervezett Mátraverebély Kőszirt-Meszes-hegy TT	869	elkészült	elkészült	-
35	Tervezett Nagylóci Kőhegy TT	172	elkészült	elkészült	-
36	Sárhegyi TT tervezett bővítése	208	elkészült	elkészült	-
37	Tervezett Ipolymenti TK	kb. 4000	-	-	-
38	Tarnavidéki TK tervezett bővítése	468	-	-	-
39	80 helyszínen fülkés sziklák természeti emlékké való nyilvánítása		folyamatban	folyamatban	-
40	11 helyszínen helyi jelentőségű védett területek kialakításának koordinációja, segítése		folyamatban	folyamatban	-

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című projekt keretében készült el a *Hejő mente* illetve a *Szilvásváradi Aszaló és Szilvás-patak mente* kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekre Natura 2000 fenntartási terv 2009-ben. A tervezési folyamat során, a tervező konzorcium (Szent István Egyetem, VÁTI) igazgatóságunkkal folyamatos egyeztetést tartott fenn. Az azt követő időszakban Natura 2000 fenntartási tervek nem készültek Igazgatóságunk területén.

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Gyepterületek

Az elmúlt években végzett gyeprekonstrukciós munkák eredményeként helyreállított gyepterületek állapota részben újra romlásnak indult, mivel az éves kezelésekre szükséges pénzügyi források nem vagy csak igen nehezen biztosíthatóak. Ugyanakkor az agrártámogatási rendszerek követelményei miatt a gyepek gépi szárazúzással való kezelése egyre inkább terjed az MVH-s ellenőrzéseknek való megfelelés miatt, amely a gyepek állapotának rohamos romlásához, a gyomfajok fokozott elterjedéséhez, a természeti állapot degradálódásához vezet.

Az utóbbi években jelentős károk keletkeztek elsősorban a domb- és hegyvidéki gyepekben a túlszaporodott vaddisznó állomány miatt. A széttúrt gyepek kezelése csak jelentős többletköltségek útján lehetséges, másrészt a bolygatás miatt gyomosodás és az özönnövények kolonizációja indult meg. A szárazúzás tartós gyepkezelésként való alkalmazása részben az oka a vaddisznó kártételének, mivel a kezelési mód a szervesanyag feldúsulását okozza az avarszintben, ami a vaddisznó táplálékbázisát bővíti a korhadékban élő gerinctelenek révén. A szárazúzás további kedvezőtlen hatásai még a nem kívánatos gyomok és özönnövények propagulumainak a terjesztése.

Erdők

A Natura 2000 területek erdőtervének felülvizsgálata során megállapítást nyert, hogy a nem védett természeti területekre eső Natura 2000 területeken komoly problémák vannak az idős erdőtömbök letermelése miatt, így azon fajok megőrzése, amelyek nagy kiterjedésű háborítatlan erdőkhöz kötődnek, a jelenlegi korosztályviszonyok mellett nem biztosítható.

A fenti probléma megoldását lehetővé tevő fenntartható erdőállapotot biztosító folyamatos erdőborítás melletti erdőgazdálkodás bevezetése jelenleg nehezen megvalósítható. A hagyományos véghasználati módszerek alkalmazása legfőképp a mikroklíma megváltozásán keresztül a montán, szubalpin fajok számára a legkedvezőtlenebb. A Bükki Nemzeti Park botanikai monitoringjának elmúlt 20 éve alatt kapott eredmények alapján egyértelműen megállapítható, hogy a középhegységi erdők átalakulóban vannak, és a xero-mezofil fajok terjedése figyelhető meg a montán fajok rovására.

Vizes élőhelyek vízfolyások

A 2010-es rendkívüli árvizekre hivatkozó ár- és belvízrendezési munkálatok miatt jelentősen romlott a kisvízfolyások természetességi állapota. Az elvégzett mederrendezési munkák során sok esetben sérültek védett természeti értékek (pl. Nyögő-patak, Bükkaranyosi-patak mederrendezése),

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

amelyre a hatóság útján felhívtuk a figyelmet, valamint időbeli korlátozást kértünk, azonban a kivitelezési határidőkre hivatkozva a kivitelezők nem minden esetben vették ezt figyelembe. A kisvízfolyások állapotán tovább ronthatnak a közmunkaprogram keretében elrendelt növényzetirtási munkálatok, amelyek vegetációs időszakban végzett szakszerűtlen ellátása a természeti értékek leromlásához vezethet.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
1	Nyugat-Bükk Tájegység Felsőtárkány Barát-rét	8	gyep	Kézi cserjeirtás, kupacolás, nyesedékaprítás, száruzás
2	Nyugat-Bükk Tájegység Cserépfalu Perpác-rét	4	hegyi rét	Élőhely fenntartás, száruzás
3	Mátrai Tájegység, Mátraszentimre: Tugár- és Fallóskúti-rét	7,69	hegyi rét	Kaszálás, széna lehordás a hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése érdekében
4	Mátrai Tájegység, Parád: Tariska és Parádi-legelő	2	hegyi rét	Kaszálás, széna lehordás a hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése érdekében
5	Mátrai Tájegység, Bátorterenyé: Lengyendi-galya	1	hegyi rét	Kézi kaszálás, szénagyűjtés a hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése érdekében
6	Mátrai Tájegység, Gyöngyös: Gyilkos-rét	0,7	hegyi rét	Kézi kaszálás, szénagyűjtés a fajgazdag életközösségek megőrzése érdekében
7	Mátrai Tájegység, Szent-Anna tó	0,5	nádas	Az avas nád vágása és lehordása a tó öregedésének lassítása érdekében
8	Mátrai Tájegység, Parád, 17C erdőrészlet	450 folyóméter	erdő	Az erdőfelújítás után feleslegessé vált vadvédelmi kerítés bontása, elszállítása
9	Mátrai Tájegység, Parád, 16 B erdőrészlet	0,5	erdő	Előírás szerinti ápolási munkák elvégzése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
10	Mátrai Tájegység, Parád, 18 B erdőrészlet	1	erdő	Előírás szerinti ápolási munkák elvégzése
11	Mátrai Tájegység, Parád, 16 G erdőrészlet	1,4	erdő	Előírás szerinti ápolási munkák elvégzése
12	Mátrai Tájegység, Parád, Dederka	1	erdő	Hulladékgyűjtés
13	Mátrai Tájegység, Parád, Kutyatörőrét	1	erdő-gyep	Hulladékgyűjtés
14	Mátrai Tájegység, Parád, Hideg-kút	0,5	erdő	Hulladékgyűjtés
15	Mátrai Tájegység, Parádsasvár, Térfy Béla út mente	1	erdő	Hulladékgyűjtés
16	Mátrai Tájegység, Gyöngyös, Sár-hegy	0,2	erdő-gyep	Hulladékgyűjtés
17	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	540	szántó, gyep	Őszi búza talaj-előkészítése és telepítési munkái, ugarművelés a tűzokkíméleti területeken a tűzok számára kedvező élőhely-szerkezet kialakítása érdekében
18	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	60	szántó	Őszi búza betakarítás, tarlóhántás
19	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	80	szántó	Őszi búza vetés

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
20	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	110	szántó	Őszi káposztarepce telepítés
21	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	220	szántó	Lucerna és ugar területek kaszálása és szárzúzása
22	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	70	szántó	Őszi búza gyomirtása, tápanyag utánpótlása
23	Dél-hevesi Tájegység, Sarud	40	szántó	Lucernaterület korai kaszálása az AKG előírásai szerint
24	Ipoly-völgye Tájegység, 5520.sz. vadászterület, Ipolytarnóc	510	erdő	Vadászterületek kezelése
25	Ipoly-völgye Tájegység, Ipolytarnóc 039, 048 hrsz.	180	kivett	Őshonos rackaállomány fenntartása
26	Ipoly-völgye Tájegység, Ipolytarnóc 051 hrsz	4	vizes élőhely	Vizes élőhely fenntartása, kaszálás, karbantartási munkák
27	Ipoly-völgye Tájegység, Felső-Hólya tanya	1	gyümölcsös	Gyümölcsösök kezelése, fenntartási munkái
28	Ipoly-völgye Tájegység, Ipolytarnóc 039 hrsz.	8	kivett	A látogatóközpont körüli parkolók és árkok, útmenti területek folyamatos karbantartása
29	Ipoly-völgye Tájegység, Ipolytarnóc 039, 048, 049 hrsz.	160	létesítmény	A bemutatóhelyek látogathatóságának biztosítása, szemétkelés, túravezetés, a bemutató épületek és mellékhelyiségek takarítása

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
30	Ipoly-völgye Tájegység, Hollókő 057/10 hrsz.	3	kivett	A hollókői tanösvények karbantartása, hulladékmentesítése
31	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	18,9	erdő	Szárnyékerdők, élőhely-fejlesztési céllal telepített fásítások ápolása
32	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	26	gyep	Özönnövények gépi szárazítása
33	Dél-borsodi Tájegység, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet, Tiszadob 0379/4, 0444/3, 0444/4, 0446	59,24	gyep	Kaszálás élőhely-kezelési céllal
34	Dél-borsodi Tájegység, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet, Tiszalúc 057/1, 061	5	gyep	Fűzbokor és nád vágása, valamint sásos területek késő őszi kaszálása
35	Kelet-bükki Tájegység, Tard	0,2	kivett	Hagyományos gyümölcsfa telepítés ápolása (tányérozás, szellőztetés, gyomtalanítás)
36.	Nógrádi Tájegység turistaútjai	96 km	létesítmény	A környezeti állapot javítása, a természeti képet rontó, illetve a sokszor ökológiai csapdaként megjelenő (futóbogarak, cickányok számára) hulladék kézi összegyűjtése és lerakóhelyre történő szállítása
37.	Nógrádi Tájegység pihenő és bemutatóhelyei	30	létesítmény	A környezeti állapot javítása, a természeti képet rontó, illetve a sokszor ökológiai csapdaként megjelenő (futóbogarak, cickányok számára) hulladék kézi összegyűjtése és lerakóhelyre történő szállítása
38.	Nógrádi Tájegységben lévő rehabilitált bányák hulladékmentesítése	41	bányaterület	A környezeti állapot javítása, a természeti képet rontó, illetve a sokszor ökológiai csapdaként megjelenő (futóbogarak, cickányok számára) hulladék kézi

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
				össze gyűjtése és lerakóhelyre történő szállítása
39.	Nógrádi Tájegység területén parlagfümentesítés	2,5	gyep	A természeti és ökológiai állapot javítása, a lokálisan jelentkező, inváziós növényfaj visszaszorítása
40.	Nógrádi Tájegység területén bíbor nebáncsvirág irtása	0,05	vizes	A természeti és ökológiai állapot javítása, a lokálisan jelentkező, inváziós növényfaj visszaszorítása
41.	Nógrádi Tájegység területén kisvirágú nebáncsvirág irtása	0,3	erdő	A természeti és ökológiai állapot javítása, a lokálisan jelentkező, inváziós növényfaj visszaszorítása
42.	Nógrádi Tájegység területén kisvirágú őszirózsa irtása	0,025	útszegély	A természeti és ökológiai állapot javítása, a lokálisan jelentkező, inváziós növényfaj visszaszorítása
43.	Nógrádi Tájegység területén selyemkóró irtása	0,13	gyep	A természeti és ökológiai állapot javítása, a lokálisan jelentkező, inváziós növényfaj visszaszorítása
44.	Nógrádi Tájegység területén fehér akác irtása	47,9	gyep, erdő	Az agresszíven terjedő fehér akác visszaszorítása kézi erővel, a természetes élőhelyek állapotának javítása, a védett és egyéb fajok életfeltételeinek biztosítása érdekében
45.	Nógrádi Tájegység területén cserjeirtás	3	gyep	A szukcessziós folyamatok visszaszorítása, a gyepek állapotának javítása, védett növény- és állatfajok életkörülményeinek javítása érdekében
46.	Nógrádi Tájegység területén természetvédelmi közpark kialakítása (Salgótarján, Baglyaskő)	3	létesítmény	Oktatási, nevelési, bemutatási célokat szolgáló létesítmény kialakítása.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén számos élőhely-típusban folytak kezelések, melyek közül kiemelhető a hagyományos tájhasználat által kialakított gyepterületek rekonstrukciója és fenntartása.

A Bükki Nemzeti Park illetékességi területén belül a Mátrai Tájvédelmi Körzet területén folyt jelentősebb hegyirét-kezelési, fenntartási és rehabilitációs tevékenység.

A bükki rétek kezelése esetében a korábbi évek során bebizonyosodott, hogy a kizárólag kaszálással történő hasznosítás természetvédelmi szempontból hosszú távon nem mindenütt célravezető. Egyes, gyengébb fűhozamú réteken a kaszálásokat hagyományos módon történő legeltetéssel kell kombinálni vagy felváltani.

A Nógrádi és Nyugat-bükki Tájegységünkben ennek megfelelően részben a természeti értékeket fenntartó hagyományos gazdálkodási formák általi hasznosításra készítjük elő folyamatosan egyes területeinket.

A kezelések részeként több védett területünkről távolítottuk el a nemcsak a tájképet rontó és szennyező forrásként funkcionáló, hanem ökológiai csapdaként is működő kommunális hulladékot.

Erdős természetvédelmi területen, a saját vagyongazdálkodású erdők kivételével, szakértőként próbáltuk a természet megőrzési célokat elérni. A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelt területeken túl (Natura-övezet, fokozottan védett terület, erdőrezervátum magterülete) csupán a kiemelkedő florisztikai, társulástani vagy zoológiai értékeket hordozó területeken tudtuk a természetszerű folyamatokat biztosítani intézkedéseink által, a többi erdőrészben a gazdálkodási (vagy egyéb) célok is megjelentek a védelmi rendeltetés mellett, melyek tekintetében szabályozási mechanizmusunk térbeli és időbeni korlátokat szabott. Ezek a beavatkozások nem minősíthetők természetvédelmi kezelésnek, hiszen az ideális állapotot a természetszerű erdőstruktúra kialakítása jelentené esetlegesen természetbarát erdőhasználattal (pl. Pro Silva módszerrel). Saját tulajdonú erdőterületeinken a természetest megközelítő erdőstruktúra kialakítására, az ideális természeti állapotot jelentő autoregulációs szint elérésére törekszünk.

A fentiek értelmében próbáljuk nagy kiterjedésű erdős védett területeink természetvédelmi kezelési előírásait úgy megalkotni, hogy azok hosszú távon biztosítsák a természetmegőrzés célkitűzéseit. Időbeni korlátozásokat általában fokozottan védett madarak védelmében javasoltunk, ezeket a helyszín és a megőrzendő faj igényei alapján határoztuk meg. E tekintetben segítséget jelent a fokozottan védett fajok élőhelyén alkalmazandó korlátozásokat tartalmazó rendelet.

Szántó művelési águ területeinken – hasonlóan a gyepekhez – nagyrészt bérbeadással valósítottuk meg az elérendő célokat. E helyszíneken – elsősorban tűzokvédelmi és ragadozómadárvédelmi célból – továbbra is a korábbi évben bevezetett látogatási korlátozást alkalmaztuk a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet területén. Az ezzel kapcsolatos tapasztalatok, elsősorban a ragadozómadarak esetében kedvezőek, a korlátozás a természet-megőrzési cél mellett a terület tulajdonosai, bérlői számára is hasznosnak bizonyult. A korlátozás bevezetése előtt komoly gondot jelentett a területen megjelenő különböző gyűjtögető tevékenységek (kamilla, gomba) végzése által okozott zavarás. A korlátozás bevezetésével jogalapot teremtettünk a hatékony és jogszerű fellépésre, így a költségek zavartalanabban valósulhatnak meg. A gazdálkodók ugyanennek révén nagyobb vagyonszámot élvezhetnek, így a rendszert ők is támogatják.

Továbbra is folytattuk a vizes élőhely rehabilitációhoz kötődő fenntartási munkálatokat mind a Hevesi-sík, mind a Borsodi-Mezőség területén.

A legjelentősebb tűzokvédelmi területeken található szántóinkon saját gazdálkodást folytattunk a tűzok és más fokozottan védett madárfajok számára ideális élőhely-struktúra kialakítása érdekében, a megfelelő művelési mód alkalmazásával.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5.3. Élőhely-rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdet, várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1	Nyugat-Bükki Tájegység Cserépfalu Oszlai rétek	4	hegyi rét	elemi költségvetés, közmunka	2012	Tájképi rekreációs célú kezelés, szárazzás
2	Mátrai Tájegység, Mátraszentimre: Tugár- és Fallóskúti-rét	2	hegyi-rét	elemi költségvetés, közmunka	2012	Gépi szárazzás a túlzottan záródó cserjeszintű részekben, főként a gyertyánsarjak túlzott növekedése miatt
3	Mátrai Tájegység, Parád, felső-Dederka	1	hegyi rét	elemi költségvetés, közmunka	2012	Gépi szárazzás a hegyi-réten felverődő akácsarjak visszaszorítása érdekében
4	Parád: Hideg-kút	1	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Gépi szárazzás az akác terjedésének visszaszorítása miatt
5	Mátrai Tájegység, Atkár: Margit-kút	0,4	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Kézi bozótirtás és kaszálás, széna lehordás védett növényfajok védelme érdekében
6	Recsk, Vár-bükk tisztás	0,2	hegyi rét	elemi költségvetés, közmunka	2012	Kézi bozótirtás a fajgazdag hegyi rét rekonstrukciója érdekében
7	Mátrai Tájegység, Parád, Kutyatoró-rét környéke	1,66	hegyi rét	elemi költségvetés, közmunka	2012	Cseh óriás keserűfű kétszeri kaszálása
8	Parád, 16 B erdőrészlet	0,4	erdő	elemi költségvetés, közmunka	2012	Az invazív gyalogakác fűrészes-vegyszeres kezelése
9	Mátrai Tájegység, Gyöngyöspata: Úrráteszi-rész	1	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Védett, Natura 2000-es rovarfajok érdekében végzett kézi bozótirtás

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdet, várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
10	Mátrai Tájegység, Kisdána: Széki-rét	1,5	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Kézi és gépi cserjeirás, valamint kaszálás és széna lehordása védett növényfajok élőhelye védelme érdekében
11	Ipoly-völgye Tájegység, 039, 048, 057/2, 060/3, hrsz., Ipolytarnóc	32	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Szárazítás, bozótirtás, kaszálás, bálázás
12	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	1	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Pompás sisakos kosbor élőhelyének kezelése életfeltételeinek javulása érdekében
13	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	5,57	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	A BNPI vagyonkezelésében lévő kivett területek gyomosodásának megakadályozása, gyomok visszaszorítása kézi munkával
14	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	2,9	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Gyalogakác irtása
15	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	3	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Gyomok gépi szárazítása, kézi erővel történő irtása
16	Dél-borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területe	25,2	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Saját kezelésű utak felületének javítása és karbantartása
17	Dél-borsodi Tájegység, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területe	6 km	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Saját kezelésű utak karbantartása

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdet, várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
18	Dél-hevesi Tájegység: Pély, Jászivány, Tarnaszentmiklós, Tiszanána, Erdőtelek, Dormánd települések külterülete	1,6	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Fatelepitések ápolása: gyomtalanítás, szellőztetés évi kétszeri alkalommal, valamint az őszi hónapokban egyedi védelmük megoldása (műanyag hálózás, vegyszeres védelem)
19	Dél-hevesi Tájegység, Pély, Ludas	30	gyep, vizes élőhely	elemi költségvetés, közmunka	2012	Pély és Tarnaszentmiklós térségében megvalósuló komplex élőhelyfejlesztési program részeként az értékes gyepterületek kaszálása a záródó társulás visszaszorítása, a vizes élőhelyeken nyílt vízfelület kialakítása érdekében.
20	Dél-borsodi Tájegység, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területe	5	gyep, kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Invazív növényfajok, gyalogakác, zöld juhar, magas aranyvessző, szíriai selyemmályva irtása kézi munkával
21	Kelet-bükki Tájegység, Tardi-legelő TT, Tard 0220/3, 0219/1	4	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	A géppel nehezen, vagy meg nem közelíthető legelő területek eredeti állapotának visszaállítása kézi munkával, a későbbi bérbeadás lehetőségének érdekében
22	Kelet-bükki Tájegység, Tard, Bála-völgy	0,7	gyep	elemi költségvetés, közmunka	2012	Invazív növények (gyalogbodza, gyalogakác, kanadai aranyvessző) irtása kézi munkával
23	Kelet-bükki Tájegység területe	5000 fm	kivett	elemi költségvetés, közmunka	2012	Kaszálók eredeti úthálózatának visszaállítása, áthelyezése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdet, várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
24.	Nógrádi Tájegység területén természetvédelmi közpark kialakítása (Salgótarján, Baglyaskő)	3	létesítmény	elemi költségvetés, közmunka	2012	Oktatási, nevelési, bemutatási célokat szolgáló létesítmény kialakítása. Az agresszíven terjedő inváziós növényfajok (kanadai aranyvessző, vadszőlő, cseh óriáskeserűfű) visszaszorítása, hulladékmentesítés kézi erővel

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Élőhely-rehabilitációs programjaink részben az egykori szórvány-gyümölcsösök, legelők, fás legelők, hegyi rétek helyreállítására irányulnak kiemelten a Bükki Nemzeti Park a Hollókői TK és a Mátrai Tájvédelmi Körzet területén. A rekonstrukciós programok számos védett és fokozottan védett faj élőhelyének helyreállítását célozzák meg, többek között számos orchideafajét és régi gyümölcsfajták megmentését egyaránt. E mellett vizesélőhely-rehabilitációs programjaink fenntartását is végezzük, és folytatásukat tervezzük

2010-ben elkezdtük és 2011-ben is folytattuk két idős, kiemelt genetikai értékeket hordozó öreg gyümölcsös rekonstrukcióját, a kácsi Békaházán és az arlói Ivánkai vadászkastély körüli gyümölcsösben. A békaházai gyümölcsösben cserjeirtást és az öreg fák fiatalítását, az ivánkaiban az idős fák metszését, fiatalítását végeztük. Mindkét gyümölcsösben a szükséges metszéseknek csak töredékét tudjuk elvégezni, így ez a munka több éven keresztül fog tartani

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Növények

A klíma szélsőségesé válásával a montán, szubalpin fajok esetében tapasztaltunk elsősorban kedvezőtlen ökológiai állapotváltozásokat, amelyek a rapszodikus csapadékeloszlásra vezethetők vissza. Egyes fajok, mint például a sokcimpájú holdruta (*Botrychium multifidum*), amelynek eddig talán a legnagyobb állománya fordult elő a Bükkben egész Közép-Európában, mára az élőhelyének átalakulása miatt a kipusztulásával szélére sodródott. Az eredetileg szőrfügyepben élő faj élőhelye az elmúlt 20 évben drasztikusan megváltozott és közepesen degradált franciaperjerétté alakult át minden igyekezetünk ellenére. Az egykor 150-300 spórás egyedek számláló populáció mára 0-5 töre csökkent.

Más montán fajok esetében az életmenetben bekövetkezett kedvezőtlen változásokat tapasztaltunk, amely a virágzó egyedek számának rapszodikuságát, valamint a juvenilis egyedek nagy mortalitását jelentik. A gömböskosbor (*Traunsteinera globosa*), papucskosbor (*Cypripedium calceolus*) esetében egyértelműen a juvenilis állapot a legkritikusabb fejlődési állapot, amelyet csak igen kevés egyed képes túlélni. A gömböskosbor esetében problémát jelent még a hegyi rétek kezelésének rapszodikusága, megkezdett kezelések megszakadása.

A szubmediterrán orchidea-fajok esetében viszont egyértelmű expanzió tapasztalható, amely elsősorban a terjedési stratégiájuknak köszönhető. Sorra kerülnek elő olyan fajok, amelyek eddig az Északi-középhegységből nem voltak ismertek, illetve csak néhány előfordulásuk volt, mára pedig gyakran bizonyulnak, vagy egyre északabbi előfordulásukat regisztráljuk. De szembetűnő a kései perje (*Cleistogenes serotina*) terjedése is.

Madarak

Vízirigó (Cinclus cinclus) (Bükki Nemzeti Park, Mátra KMT terület. HUBN 10006): A faj számára tradicionális vizes élőhelyek tovább romlottak. A patakok vízhozama igen alacsony volt ebben az évben is. A faj eltűnt mindkét hegységből. Ennek oka a túlzott karsztvíz kivétel, kevés csapadék, és problémát jelent a zavarás. Az élőhelyek jelentős romlását idézték elő az előre nem egyeztetett patakmeder szabályozások.

Harkályfajok: közép fakopáncs (Dendrocops medius), fehérhátú fakopáncs (Dendrocops leucotos), fekete harkály (Dryocopus martius) (Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003, Mátra KMT HUBN10006): Az erdős területeken nagy léptékű, intenzív erdőgazdálkodás folyik. Az idős állományok területe csökken a hegységekben. Jelentős problémát jelentenek az őshonos fafaj

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

erdőkben folyó engedélyezett és engedély nélküli száradék termelések. Egyes területeken teljesen hiányzik a holtfa az erdőkből. További probléma a nem megfelelő fahasználati módok előtérbe helyezése. Sokszor száraló vágás helyett részterületes véghasználatot végeznek. Ezek a tevékenységek nagyban veszélyeztetik a harkályfajok fészkelő és táplálkozó területeit. Hosszú távon az élőhelyek beszűkülés jelentős állománycsökkenéshez fog vezetni ezeknél a fajoknál.

Parlagi sas (Aquila heliaca), rétisas (Haliaeetus albicilla) (Borsodi Mezőség KMT HUBN10004, Hevesi-sík HUBN10004): A faj fészkelő helyein jelentős változás az illegális mérgezések számának növekedése. Egyre több esetben lehet találkozni illegális ragadozógyérités ezen formájával, amely jelentős pusztulások miatt hatással van a fészkelő állományra is. Továbbá síkvidéki élőhelyeken egyre nagyobb probléma a falopás, amely komplett fasorok eltűnését eredményezi. Így bizonyos részeken ez is negatív hatással van és lesz a parlagi sasra.

Gyurgyalag (Merops apiaster) (Nógrád, Heves, B.-A.-Z. megyék): A faj fészkelő helyeül szolgáló löszfalak, felhagyott homokbányák sok helyen kezdenek teljesen benövényesedni, leromlani. A klasszikus fészkelő helyek egyre jobban szorulnak vissza. Ezek fenntartása igen fontos lenne. A működő bányákban kialakuló új, fészkelésre alkalmas falak, pedig bányászati tevékenység által veszélyeztetettek.

Emlősök

Erdőlakó denevérfajok: Az erdős területeken jelenleg folytatott erdőgazdálkodási gyakorlat miatt a többkorú, vegyes fajösszetételű zárt erdőállományokhoz kötődő denevérfajok jelentős élőhelyvesztést szenvednek. E tényezők a táplálékbazison keresztül is visszahatnak a denevérállományokra, így közösségi kötelezettségeink teljesítése e téren jelentős problémákkal terhelt.

Barlanglakó denevérfajok: A Bükkben is felbukkantak WNS tüneteket hordozó denevéregyedek, melyek az legnagyobb bükki denevér telelőállományt is érintik. A barlanglakó denevérállományokat az illegális barlangi turizmus mellett a barlangok közelében végzett kiterjedt fahasználatok miatt bekövetkező mikroklimatikus változások is veszélyeztetik.

Egyes mesterséges üregek lezárásával néhány faj részpopulációinak helyzete javult, azonban a legjelentősebb tradicionális élőhelyek fennmaradása a jelenlegi erdőgazdálkodási gyakorlat miatt még a védett területen is veszélyben van.

Épületlakó denevérfajok:

Több faj esetében állománycsökkenés figyelhető meg, melynek oka nem ismert, vélhetően köze lehet a telelőhelyeken felmerülő problémáknak.

Az épületeket kezelő szervezetek jelentős forráshiánnyal küzdenek, így a denevérek számára szálláshelyet biztosító épületek rossz állapota a denevérállományokra is visszahat. Az épületek utóbbi évtizedben jellemző kivilágítása a hazai szakirodalom alapján is jelentős negatív hatással van az épületlakó denevérfajokra.

A panelépületekben előforduló denevérfajokkal kapcsolatos problémákat rendszeresen kezeljük. Az ott élő fajok számára új technológia kialakítása van folyamatban, amitől a megszűnő szálláshelyek egy részének pótlását reméljük.

A fajcsoport megőrzése a jelenlegi erdőgazdálkodási gyakorlat megváltoztatását igényli. Lakott kistelepülések közelében a fajspecifikus igényeket is figyelembe vevő agrártámogatási rendszerrel segíteni lehetne e veszélyeztetett csoport állományainak megőrzését.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	Alpesi gőte (<i>Triturus alpestris</i>)	Van	V, Be	Bükki Nemzeti Park Mátrai Tájvédelmi Körzet	A faj élőhelyeinek fejlesztése érdekében az előző években élőhelyrekonstrukciókat 2011-ben is folytattuk a szaporodási periódust megelőzően. Tovább nőtt a fajra vonatkozó adatok száma melyek térinformatikai rögzítése megtörtént. Az erdészeti feltáróutakon levő „ökológiai csapdák” kiküszöbölésének problémaköre jelen időszakban is fennáll, ezeket folyamatosan egyeztetjük az erdőgazdálkodókkal.
	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	Van	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Hevesi Sík KMT HUBN 10004	Elláttuk a fajmegőrzési tervben szereplő feladatokat, illetve a kötelező „After LIFE” feladatait, melyeket a gazdálkodókkal együttműködve végeztünk. A LIFE program terhére megvásárolt földterületeken túzokkímélő gazdálkodást folytattunk, ahol jó esélye van a faj sikeres fészkelésének.
	Réti sas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)		FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Hevesi Sík KMT HUBN 10004 Kesznyéten KMT HUBN 10005	A faj kisebb költőállománya fészkel működési területünkön. Fészkelőállománya lassan emelkedik, ebben az évben 4 pár költött.. Ezek közül egy példány karbofurános mérgezését észleltük és dokumentáltuk az elmúlt évben. Megjegyezzük, hogy klinikai mérgezés határérték alatti, de ahhoz közelítő ólomtartalom volt a kérdéses egyed belső szerveiben. Jellemző, hogy működési területünkön a tavalyi évben előkerültek foszfid és forátmérgezésben elpusztult nem védett fajok egyedei is.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	van (MME és Európa Tanács)	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Hevesi Sík KMT HUBN 10004 Mátra KMT HUBN 10006 Kelet-Cserhát Tájvédelmi körzet	A költőállomány monitorozása folyamatos. A védelem érdekében szükséges hatósági intézkedések során szakértő közreműködők voltak. Partnerek vagyunk a mérgezések megelőzésére benyújtott LIFE+ programban. Ebben az évben 45 pár költött működési területünkön. A lezárult és folyamatban lévő pályázatok által finanszírozott szigetelések jelentős mértékben javítják a faj élőhelyeinek állapotát is. Az elmúlt évben orvosi szakvélemény alapján észleltük a fajt veszélyeztető tényezők közt a <i>Clostridium perfringens</i> által okozott enterotoxémiát is.
	Békászó sas (<i>Aquila pomarina</i>)	Európa Tanács	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Tardonai dombság Mátra KMT HUBN 10006	A faj ismert revírjeinek ellenőrzésre folyamatos, védelmét időbeli korlátozások javaslatával is segítettük. Működési területünkön 8 pár költött. Fióka-mentés nem történt, de közvetve az ÉTT területek célirányos kezelésével elősegítettük e faj életfeltételeinek javítását. További problémát jelent azoknak az újabban megkerült pároknak a védelme, melyek nem védett és nem Natura2000 területeken költenek.
	Kígyászölyv (<i>Circaetos gallicus</i>)	Nincs	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Mátra KMT HUBN 10006 Nógrád Megye	E faj tradicionális költőhelyein kívül élő állományának felmérésére is nagy energiákat fektettünk az MME-vel közösen. 17 bizonyított territórium ismert és további feltételezett párok lehetnek.
	Kerecsensólyom (<i>Falco cherrug</i>)	Van	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Hevesi Sík KMT HUBN 10004 Kesznyéten KMT HUBN 10005	Folytatódott igazgatóságunk koordinálásával zajló, a faj megőrzését célzó LIFE+ pályázat. A program minden pontján történt előrelépés, melyről rendszeresen tájékoztattuk a médiákat. Felmértük a fészkelőállományt amely 44 revírben 28 sikeres költés volt. A faj védelmét elősegítő alumínium költőládákat, fészektálcákat készítettünk.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	Kékvércse (<i>Falco vespertinus</i>)	van	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Hevesi Sík KMT HUBN 10004	A faj védelmét célzó afterLIFE program keretében a faj monitoringját, felmérését végeztük. Jelentős területen történtek szigetelések a program kapcsán is. A faj védelmére költőládákat gyártattunk melyet a síkvidéki élőhelyeken fogunk kihelyezni.
	Vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	nincs	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Mátra KMT HUBN 10006	Működési területünkön ismét nőtt a faj költőállománya, jelenleg 9 territórium ismert- mindegyik sziklán. Öröndetes, hogy a költések az egykori „kerecsenes” sziklákon jórészt az egykori műfészkekben vannak. A faj komplex védelmét, a védelemmel kapcsolatos kutatási feladatokat ellátjuk, ill. koordináljuk. A faj védelmét időbeli korlátozások javaslatával is segítettük.
	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)	Van MME	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Hevesi Sík KMT HUBN 10004 Mátra KMT HUBN 10006 Nógrád megye	A faj folyamatos állományfelmérése megtörtént az igazgatóság működési területén. A faj védelmét időbeli korlátozások elrendeltetésével segítettük. A faj állománya lassan emelkedik, működési területünkön.17 pár költött bizonyítottan.
	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	Van	FV, Be, Bo, NATURA 2000, CITES	Borsod-Abaúj Zemplén Heves Nógrád megyék települései, lakott területei.	A faj állományfelmérését elvégeztük. Továbbá az áramszolgáltatóval együttműködve folytattuk az aktív védelmi tevékenységet. Fészektartók gyártása, kihelyezése, valamint a veszélyes oszlopok szigetelése a fészkelőhelyek környezetében.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	Urali bagoly (<i>Strix uralensis</i>)	nincs	FV, Be, NATURA 2000, CITES	Bükk hegység és peremterületei KMT HUBN 10003 Mátra KMT HUBN 10006 Kerelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	Állományfelmérés, adatgyűjtés történt működési területünk potenciális élőhelyein. Folytattuk a Mátra, a Bükk és a Karancs-Medves urali bagoly számára alkalmas élőhelyein a mesterséges odúk kihelyezését.
	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	Van MME	FV, Be, Bo, NATURA 2000	Borsodi Sík KMT HUBN 10002 Hevesi Sík KMT HUBN 10004 Kesznyéten KMT HUBN 10005	Az MME helyi csoportjának közreműködésével 2011-ben tovább növeltük a szalakóták számára kihelyezett mesterséges odúk számát. További fejlesztés keretében újabb 100 odú legyártására került sor. Az odúk kihelyezése folyamatos. A költőládák kontrollja, a fiókák jelölése, az adatok rögzítése folyamatosan zajlott. Jelenleg az ország legnagyobb és legjobban ismert költő-állománya él területünkön.
	Gyurgyalag (<i>Merops apiaster</i>)	Van MME	FV, Be, Bo	Borsod-Abaúj Zemplén Heves Nógrád megyék	Igazgatóságunk 2011-ben elsősorban a telepesen fészkelő faj adatainak gyűjtését végezte, mely az éves madárjelentésben kerültek dokumentálásra. A faj egy fészkelőtelepének rekonstrukcióját egy turisztikai cég kezdeményezte.
	Molnárfecske (Delichon urbica)	-	V, Be,	Borsod-Abaúj Zemplén Heves Nógrád megyék településein.	A faj és élőhelyének megőrzésével kapcsolatosan számos probléma merült fel az elmúlt évben, a fészkek tömeges leverése nyomán hatósági eljárásra is sor került.
	Gyöngybagoly (Tyto alba)		FV, Be.	Borsod-Abaúj Zemplén Heves Nógrád megyék településein.	A faj állományát erősítendően több mesterséges költőláda került kihelyezésre. A költőládák kihelyezése nyomán a zsákmányállatok elemzésével számos érdekes faunisztikai adatra derült fény.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	Nagy patkósdenevér	-	FV, Be, Bo, NATURA 2000	Eger	A faj egyik tradicionális élőhelyén egy nagyberuházás zajlik (Eger, Főiskola). A kivitelezővel tartott számos egyeztetés és a hatósági előkészítésben történt részvétel remélhetőleg biztosítja a faj működési területünkön előforduló második legnagyobb szaporodóhelyének fennmaradását.
	Farkas (Canis lupus)	van	FV Be, NATURA 2000	Bükki Nemzeti Park	A Bükkben 2010. júniusában a faj egy sérült egyede került elő, mely jelenleg is a területen tartózkodik. Az egyed egészségügyi állapota a legutolsó megfigyelések óta rendeződött, a megfigyelt egyed egészséges. A sérült egyeddel kapcsolatosan korábban észlelt anomáliák megszűntek. A felbukkant nagyragadozó számos megoldandó problémát vetett fel, melyet igazgatóságunk kezelt. A területen immár több egyed előfordulása is valószínűsíthető. A faj egyedei csúcsragadozói szerepüket problémamentesen töltik be. Jelen állapot szerint beavatkozás nem indokolt.
	Boldogasszony papucs (<i>Cypripedium calceolus</i>)	van	FV, NATURA 2000	Bükki Nemzeti Park	A virágzási időben 2011-ben is folyamatos őrzés valósult meg.
	Mocsári kardvirág (<i>Gladiolus palustris</i>)	van	FV, NATURA 2000	Mátrai Tájvédelmi Körzet	2011-ben elvégeztük az élőhely gyepterületének, valamint a szaporítást tovább folytattuk.
	<i>Régi gyümölcsfajták</i>	Nincs	Nem védett	Bükki Nemzeti Park, Hollókői Tájvédelmi Körzet	Régi gyümölcsösök, szörvénygyümölcsösök és egyedi fák felmérése és a termés beazonosítása után az értékes egyedek metszése, majd oltványok elkészítése, szaporítás szervezése. Jelenleg 15-20 fajta 200 oltványával rendelkezünk, amik részben származási helyükre, részben a Pannonhalmi Nyilatkozattal összhangban egyházi területekre és nem utolsósorban az általunk végzett tájrehabilitált területekre (Eger, Hollókő) kerülnek.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv	Védettség foka	Tevékenység helyszíne	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
	<i>NATURA 2000 jelölő fajok felmérése</i>	Nincs	V, NATURA 2000	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság teljes működési területe	Tovább folytattuk a 2005-ben megkezdett munkát, amelynek célja a jelölő fajok összes eddigi előfordulásának felmérése, új előfordulások keresése. Ennek során számos új adata került elő a leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>), piros kígyószisz (<i>Echium russicum</i>), Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>), kiséfészkesz (<i>Cirsium brachycephalum</i>), fajoknak.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A védett fajok tekintetében működési területünket érintően az alábbi külső személyek, intézmények végeztek kutatásokat:

A faj magyar és tudományos neve	Védettség foka	Személy/intézet	A kutatás célja
vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	FV	Pilisi Természetvédelmi Egyesület	Gyűrűs és műholdas jelölés
halak (<i>Pisces</i>)	V, NV	Sály Péter, Hódi Beáta Szent István Egyetem	Faunisztikai vizsgálatok a Tarnán, élőhely-védelmi javaslatok
csíkos szöcskegér (<i>Sicista subtilis trizona</i>)	FV	Bükk Emlőstani Kutatócsoport	Genetikai vizsgálatok, terepi nyomkövetés
halak (<i>Pisces</i>)	V/FV/NV	Vaskos Csabak Bt./ Sallai Zoltán	Halfaunisztikai kutatások
gyöngybagoly (<i>Tyto alba</i>)	FV	MME Heves Megyei Csoport/ Dr. Solti Béla	Fém lábgyűrűs jelölés
lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), fenékjáró küllő (<i>Gobio gobio</i>)	FV/V	MTA Limnológiai Kutatóintézet	Halállomány felmérés, szövetminta gyűjtés, genetikai vizsgálatok
<i>kis apollólepke (Parnassius mnemosyne)</i> <i>diszes tarkalepke (Euphydryas maturna)</i> <i>eurázsiai rétisásáka (Stenobothrus eurasius)</i> ,	V	Debreceni Egyetem	Természetvédelmi kezelési javaslatokhoz szükséges populációstruktúra és genetikai vizsgálatok
Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	FV	Szegedi Tudományegyetem	Ürülék és tollminta gyűjtése genetikai vizsgálatok céljából
<i>Planária-fajok (Tricladida)</i>	NV/V	Pannon Egyetem	Faunisztikai és ökológia vizsgálatok
<i>Denevér-fajok (Chiroptera)</i>	V/FV	MTM Denevérgyűrűzési Központ	Faunisztikai, ökológiai és populációgenetikai vizsgálatok

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2011-ben is folytattuk a védett és nem védett területeken lévő hagyományos művelésű gyümölcsösök természeti, genetikai, gazdálkodástörténeti, tájlesztettkai értékeinek felmérését, az újrahaznosítási lehetőségek szervezését. Elindítottuk a hagyományos gyümölcsfajták megőrzési/szaporítási programját, ennek részeként egykori felhagyott gyümölcsösök kezelését kezdtük meg. Csatlakoztunk a Pannonhalmi Nyilatkozathoz, amelynek keretében elkészült a béri evangélikus templom egykori gyümölcsöskertjének rehabilitációja, amit igazgatóságunk tervezett és biztosította az oltványokat. Szintén oltványokat adtunk a markazi katolikus templom, illetve parókia kertjébe.

Gerinces-zoológiai szempontból különösen jelentősek védett hegyvidéki területeink hegylábi szegélyei, melyek táplálkozó területként szolgálnak az erdős területeken költő veszélyeztetett fajoknak (például *parlagi sas*, *békászó sas*, *kigyászölyv*, *darázsölyv*, *feketególya*, *uhu*).

Hegyvidéki élőhelyeink változatosságának biztosítására az erdőterületek természetvédelmi szempontból megfelelő kezelése nyújthat biztosítékot. Mivel ez túlnyomórészt állami erdészeti részvénytársaságok, magántulajdonosok és azok közösségei tulajdonában vannak, így számunkra a közvetett beavatkozás az eljáró hatóság számára megadott természetvédelmi javaslatban realizálódik. A körzeti erdőtervezésben való közreműködésünk során szorgalmaztuk a természetvédelmi szempontból is fenntartható erdőgazdálkodás bevezetését, a folyamatos erdőborítás melletti erdőhasználati modellt, amely sajnos a jogszabályi háttér változása miatt jelentős ellenállásba ütközött. Az erdőgazdálkodás középtávú terveinek véleményezésénél a fajmegőrzési programok által kidolgozott élőhely-védelmi javaslatokat is megpróbáljuk érvényesíteni. Az erdei életközösség diverzitásának hosszú távú, biztonságos megőrzése csak a fent említett gazdálkodási modell általános bevezetésétől várható.

Gerinces fajok megőrzésére kijelölt területeink másik meghatározó típusai síkvidéki agrár élőhelyeink. A gyakorlati védelmi programoknak köszönhetően egyes fajok a működési terület jelentős részén akár természetvédelmi szempontból degradáltak minősíthető agrár-területeken is előfordulnak. E területek egy részét a Natura 2000 területek Különleges Madárvédelmi Területek körébe vettük fel, de más módon is (például fajmegőrzési programok kivitelezése, hatósági eszközök közvetett alkalmazása, az agrár-támogatási rendszer menedzsmentje) próbáltuk megőrizni.

Igazgatóságunk több fajmegőrzési program kidolgozásában, gyakorlati kivitelezésében is közreműködött, együttműködve más kutatóhelyekkel, társadalmi szervezetekkel.

A gerinces állatfajok védelme érdekében az alábbi védelmi feladatokat láttuk el:

Halak (Pisces): Elsősorban természetvédelmi kezelői tevékenységünk keretében számos kisvízfolyás halászati vízterületté nyilvánítása és víztestek halgazdálkodási terve egységes szempontrendszer szerint kerül megvalósításra, köztük országosan védett területek természetes halfaunájának megőrzésére tettünk javaslatokat. 2011-ben számos víztest halfaunisztikai vizsgálatára is sor került.

Kétéltűek (Amphibia): A békák tavaszi migrációja időszakában 4 veszélyeztetett helyen folyt „békamentés” (Garadna-völgy, Felsőtárkányi-szoros, Bogács-víztározó, Varbói-tó, Hasznosítározó). E helyszíneken más-más módszerekkel több száz béka (elsősorban barna varangy és gyepi béka) menekült meg közreműködésünkkel a gázolástól. 2011-ben KEOP-pályázati forrásból befejeződött a Bogács-víztározó és a felsőtárkányi Oldal-völgy Barát-rét békaátjáróinak kialakítását célzó beruházás.

Veszélyeztetett madárfajaink védelme érdekében a fajmegőrzési tervnek és a korábbi gyakorlatnak megfelelően élőhely-kezelési, fejlesztési munkákat (fateleptetés, illetve korábbi telepítések megápolása), mesterséges fészkelőhelyek kialakítását (ragadozómadarak, baglyok, szalakóta, énekesmadarak), zsákmányállat védelmét, javasolt hatósági korlátozásokat, egyedi beavatkozásokat, az elektromos hálózaton történő védelmi munkákat, a sérült egyedek gyógykezelésével, repatriálásával kapcsolatos feladatokat végeztük. A túzokállomány megőrzése érdekében a fajmegőrzési program szinte minden ajánlását alkalmaztuk. A faj lokális védelmi

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

helyzetének javulását várjuk a befejezett KEOP-pályázatok vezeték kiváltási, földkábel fektetési projektjeitől.

Sérült, valamint későn kelt madarak gondozását a BNPI egri központjában, valamint az Ipolytarnóci Ősmeradványok Természetvédelmi Területen állatorvos bevonásával végezzük.

A Bükkalja déli előterében madarakra veszélyes középvezetű hálózat oszlopai kerültek szigetelésre, KEOP-forrásból, mintegy 47 km hosszan. Tenk községhatárban az áramszolgáltató (ÉMÁSZ) saját finanszírozású kísérleti hálózati szakaszt alakított ki, melynek a madárvédelmi szempontoknak megfelelő speciális, oszlopfaj szerkezetei vannak. Igazgatóságunk működési területén a madárvédelmi szempontból kiemelten veszélyes középvezetű hálózati szakaszokon további jelentős beruházásokat finanszírozó pályázatokat nyújtott be.

A kerecsensólyom védelme Észak-kelet Bulgáriában, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában (Conservation of Falco cherrug in Northeast Bulgaria, Hungary, Romania and Slovakia LIFE+ pályázatunk keretében 2011-ben több, mint ezer középvezetű hálózati oszlop került ellenőrzésre. A program hazai tevékenységnek egyik fő célja a szélerőművek hatásainak elemzése is.

A Parlagisas-védelem Magyarországon (Conservation of imperial eagles by managing human-eagle conflicts in Hungary) pályázat parnereként a hazai ragadozó madarakat, elsősorban a parlagi sast veszélyeztető egyik fő tényezőt, az illegális mérgezéseket kívánjuk visszaszorítani. Sajnálatos módon működési területünkön 2011-ben is több, fokozottan védett és védett madárfajokat érintő mérgezéses eset vált ismertté. A projekt része a hazai állomány folyamatos monitorozása amely elsődlegesen a fészkelőhelyek rendszeres ellenőrzéséből, madarak jeladózásából áll. Továbbá műfészkek kihelyezése és veszélyeztetett fészkek őrzése is része a programnak.

Kerecsensólyom afterLIFE program keretében igazgatóságunk működési területén felmértük a fészkelőállományt amely 44 revírben 28 sikeres költés volt. Összesen 83 fióka repült ki a fészkekből. Együttműködés keretében a MAVIR-ral és az ÉMÁSZ-szal közösen fészkelőládákat helyeztünk ki a magasfeszültségen költő pároknál pedig közösen történtek a gyűrűzések, illetve a táplálékmaradvány gyűjtések.

Kékvércse afterLIFE program keretében a faj felmérése illetve egy újabb MME-vel közös LIFE+ pályázat előkészítése folyt. A faj számára telepített erdők fenntartását folytattuk. Továbbá költőládákat gyártattunk.

Fokozottan védett madárfajok esetében egy egységes irányelvet dolgoztunk ki a BNPI-nél. Ezt országos szinten a Ragadozómadár Védelmi Tanács ülésén is megvitatásra került. Az általunk elfogadott irányelvek országosan is jóváhagyásra, és elfogadásra kerültek.

Az igazgatóság működési területén üzemtervezett erdős területeken fészkelő fokozottan védett madárfajok esetében a KTVF-nél kezdeményeztük a fészkelőhely körüli korlátozás elrendelését költési időben és azon túl is az élőhelyek megőrzése céljából. Továbbá ezeket az információkat tájékoztatásul megküldtük az illetékes erdészeti igazgatóságok számára is.

Denevérvédelmi vonatkozásban a barlangi állományok védelmét látogatási korlátozásokkal, barlanglezárásokkal biztosítottuk, illetve megrongált barlanglezárásokat újítottunk fel. Erdei élőhelyeken élő fajok védelmét a fahasználati tervek véleményezése során beépített korlátozásokkal igyekeztünk megoldani, részben sikerrel. Panellakó denevéreink védelmével kapcsolatos teendőket Igazgatóságunk évek óta rendszeresen végzi. A hatósági előírásokban tett kisebb szakmai javaslatainkkal a városi környezetben élő denevérállományok védelme is hatékonyabban végezhető, ellenőrizhető. Az épületek szigetelésével kapcsolatosan jelentős számú lakóingatlan került helyszínelésre.

2011 végén kezdődött egy jelentős denevérélőhely, HUBN20044 kódszámú Natura 2000 hálózathoz tartozó különleges természet megőrzési területen lévő 19. században hajtott érckutató

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

táró (Antal-táró) rekonstrukciója. A projekt várhatóan 2012-ben zárul, mely egy közösségi jelentőségű denevér szálláshely biztosítását szolgálta.

Igazgatóságunk az SH/4/13 kódszámú, „*Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban*” című pályázat egyik partnerszervezetként jelentős denevérvédelmi tevékenységet tervez.

A Bükkben 2010. június óta a farkas jelenléte folyamatosnak tekinthető. Az fokozottan védett nagyragadozó állománnyal kapcsolatosan 2011-ben természetvédelmi beavatkozást indokló esemény nem fordult elő. A fajra vonatkozóan jelenleg rendszeres monitoring tevékenység nem folyik.

Folyamatosan végezzük az invazív növényfajok működési területünkön való felmérését, bizonyos esetekben az azonnali beavatkozást, hogy még csírájában elfojtsuk az inváziót.

A fajvédelem mellett mindenképpen meg kell említeni a **földtani értékek védelmét** is. Ennek keretében az alábbi tevékenységeket végeztük:

Szomolyai kaptárkövek természetvédelmi területen létesített tanösvény felújítása

2011. évben a Debreceni Egyetem Földrajz MSc másodéves hallgatói a Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék adjunktusa, Dr. Novák Tibor vezetésével október 25. és 28. között terepi gyakorlaton vettek részt a *Szomolyai kaptárkövek természetvédelmi területen*. A tíz hallgató a néhány éve létesített, földtani, geomorfológiai és kultúrtörténeti értékeket bemutató tanösvény felújítási munkáit végezte el a BNPI Földtani és Tájvédelmi Osztálya és a Kaptárkő Egyesület tagjainak irányítása mellett. Felújították, kijavították az utóbbi csapadékos időjárás és a használat alatt megromlott járőfelületeket, lépcsőket, valamint irtották a sziklák állagát veszélyeztető akácot és a szabad bejárást akadályozó cserjéket, lágyszárúakat.

Ugyanezen a kaptárkő-lelőhelyen észleltük, hogy az egyik sziklát a fászszerű növényzet meglazította, kimozdította, balesetveszélyes helyzetet idézve elő. A sziklafelületről eltávolítottuk a növényzetet. A szikla megerősítésével, árajánlat beszerzése után, szakvállalkozót bízunk meg. A munkák 2012. május 31-ig készülnek el.

Élettelen természeti értékek megóvását célzó pályázatok

KEOP

Földtani értékek megőrzése kapcsán megvalósult a Környezet és Energia Operatív program kiírása szerint a „Bükki barlangok megőrzése és természeti állapotának helyreállítása (Anna-barlang világítás korszerűsítés, Szeleta-barlang és Kő-lyuk régészeti depóniák rendezése, 5 fokozottan védett barlang lezárása, közlekedést elősegítő segédeszközök természetvédelmi és kezelést elősegítő célú beépítése két barlangba).

Elindult a 19. századi érces kutató táró (Antal-táró) rehabilitációja és denevérbarát átalakítása, valamint Nógrádi bányák (Nagy-bánya) földtani értékeinek megőrzése, természeti állapotának helyreállítását célzó projekt közbeszerzési pályázata. Folyamatban vannak a barlangos pályázataink II. (Szent István-barlang világítás korszerűsítés, a Kis-kőhíti-zsomboly lezárása és fűtéacsolatának cseréje, és a Soltész-kerti-mésztufabarlang rehabilitációjával az árvízveszély csökkentése a Szent István-barlangban) és III. (több barlang, többek közt a Suba-lyuk rehabilitációja) ütemei. Egy újabb földtani értékek megőrzését célzó pályázat (7 db mátrai táró természeti állapotának megőrzése, denevérbarát lezárása és a Salgótarján, Nyárjas-pusztai homokbánya rehabilitációja, földtani bemutató hely kialakítása) mellett a elindítottuk az ex lege védett földvárak és kunhalmok rehabilitációját célzó projektünk előkészítését.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	Tárgyévi állomány-növekedés (egyed)
Juh	fekete hortobágyi racka	53	-23
	Összesen:	52	-23

Állatállományunk létszáma 2011-ben nagyban változott. A 2011. évi záró állomány 52 példány volt, ebből az éves szaporulat 43 példány. Összesen 42 egyed került eladásra - ebből 28 a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére -, kényszervágásra is történt, természetes elhullás is volt, 1 egyed tenyészkos pedig beszerzésre került.

5.6. Erdőterületek, erdőgazdálkodás

Nem saját vagyonkezelésben lévő védett vagy Natura 2000 erdőterületek

A védett és Natura2000 területeken található üzemtervezett erdőterületekkel és a fásításokkal kapcsolatos eljárásokban adatszolgáltatás, ill. belföldi jogsegély keretében tájékoztattuk az illetékes Erdészeti Igazgatóságokat, valamint a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségeket az eljárásokban érintett terület természeti értékeiről, valamint a javasolt korlátozásokról. A természetvédelmi hatóság helyett képviseltük a természetvédelmi érdekeket a Bánhorváti és a Parádfürdői körzet erdőtervezése során.

Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Saját vagyonkezelésű erdeink vonatkozásában 2011-ben a legnagyobb volumenű munkák az alábbiak voltak: 12,45 hektár nemesnyaras tarvágás Tiszadobon, a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területén, ill. 3,8 ha széldőléssel érintett nemesnyaras állomány tarvágása Tiszadorogmán, a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területén. A tarvágásokhoz kapcsolódóan Igazgatóságunk szerkezetátalakítást végez, a célállománytípusok őshonos fafajúak. Az első kiviteli munkákat a 2012. évben hajtjuk végre.

Első kivitelű erdősítést összesen 5,73 hektáron végeztünk. Ebből 4,52 hektáron Tiszadobon nemesnyaras szerkezetátalakításban.

Az erdőművelési feladatokat 59,2 hektár folyamatban lévő-, és befejezett ápolás jelentette. A folyamatban lévő erdősítések pótlás igénye 28,79 hektárt tett ki. A pótlások nagy részét 23,06 hektárt Tiszadobon végeztük. A 2011. év tavaszi árvíz-, jégkár miatt a folyamatban levő erdősítések 100%-os pótlása vált szükségessé. A folyamatban lévő erdősítéseink általános állapota - az őszi műszaki átvételek alapján - jónak értékelhető.

Erdőnevelési munkánk 64,64 hektár tisztítás és 78,42 hektár gyérítés volt.

2009. évben pályázati támogatást nyertünk „Az erdők közjóléti célú védelmét és bővítését szolgáló feladatok ellátásának csekély összegű támogatásáról” szóló 112/2008. (VIII.30.) FVM rendelet alapján. A pályázatban vállaltuk a folyamatos erdőborítás biztosítása melletti erdőkezelést, a száraló erdőszerkezet kialakítását. E célhoz kapcsolódóan két erdőtömbben szükségessé vált a 2010. évi makktermésre alapozva újabb lécek nyitása, a meglevő lécek bővítése ill. mindhárom tömbben ültetési, ápolási és vegyszerezési (akác visszaszorítása) munkák végzése. A szálalást 43,78 hektáron folytattuk az idei évben.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

5.7. Vadászterületek, vadgazdálkodás

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az Igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (nettó vadászterület ha)
1.	Nógrád megyei 12-552010-4-3-0 sz. vadászterület Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Terület	499
2.	Borsod-Abaúj-Zemplén megyei 05-653310-4-3-0 sz. vadászterület Dél-borsodi Földtulajdonosi Közösség <i>/az igazgatóság a tulajdonosok külső képviselője/</i>	23.533
Összesen:		24.032

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk két vadászterületen érintett közvetlenül a vadgazdálkodásban. A Nógrád megyei 12-552010-4-3-0 kódszámú, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület elnevezésű vadászterületen önálló vadászati joggal rendelkezünk. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei 05-653310-4-3-0 kódszámú, Dél-borsodi Földtulajdonosi Közösség elnevezésű vadászterületen a földtulajdonosok közössége gyakorolja a társult vadászati jogot, Igazgatóságunk a legnagyobb tulajdonos (a Magyar Állam) képviselőjében a földtulajdonosi közösség megbízott képviselője. Mindkét vadászterület különleges (természetvédelmi) rendeltetésű.

Az ipolytarnóci vadászterület vadászatra alkalmas területének kiterjedése mindössze 499 hektár. Itt extenzív vadgazdálkodást folytatunk. A terület jellegét tekintve zömmel hajdani erodált legelő helyén telepített és természetes szukcesszió nyomán létrejött középkorú erdő, illetve elcserjésedett gyep. A sűrű növényzet mellett a terep rendkívül szabdalt, úgyhogy ember által nehezen, helyenként alig járható. Ezek a jellegzetességei a nagyvad, elsősorban a vaddisznó számára kiváló létfeltételeket teremtenek, így legfontosabb feladatunk a vaddisznóállomány szabályozása. Vadászati évre vonatkozó vadgazdálkodási tervünkben 30 vaddisznó, 10 szarvas és 10 őz szerepelt.

A Borsodi Mezőségben újjá alakított vadászterület 2/3 részén, lényegében a védett természeti területen - ami 2008 óta a Ramsari egyezmény hatálya alá is tartozik - kizárólag természetvédelmi célból folyik vadászati tevékenység a hivatásos vadászok irányításával. Alapvető feladatnak tartjuk - elsősorban a tűzok védelme érdekében – a róka és a vaddisznó állományának szabályozását. Sportvadászat kizárólag a vadászterület szegélyén engedélyezett. A vadászterület működtetésének anyagi fedezetét a vadászó földtulajdonosok biztosítják, melyet a hivatásos vadászok munkabérére és a vadgazdálkodásra forgat vissza a Földtulajdonosi Közösség. Pénzügyileg a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságtól teljesen függetlenül, de az Igazgatóság felügyelete mellett működik a vadászterületen a vadgazdálkodás.

Vadgazdálkodási tervek megvalósulása:

Dél-borsodi Földtulajdonosi Közösség: a vadgazdálkodási tevékenység elsődleges célja az volt, hogy a vadászati eszközök adta lehetőségekkel élve szabályozza azon vadászható fajok állományát, amelyek jelentős természetvédelmi és mezőgazdasági károsítást végezhetnek a területen. Elsődlegesen a vaddisznó, a róka, a dolmányos varjú és a szarka intenzív állományszabályozását kellett megvalósítani. Ezt fegyveres gyérítéssel, valamint élve fogó csapdákkal valósítottuk meg (a fegyveres gyérítés hatékonyságát jelzi, hogy a 2012 márc. 01.-től 2013. febr. 28.-ig terjedő időszakra előírt 161 db vaddisznóteríték teljesítése 2012. augusztusban megtörtént). Az őz, a fácán és a mezei nyúl állományainak folyamatos monitorozása, illetve az erre alapozott kezelési koncepció kidolgozása és egyeztetése a vadászati hatósággal folyamatban van.

A vadgazdálkodási egység anyagi helyzete stabil. A vadgazdálkodási évre tervezett takarmányok beszerzése megtörtént, a vadkártérítések teljesítve vannak, a hivatásos vadászok ruházati és eszközellátmánya rendezve van. További kiadások vadászati létesítmények fejlesztése (csapdák, etetők, lesek építése és vásárlása) terén várhatók.

Ipolytarnóc: a vadgazdálkodási tevékenység elsődleges célja a terv teljesítése volt, amit sikeresen megvalósítottunk (összesen 70 db kilövés). Ebből 20 db-ot bérvadászat keretében értékesítettünk. Élő vad befogás nem történt. A vadászathoz kapcsolódó erdészeti létesítmények karbantartását elvégeztük.

A vadgazdálkodási egység anyagi helyzete stabil.

5.8. Halászati vízterek

5.8.1. Védett vízterek

Igazgatóságunk a védett vízterek közül a 002125 számú víztér (Inérháti Főcsatorna) halászati jogát gyakorolja. Tekintettel a csatorna természetvédelmi rendeltetésére, a víztesten halászati tevékenységeket nem folytatunk. Védett, a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet része.

Név	Felület (ha)	helyrajzi szám
Inérháti főcsatorna	23,3	Tiszalúc 045/1, 057/6, 05800; Tiszaújváros 0260; Kesznyéten 0230, 0283, 0190; Tiszadob 0469, 0473, 0493/1

Egyéb védett (és nem védett vízterekben is) 2011-ben elsősorban a halak (*Pisces*) felmérését végeztük. A kisvízfolyások halászati vízterületté nyilvánításához és a víztestek halgazdálkodási tervének kialakításához szakvéleményeinket egységes szempontrendszer szerint adtuk ki, köztük országosan védett területek természetes halfaunájának megőrzésére tettünk javaslatokat. Halászati hasznosítási jogot az adott vízterekre nem kívánunk szerezni.

5.8.2. Védett halastavak

Saját vagyonkezelésben lévő védett halastóval nem rendelkezünk. Nem saját vagyonkezelésben lévő halastavak esetében pedig a halgazdálkodási tervek véleményezésénél érvényesítjük a természetvédelmi előírásokat.

6. Projektek

LIFE projektek célja, előrehaladása, eredményei

LIFE09NAT/HU/000384 „A Kerecsensólyom védelme ÉK_Bulgáriában, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában.”

A projekt célja elsősorban az előző LIFE projektben szerzett tapasztalatok átadása a bolgár és román kollégák részére.

Magyarországon a veszélyes közepfeszültségű tartóoszlopok szigetelése, a szélerőművek hatásának vizsgálata és a zsákmányállat összetétel vizsgálata.

A projekt 2010. 10.01-től 2014.09.30-ig tart 4 ország 14 szervezetének részvételével. Teljes költségvetése 4.032.828 €, amelynek 74,55% az EU fizeti.

A magyar költségvetés hozzájárulása (NP-ok önéreje és VM társfinanszírozás) összesen 4,46% .

A projekt nem várt bürokratikus nehézségekkel küszködött egész évben. A műholdas jeladók és egyéb eszközök beszerzésére a közbeszerzést csak az év utolsó napjaiban sikerült kiírni. A projektvezetés és a partnerek minden erőfeszítése ellenére, az előbbiek miatt, a projekt, jelentős csúszásban van.

Eredmények:

Elkészült és beadásra került a Projekt Indító Jelentés, amit az EU elfogadott és a felmerült problémák ellenére továbbengedte a projektet.

Az előző projektben használt, elpusztult madarokról visszaszerzett és felújított műholdas adókkal sikerült megjelölni 4 madarat, így ezzel sikerült elindítani a szélerőművek hatásának vizsgálatát.

Két kölcsönkapott fotócsapda segítségével sikerült elindítani a zsákmányállat összetétel vizsgálatot.

Elkészült és működik a projekt 5 nyelvű honlapja, valamint a kétnyelvű információs táblák.

Megkezdődött a szigetelendő oszlopok alapállapot felmérése.

Romániában magyar segítséggel sikerült egy kerecsen költőpárt megtalálni és az egyik fiatal műholdas adóval megjelölni, az Enel áramszolgáltató közreműködésével.

Romániában a Környezetvédelmi Minisztérium közreműködésével sikerült asztalhoz ültetni az áramszolgáltató vállalatokat, ahol a projektvezető, illetve az MME és a MAVÍR képviselői bemutatták a Magyarországon folyó munkákat.

Prommer Mátyás a projekt BNPI alkalmazásban álló munkatársa részt vett a VM delegáció szakértőjeként Norvégiában a CMS COP-on, ahol sikerült elérni a kerecsensólyom védelmi helyzetének emelését.

Felkészültünk, hogy 2012-től már, túljutva a nehézségeken, gördülékenyen haladhasson a projekt. Ehhez elkészültek a 2012. évi részletes munkatervek.

LIFE10NAT/HU/000019 „A parlagi Sas védelme Magyarországon”

A projekt 2012. január 1-től indul. A 2011-es évben csak a projekt előkészítésében, és szakmai egyeztetésében vettünk részt.

A program kedvezményezettje a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a BNPI mint partner vesz benne részt. A program terepi része március hónaptól indul, a beszerzések folyamatban vannak.

A projekt célja, hogy a Magyarországon egyre jobban terjedő és komoly természetvédelmi problémát okozó illegális mérgezések visszaszorítása. A parlagi sasok fészkelőhelyeinek, és téli

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

szezonális élőhelyeinek a folyamatos monitorozása lesz a pályázat alapja. Ezzel minél nagyobb számú sikeres költést, és a táplálkozóterületen az esetleges mérgezések leggyorsabb felderítését kívánjuk elérni. Előadásokat kívánunk szervezni a gazdálkodók, elsődlegesen a vadgazdálkodók részére.

A BNPI működési területéből négy NATURA 2000 különleges madárvédelmi terület (SPA) és azok 7 kilométeres pufferterülete érintett. Ezek a következő SPA területek, Bükk hegység ég peremterületei, Hevesi-sík, Borsodi Mezőség és a Mátra.

Lehetőség lesz a veszélyeztetett fészkek őrzésére, fiatal és öreg madarak jeladózására. A pályázat 2016 végével zárul.

LIFE11/NAT/HU(.....) „Kékvércse védelem a Kárpát medencében.”

Jelenleg elbírálás alatt álló project. Igazgatóságunk részt vett a pályázat kidolgozásában és összeállításában. Ennek fő célja a kékvércsek számára a legmegfelelőbb gazdálkodási módok kidolgozása, kutatása, valamint a faj védelme. A program kedvezményezettje a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a BNPI mint partner vesz benne részt.

Az érintett terület a Hevesi-sík 500 hektáros gyepterülete, amely a Hevesi Fűves Puszták TK része, és egyben különleges madárvédelmi terület is (SPA). Itt igazgatóságunk a Pélyi Agrár Zrt-vel közösen végzi a különböző gyephasznosítási és kezelési módszerek összehasonlítását. A gyepkezeléshez először 150 egyed magyar szürkemarha lesz beállítva. A gazdálkodást a Zrt, míg a szakmai irányítást, és védelmi tevékenységet a BNPI fogja folytatni. Végső cél a kékvércsek számára legmegfelelőbb gyephasznosítási mód megtalálása és monitorozása. A kutatási eredményekről publikációk megjelentetése, illetve a gazdálkodókkal ezek megismertetése, képzések szervezése.

Ezek mellett a klasszikus védelmi tevékenységet is folytatni kívánjuk, ezek az állomány monitoringa, színes gyűrűzés, műholdas jeladózás, fészkelőládák kihelyezése, szárnyékerdők telepítése.

INTERREG projektek célja, előrehaladása, eredményei

HUSK/0801/2.2.1/0216 - Novohrad/Nógrád Geopark Infrastruktúrájának fejlesztése / Rozvoj Infraštruktúry Novohrad-Nógrád geoparku

Pályázati forrás: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

Partner(ek):

Statna Ochrana Prírody Slovenskej Republiky

Nógrádi Geopark Nonprofit Kft.

Megvalósítás időtartama: 2009.10.01- 2010.11.30

Projekt teljes összege (e Ft)	Projekt BNPI-re eső teljes összege (e Ft)	Megítélt támogatás (e Ft)	Önrész (e Ft)
130.872,-	114.624,-	114.624,-	0,-

Rövid összefoglaló:

A projekt fő tevékenységeit a határon átnyúló élettelen természeti értékek bemutatása, illetve a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése képezték. Az élettelen természeti értékek helyreállítása, a természeti területek kiszolgáló infrastruktúrájának fejlesztése Magyarországon egy, Szlovákiában két földtudományi bemutatóhelyen valósult meg. Salgótarján–Baglyaskőn egy természetvédelmi fogadó és oktatóközpont felépítése, Szlovákiában pedig a mucsényi geológiai helyszín fejlesztése,

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

pihenőhely létrehozása, az ottani tanösvény felújítása és kiépítése valósult meg 2010 folyamán. A fejlesztéseknek köszönhetően a Mucsényi-barlangtól a látogatók már rátérhetnek az ipolytarnóci tanösvényre is. A következő projekteredmény a Füleki vár kazamatájában egy paleontológiai bemutatóhely kialakítása volt, és a vár területén lévő tanösvény teljes körű felújítása is megtörtént. Ezen felül mindkét országban kisebb-nagyobb szakmai rendezvények kerültek megrendezésre.

HUSK/0801/2.2.1/0067 - Természetvédelmi bemutatóhelyek és tanösvények rendezésének kialakítása, kiadványok megjelenítése

Pályázati forrás: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program 2007-2013

Partner(ek):

Statna Ochrana Prírody Slovenskej Republiky

Megvalósítás időtartama: 2009.12.01- 2011.01.31

Projekt teljes összege (e Ft)	Projekt BNPI-re eső teljes összege (e Ft)	Megítelt támogatás (e Ft)	Önrész (e Ft)
132.685,-	132.685,-	132.685,-	0,-

Rövid összefoglaló:

A Bükki Nemzeti Park évente több mint egymillió látogatót vonz. A projekt keretében a védett természeti területen megtörtént az egységes arculatú természetvédelmi bemutatóhelyek, fogadópontok, pihenőhelyek (asztalokkal, padokkal), esőbeállók, tanösvények rendszerének kiépítése. Kiemelt feladatuk, a tájékoztatás, hogy tudatosítsák a látogatókban azt a tényt, hogy védett területet látogatnak, megteremtsék a látogatás kulturált feltételeit, közvetítsék az információkat a látogatók számára. Ennek érdekében a helyszíneken fedett információs építményekkel, védett területet jelző hatósági táblák kihelyezésével, térképpel (mely tájékoztatást ad a terület természeti és kultúrtörténeti értékeiről, tanösvényeiről és természetvédelmi bemutatóhelyeiről) segítik az oda látogatókat. Továbbá számos értékes kiadvány látott napvilágot. Ilyen például egy monográfia a Mátrai Tájvédelmi Körzetről, a Zöld Horizont újság illetve további kiadványok a tanösvényekről és a védett földtudományi és kulturális értékek ismertetése céljából. Készült fotóalbum a tervezési terület nemzeti parkjáról csodálatos képekkel és három filmklip a természetvédelmi együttműködésről, a természet és kulturális értékek őrzéséről.

A projekt lehetőséget nyújtott az érintett szervezetek számára a tapasztalataik kicserélésére, operatív együttműködésre, összehangolt fejlesztésre.

A projekt eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy előmozdítsák a felnőtt lakosság tudatformálását, a kistérségi lakosság természetbarát gondolkodását és ezzel elősegítik a következő generációk környezettudatos nevelését, mellyel hozzájárulnak egy olyan társadalom kialakulásához, akik a környezet- természetvédelmet, a fenntartható fejlődést fontos szívügyükként kezelik, ezzel is eleget téve "a természeti értékek védelme" program céljának.

Tételes összefoglaló:

A) Természetvédelmi bemutatóhelyek, fogadópontok, tanösvények rendszerének kiépítése

- „Sámsonházi geológiai tanösvény” felújítása, fejlesztése
- Mátraszőlős – Függő-kői tanösvény kiépítése
- a Bükk-szenterzsébet – Nagy-kői tanösvény és bemutatóhely kialakítása
- Fogadópontok, bemutatóhelyek kialakítása a tervezési terület védett természeti területein (táblák, információs pontok, esőbeálló jellegű tájékoztató építmények): Tarnalelesz és Bükk-szenterzsébet közt, a Cseres-hegység és a Karancs–Medves Tájvédelmi Körzetben több

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

információs-pihenőhelyet létesítünk (Eresztvényi kőbányák, Boszorkány-kő, Magyar-bánya, Farkas-kő, Kercseg-tető, Balassi-pihenő, Dornay-turistaház, Sasok-rétje, Nagy-Kercseg) valamint az említett védett természeti területek „kapuitól”, belépőpontjaitól induló turistautak, tanösvények kezdőpontjainál fogadó- és tájékoztatóépítményeket építünk ki

B) Ismeretterjesztő, szemléletformáló csomag

- CHKO Karancs-Medves a CHKO Cerová vrchovina. Na hranici Novohradu a Gemera. Monográfia a Karancs–Medves és a Cseres-hegység tájvédelmi körztek természeti és kulturális értékeiről, a védett természeti területen zajló természetvédelmi tevékenységről.
- A Mátrai Tájvédelmi Körzet. Monográfia a Mátrai Tájvédelmi Körzet természeti és kulturális értékeiről, a védett természeti területen zajló természetvédelmi tevékenységről.
- A Bükki Nemzeti Park. Könyv, fotóalbum a tervezési terület nemzeti parkjáról magyar, szlovák, angol szöveggel.
- Zöld Horizont periodika folytatása
- Természetvédelmi tanösvények és bemutatóhelyek a Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet területén
- „Jeles kövek” tematikus út (védett földtudományi és kulturális értékek ismertetése, valamint és természetvédelmi kezelésük bemutatása)
- 30 féle leporelló
- 2 féle térkép: a tervezési terület természeti és kultúrtörténeti értékeiről, védett természeti területeiről, tanösvényeiről és természetvédelmi bemutatóhelyeiről, valamint a tervezési terület földtani képződményeiről és kultúrtörténeti értékeiről magyar, szlovák és angol nyelven.
- Filmk-lippek, video-slideshow: film forgatása, vágása, klippek készítése a természetvédelmi együttműködésről, a gyakorlati természetvédelemről, a természetvédelmi kezelésről, a természeti és kulturális értékek őrzéséről, védelméről. Narráció, fordítás, sokszorosítás szlovák, angol és magyar változatban.

HUSK/0801/2.2.1/0066 - Az Ipoly vízgyűjtő vizes élőhelyeinek komplex felmérése, közösségi jegyzékeinek kidolgozása

Pályázati forrás: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

Partner(ek):

Statna Ochrana Prírody Slovenskej Republiky

Megvalósítás időtartama: 2010.03.01- 2011.02.28

Projekt teljes összege (e Ft)	Projekt BNPI-re eső teljes összege (e Ft)	Megítelt támogatás (e Ft)	Önrész (e Ft)
132.729,-	132.729,-	132.729,-	0,-

Rövid összefoglaló:

A pályázatban résztvevő partnerek az elmúlt években számos sikeres projektet valósítottak meg közösen. Ezeknek a projekteknek a segítségével olyan szorosra sikerült fűzni a két szervezet közötti együttműködést, hogy a határ menti fejlesztéseiket közösen tervezik meg, készítik elő és valósítják meg. A jelenlegi projekt igénye is egy korábbi pályázattal kapcsolatos szakmai találkozón fogalmazódott meg, ugyanis az Európai Unióban az 1970-es évekre már óriási problémát jelentett a felszíni és felszín alatti víztestek fokozódó szennyeződése, ökológiai és kémiai állapotának ijesztő mértékű romlása. Ezt a problémát felismerve egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a víztestek és vízbázisok védelmére.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A projekt globális célja volt az Ipoly folyó Szlovákia és Magyarország területére eső felső és középső vízgyűjtőjén található víztestek és vizes élőhelyek természeti értékeinek a hosszú távú megőrzése az utókor számára.

A projekt keretei között a két fél által közösen megvalósított tevékenységek mindegyike a célterület gazdag növény- és állatvilágának megőrzésére irányult: közösen összeállításra került a Natura 2000, védett, lokálisan veszélyeztetett, valamint invazív fajok listája, feltérképezték a vizes élőhelyeket veszélyeztető antropogén eredetű hatásokat és javaslatot tettek a megszüntetésükre, továbbá a két nemzeti park természetvédelmi őrszolgálatának tagjai egy szakmai képzés keretében elsajátították az egységes szempontrendszer alapján történő monitoring adatgyűjtést. A kutatási eredményeket a nagyközönség számára, közérthető módon is megfogalmazták egy színvonalas ismeretterjesztő kiadványban. Nagy hangsúlyt fektettek a környezetvédelmi szemlélet formálására is. Ennek érdekében a határ mindkét oldalán, kiadványokon túlmenően szakmai előadásokat szerveztek iskolák számára, illetve workshopkat az NGO-k és az érdeklődők részére. Emellett elkészítésre került a projekt honlapja is a két projektpartner saját honlapjára beilleszthető formában.

A projekt eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy előmozdítsák a felnőtt lakosság tudatformálását, a kistérségi lakosság természetbarát gondolkodását és ezzel elősegítik a következő generációk környezettudatos nevelését, mellyel hozzájárulnak egy olyan társadalom kialakulásához, akik a környezet- természetvédelmet, a fenntartható fejlődést fontos szívégyükként kezelik, ezzel is eleget téve "a természeti értékek védelme" program céljának.

Tételes összefoglaló:

1. Natura 2000, védett, lokálisan veszélyeztetett, valamint invazív fajok listájának összeállítása a vizes és vízhez kötődő élőhelyeken az Ipoly vízgyűjtő területén
2. Vizes élőhelyeket veszélyeztető antropogén eredetű hatások felmérése és javaslat tétel a megszüntetésükre
3. Javaslat tétel a készülő Kárpátok Egyezmény számára a vízgyűjtő vizes élőhelyeinek kezelésmegőrzése érdekében
4. Természetvédelmi Őrszolgálat szakmai továbbképzése a közös szempont alapján történő adatgyűjtésre
5. A gyűjtött adatok a készülő vízgyűjtőgazdálkodási tervek számára felhasználható
6. Lakosság, NGO-k, tanulók számára ismeretterjesztő előadások tartása
7. Kutatási eredmények és javaslat tétel nagyközönség számára is érthető formában történő közlése
8. Weblapfejlesztés
9. Vizes élőhelyek állapotának nyomon követését lehetővé tevő eszközbeszerzés
10. Természetvédelmi kezelési tervek és Natura fenntartási tervek adatokkal történő megalapozása
11. Natura 2000 fenntartási tervekhez alapidokumentáció készítése, a két oldal terveinek harmonizációja

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Komplex természetvédelmi látogató-tájékoztató rendszer kialakítása a határ menti térségben

Pályázati forrás: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2014

Partner(ek):

Statna Ochrana Prírody Slovenskej Republiky

Obec Hajnacka (Hajnácskői önkormányzat)

Megvalósítás időtartama: 2012.04.01-2014.03.31

Projekt teljes összege (e Ft)	Projekt BNPI-re eső teljes összege (e Ft)	Megítelt támogatás (e Ft)	Önrész (e Ft)
202.736,-	180.880,-	Támogatási döntés folyamatban van	0,-

Rövid összefoglaló:

Infrastuktúrális fejlesztés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén, különösen a szlovák-magyar határ menti részeken, illetve az SOPSZR működési területén. A projekt segítségével megtörténik az egységes arculatú természetvédelmi bemutatóhelyek, fogadópontok, tanösvények rendszerének kiépítése.

2. A bemutatóhelyekhez és az itt folytatott természetvédelmi kezeléshez szorosan kapcsolódó ismeretterjesztő-szemléletformáló kiadványcsomag létrehozása. A program során, megjelennek különböző kiadványok, térképek, leporellók, könyvek, illetve a természetvédelmi kezelési tevékenységekről beszámoló Zöld Horizont c. periodika.

3. Egy PROGRAM-NAVIGÁTOR online információs rendszer létrehozása, mely egy olyan komplex adattár lesz, mely a kor IT lehetőségeit összegyűjtve a látogatók számára rendszerezett, kereshető és interaktív tartalmat biztosít az adott terület természeti, kulturális értékeiről, a védett természeti területekről és az állami alapfeladatként meghatározott természetvédelmi tevékenységről.

Határmenti dombvidéki tájak természetvédelmi kezelését megalapozó biotikai kutatások

Pályázati forrás: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2014

Partner(ek):

Statna Ochrana Prírody Slovenskej Republiky

Megvalósítás időtartama: 2012.04.01-2014.03.31

Projekt teljes összege (e Ft)	Projekt BNPI-re eső teljes összege (e Ft)	Megítelt támogatás (e Ft)	Önrész (e Ft)
153.569,-	141.131,-	Támogatási döntés folyamatban van	0,-

Rövid összefoglaló:

A projekt átfogó célja a szlovák magyar határon átnyúló, a Bükk és a Mátra északi előterében található dombvidéki tájak (Magyarországon a Heves-Borsodi-dombság ill. Szlovákiában a Cseres-hegység (Cerová vrchovina) és a Bódvai-dombság (Bodvianska pahorkatina) értékes természeti állapotának fenntartása, hosszú távú megőrzése. A természeti (biotikai) értékek védelme nem valósítható meg a védelem tárgyát képező védett és/vagy veszélyeztetett fajok és élőhelyek előfordulási adatainak ismerete nélkül. A kutatás pillérei, tematikája a közösségi jogból származó

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

természetvédelem keretrendszerre úgymint a Madárvédelmi-, az Élőhelyvédelmi- és a Vízköri Irányelvre épít. A biotikai felmérés részeként kidolgozásra kerülnek a védett és veszélyeztetett növény- és állatfajok közös jegyzékei, meghatározásra kerülnek a legfontosabb veszélyeztető tényezők és a természetvédelmi kezeléseket segítő technológiák, javaslatok is. A projekt során beszerzésre kerülő eszközpark részeként a két ország természetvédelmi szakemberei összehangoltan tudják a kutatási feladataikat ellátni, mely célkitűzést a természetvédelmi őrszolgálat és szakembergárda részére szervezett közös képzések is elősegítik. A kutatási eredmények megismertetése a helybéli lakosság illetve a szakmai célközönség számára is kiemelt prioritással bír.

Svájci Hozzájárulás

Projekt címe: Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban”

Regisztrációs kód: SH/4/13

A DINPI, mint konzorciumvezető által beadott pályázat. Igazgatóságunk partnerként vesz részt a pályázatban.

Támogatási arány: 85,56%

Támogatási összeg: 24.127 eFt (111 310 CHF BNPI rész)

Jelenlegi státusz: Nyertes pályázat, aláírás előtt

A tervezett kezdés 2012. március

Futamidő: 4,5 év

Projekt célja:

Erdőállapot felmérési módszertan fejlesztése

Erdőállapot felmérések a BNPI működési területén

Zoológiai kutatások a BNPI működési területén található erdei élőhelyeken

Denevérek állományerősítése élőhelyfejlesztéssel, műszaki beavatkozásokkal

Erdőtermészetességi értékelés, javaslatok és eredmények a Natura 2000 védelem és erdőgazdálkodás felé

Erdőkezelés monitoring rendszer felállítása

Kommunikáció.

KEOP projektek célja, előrehaladása, eredményei

KEOP-3.1.2./2F KONSTRUKCIÓ PROJEKTJEI

Projekt címe: Bükki barlangok megőrzését, természeti állapotának helyreállítását szolgáló beruházások

Kód: KEOP-3.1.2./2F/09-2010-0001

Támogatási összeg: 110.393.715 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2012.02.23.

Jelenlegi státusz: Kivitelezés befejezve, projekt zárult.

Projekt célja: A projekt célja a bükki barlangok természeti állapotának hatékony és korszerű megőrzése, illetve helyreállítása.

- Anna-barlang lámpaflóra terjedésének megelőzése

- Fokozottan védett barlangok lezárása, bejárat- és járatbiztosítása

- **Barlanglezárások** (*Kő-lyuk, Hillebrand Jenő-barlang, Lilla-barlang, Szepesi-Láner-barlangrendszer, Anna-barlang*): A lezárások a sérülékeny képződményekkel, nagyszámú denevérállománnyal rendelkező barlangok hosszú távú megóvását eredményezik.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

- **Létra és egyéb segédeszközök beépítése** (István-lápai-barlang, Szepesi-Láner-barlangrendszer): a beépített létrák és fix kötelek hosszú távon biztosítják a barlangok kezelését és kutathatóságát.

- **Illegális beásások felmérése és visszatemetése** (Kő-lyuk): Az illegális beásások visszatemetése során a legnagyobb bükki barlangterem természetes állapotába kerül.

- Fokozottan védett és megkülönböztetett védelmet igénylő barlangok vagyongezelését lehetővé tevő szükséges ingatlanvásárlások

- Szeleta-barlang előtere és barlangbelső rehabilitációja 1. ütem:

2011. évi előrehaladása: Minden a projektben tervezett cél megvalósult, ezek végrehajtása 2011. kora tavaszán indult és 2011. novemberében zárult.

Eredményei:

Az Anna-barlang lámpaflóra terjedésének megelőzésének eredményeképpen lehetővé válik a barlangi képződmények hosszú távú megőrzése.

A fokozottan védett barlangok lezárása, bejárat- és járatbiztosításával a barlangok természeti értékeinek, azaz sérülékeny cseppkőképződményeinek, régészeti és paleontológiai leleteket tartalmazó szilárd kitöltésének, élővilágának, természetes klímájának megővése.

A Szeleta-barlang előtere és barlangbelső rehabilitációja (1. ütem) során a barlang előterében felhalmozott depónia veszélymentesítése.

Projekt címe: Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a BNPI területén

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0008

Támogatási összeg: 92.200.000Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2011.06.30.

Jelenlegi státusz: Kivitelezés befejezve, projekt zárult.

Projekt célja: Bükkalja előterében került madárvédelmi szempontból átalakításra két középfeszültségű vezetékszakasz. A második elem közlekedési infrastruktúra természetbarát átalakítása már meglévő átereszek rendbetételével, illetve új átereszek létesítésével és betonterelőfalak kihelyezésével két helyszínen, a bogácsi tónál, és a felsőtárkányi oldalvölgyi tavaknál.

2011. évi előrehaladása:

- Mezőkövesd Eger-Dél vonal: 19 km hossznyi középfeszültségű vezetékszakasz madárvédelmi szempontból történő szigetelése,

- Mezőkövesd-Sály vonal: 28 km hossznyi középfeszültségű vezetékszakasz madárvédelmi szempontból történő szigetelése,

- Bogács (Bogácsi-halastó) 1db meglévő áteresz rendbetétele, újra használhatóvá tétele, 2 db (100x100 és 100x100) új áteresz beépítése és cc. 1138m beton terelőfal építése 15+732 és 15+832 km szelvények között

- Felsőtárkány (Oldalvölgyi-tavak: 2db meglévő áteresz rendbetétele, újra használhatóvá tétele, és az út két oldalán mintegy cc. 560 m beton terelőfal építése 9+967 és 9+567 km szelvények között

Eredményei:

Az érintett területen költő és átvonuló madárfajok egyedeinek áramütés következtében fellépő tömeges sérülésének, pusztulásának megszüntetése.

Állatgazdálkodás csökkentése és a forgalombiztonság növelése az érintett szakaszokon.

Projekt címe: Gyepterületek rekonstrukciója a BNPI működési területén

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0007

Támogatási összeg: 175.592.500 Ft

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Tervezett/tényleges befejezés: 2013.szeptember

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: A projekt célja az élőhelyvédelem és -helyreállítás részcelokhoz kapcsolódóan gyepek élőhelyek rehabilitációja és kezelése, a BNPI három tájegységének, védett és Natura 2000-es területein.

- Hollókői hagyásfás legelő rehabilitációja

- Rétrekonstrukció és élőhely-kezelés a Mátrai Tájegység védett és NATURA 2000 területein

- Bükkaljai gyepek élőhelyrehabilitációja (vagy Pannon táj élőhelyrehabilitáció)

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében megvásárlásra kerültek a kezeléshez szükséges mezőgazdasági gépek, eszközök, és 2011. év végén több, mint másfél évnyi közbeszerzés után elindultak az élőhelyrehabilitációs munkák, Eger, Cserépfalu, Tard és Hollókő területén.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

- Hollókő: A vár környéki egykori hagyásfás legelő részleges rehabilitációjával a hagyományos gazdálkodási módok alakította kultúrtáj újra jellemzővé fog válni.

- Mátra: A projekt megvalósítása esetén a terület biodiverzitását csökkentő természetes szukcessziós folyamatok megállíthatók, visszafordíthatók. A tervezett élőhelyrekonstrukciós beavatkozások eredményeképpen fennmaradnak az élőhelyekre jellemző védett vagy ritka növény- és állatfajok.

- Bükk: A projekt során a térség jelenlegi adottságaihoz igazodó komplex élőhelyfejlesztési tevékenység valósul meg. A tevékenység lényege az egykori, hagyományos gazdálkodási módok révén kialakított táj, élőhelyek és az itt élő, de egyre rohamosabban pusztuló életközösségek, értékes fajok megőrzése, fejlesztése.

A teljes közvetlenül rehabilitált területnagyság: 160 ha.

Projekt címe: Pély-Ludas III. ütem vizes élőhely rehabilitáció

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0015

Támogatási összeg: 151.912.531 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. december

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: *A BNPI két Tájvédelmi Körzetének, a Hevesi Füves Puszták TK területén a már megkezdett komplex vizes élőhelyrehabilitációjának folytatása, ezáltal a sérülékeny és a tájból mára eltűnt, vagy erősen lecsökkent arányban meglévő élőhelytípusok visszaállítása, gyepek konverzió, szárnyékerdő telepítése*

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó 7 közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

A változatos és stabil élőhelyi viszonyok biztosítása révén egy, a térségre jellemző sajátos életközösség kialakulásának, a természetességi állapotok javításával a meglévő közösségek „kiteljesedésének” teremtünk lehetőséget.

- 8 db erdőfolt telepítése

- 50 ha gyeptelepítés

- 800 ha a helyreállítással közvetlenül érintett terület

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Projekt címe: Földtani értékek védelme a BNPI területén: a recski Antal-tározó és az eresztvényi Nagy-bánya

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0012

Támogatási összeg: 117.501.870 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. október

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja:

- A recski Antal-tározó rehabilitációja

Ezen projektem célja a Mátrai tájegység HUBN20044 kódszámú Natura 2000 hálózathoz tartozó különleges természet-megőrzési területen lévő 19. században hajtott érckutató Antal-tározó által feltárt földtani értékek természeti állapotának hatékony és korszerű megőrzése, illetve helyreállítása, az élet- és balesetveszélyes állapotok megszüntetése, a tározóban élő – a Natura 2000 kijelölést indokoló – több ezres denevérekolonía élőhelyének biztonságos fenntartása, a tározó bejáratának denevérvédelmi szempontú kialakítása.

- - Salgótarján, eresztvényi Nagy-bánya természeti állapotának helyreállítása

A beruházási elem célja a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet területén lévő Salgótarján, eresztvényi Nagy-bányában a kijelölt geológiai alapszelvény és a feltáruló földtani értékek természeti állapotának hatékony és korszerű megőrzése, illetve helyreállítása, bemutatása, a bányaterület természeti állapotának rehabilitációja, balesetveszélyes állapotok megszüntetése.

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó 7 közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számíthatunk:

- A recski Antal-tározó rehabilitációja

- A projektem végrehajtása nyomán elvárt elsődleges eredmények a tározóban feltáruló földtani értékek helyreállítása, jó állapotának hosszú távú biztosítása, a különféle átalakulást szenvedett kőzetek, telérek, megmaradt érces szakaszok tanulmányozhatóságot biztosító feltárása, hosszú távú megőrzése.

- A vágat meggyengült részeinek megerősítése, az omlások kitakarítása, életveszélyes állapotok megszüntetése. A főte és a vágatfal kopogózása, rámolása révén hosszú időszakra megszüntethetők a kőzetpergésből, kőzethullásból eredő balesetveszélyes állapotok is.

- A „széndioxid-zsákok, -gátak” felszámolásával az ember számára életveszélyes állapotok megszüntetése, a vágatban élő denevérekolonía veszélyeztetésének felszámolása.

- Salgótarján, eresztvényi Nagy-bánya természeti állapotának helyreállítása

- A Nagy-bányában kijelölt geológiai alapszelvény helyreállítása, jó állapotának hosszú távú biztosítása.

- A bányafalakban és a bányaudvaron feltáruló földtani értékek (különböző bazalt és bazalttufa változatok, az ún. „kristálytufa”) tanulmányozhatóságot biztosító feltárása, hosszú távú megőrzése.

- A bányafalak meggyengült részeinek tisztítása, kopogózása, rámolása révén hosszú időszakra megszüntethetők a kőzetpergésből, kőzethullásból eredő balesetveszélyes állapotok. A terület biztonságát növeli a bányafal alatt kiépített védőtöltés és a bányafal felső peremén kialakított védőkörlát.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Projekt címe: Elektromos szabadvezeték kiváltása a BNPI területén

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0018

Támogatási összeg: 412.061.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. október

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja:

- Elektromos szabadvezetékek cseréje földkábelre a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet területén

Célunk a tájvédelmi körzetben található védett madárállomány ütközéses és áramütéses balesetének megakadályozása céljából a területen levő 20 kV-os szabadvezeték átépítése földkábeles hálózatra.

Érintett vezetékszakaszok és hosszak:

I./1 Tarnaszentmiklós-Pély (gerincvezeték és leágazások)

Szabadvezeték bontás: 5,8 km

Földkábel építés 5,6 km

Szabadvezeték építés: 1,2 km

I./2 Hevesvezekény-Kisköre (gerincvezeték)

Szabadvezeték bontás: 4,3 km

Földkábel építés 4,9 km

- Elektromos szabadvezetékek cseréje földkábelre a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területén

Célunk a tájvédelmi körzetben található védett madárállomány áramütéses és ütközéses balesetének megakadályozása céljából a területen levő 20 kV-os szabadvezetékek újabb szakaszának földkábelrel történő kiváltása.

Érintett vezetékszakaszok és hosszak:

II./1 Szentistván - Négyes (Nyárjas tanya – Montaly tanya – Salamonta tanya közötti szakasz)

Szabadvezeték bontás: 4,0 km

Földkábel építés 4,1 km

II./2 Mezőnagymihály (Salamonta tanya felőli kábelvég – Nagyecser – Liba tanya – Nagygyep tanya közötti szakasz)

Szabadvezeték bontás: 4,7 km

Földkábel építés 4,7 km

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó 3 közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Az EMÁSZ Hálózati Kft által lefolytatandó közbeszerzés előkészítésében segédkeztünk, amely várhatóan 2012. májusában zárul.

Eredményei:

2011. évben a Borsodi Mezőség területén tervezett régészeti feladatok elvégzésre kerültek.

Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

A legfontosabb eredmény az érintett területen költő és átvonuló madárfajok egyedeinek ütközéses és áramütés baleset következtében fellépő tömeges sérülésének, pusztulásának teljes megszüntetése. További eredmény az, hogy a szabadvezeték szakaszok földkábelbe helyezésével csökken az SPA területen jelentkező veszélyforrások száma.

Mellékhozádként csökken a humán zavarások száma és a térségi tájsebnak minősülő vezetékszakaszok is eltűnnek.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Projekt címe: Dél-borsodi Tájegység élő-helyrehabilitáció II. ütem

Kód: KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0027

Támogatási összeg: 418.076.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2014. szeptember

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: A Borsodi Mezőség területén a már megkezdett komplex vizes élőhelyrehabilitációk folytatása, ezáltal a sérülékeny és a tájból mára eltűnt, vagy erősen lecsökkent arányban meglévő élőhelytípusok visszaállítása a vízvisszatartás biztosításával, utak megerősítése, szárnyékerdő telepítése

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó 7 közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható.

Eredményei:

Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

A fejlesztési terület korábban a Bükkből érkező vízfolyások deltavidéke volt. Lőszhátak, ősi szikések, ártéri rétek, mocsárrétek, mély vizű mocsarak alkották a tájat. A projekt ezen állapot visszaállítását célozza, a korábban itt élő, nagy fajkészletű állat- és növényvilág visszatelepedésének feltételrendszerét megteremtve

KEOP 7.3.1.2 PÁLYÁZATOK

Projekt címe: Földtani értékek védelme a BNPI területén II. ütem: Nyugat-mátrai bányatárók, Nyárjas-pusztai homokbánya

Kód: KEOP-7.3.1.2/09-2010-0023

Támogatási összeg: 17.500.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. március

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A Mátra-hegységben található, 18-19. században kialakított, elsősorban földtani, másodlagosan élőhelyvédelmi és ipartörténeti értéket képviselő érckutató bányatárók állapotának megóvása, helyreállítása, a denevérélőhelyként is működő tárók fajvédelmi szempontból megfelelő lezárása. A beruházási program négy jól elkülöníthető településkörzet (Gyöngyösoroszi, Pásztó, Parásdasvár-Parádfürdő és Salgótarján) 9 helyszínén valósul meg.

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

Projekt címe: Bükki barlangok megőrzését, természeti állapotának helyreállítását szolgáló beruházások II. ütem

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0048

Támogatási összeg: 13.800.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. március

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A projekt célja a Szent István-barlang természeti állapotának hatékony és korszerű megőrzése, illetve helyreállítása korszerű világítási rendszer, és energiahatékony, korszerű fényforrások beépítésével, a barlang mesterséges bejáratának korszerű lezárásával, valamint a fokozottan védett Kis-kőháti-zsomboly lezárása és fűtéacsolatának cserélése, továbbá a megkülönböztetetten védett Soltész-kerti-mésztufabarlang rehabilitációjával az árvízveszély csökkentése a Szent István-barlangban

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

Projekt címe: Madarakra veszélyes 20 kV-os vezeték-szakaszok madárbarát átalakítása: HFPTK

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0047

Támogatási összeg: 38.000.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. március

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A projekt célja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területének fontos részét képező Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet és tágabb környezetének területén húzódó, 406,7 km hosszúságú, még burkolatlan középfeszültségű szabadvezeték-szakaszok madárvédelmi szempontból veszélyes vezetékeinek és oszlopelemeinek burkolása, átalakítása, cseréje

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

Projekt címe: Madarakra veszélyes 20 kV-os vezeték-szakaszok madárbarát szigetelése a Dél-Borsodi Tájegységben

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0055

Támogatási összeg: 25.200.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. március

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A projekt célja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területének fontos részét képező Dél-Borsodi Tájegység (Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet és Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet,

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

valamint tágabb környezetük) területén húzódó, mintegy 456¹ km hosszú, még burkolatlan középvezetű szabadvezeték-szakaszok madárvédelmi szempontból veszélyes vezetékének és oszlopelemeinek burkolása, átalakítása, cseréje.

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

Projekt címe: Dombvidéki és hegyi rétek kezelése a BNPI területein

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0054

Támogatási összeg: 7.000.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2012. szeptember

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A projekt célja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság három tájvédelmi körzetében dombvidéki és hegyi rétek rekonstrukciója, a legeltető állattartás visszaszorulása miatt fellépő cserjésedés, beerdősülés megakadályozása, mozaikos, gyepes, fajgazdag élőhelyek visszaállítása, a területek kaszálásra, legeltetésre alkalmassá tétele.

- Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet
- Lázberci Tájvédelmi Körzet
- Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

Projekt címe: Kétéltűátjárók létesítése a Hasznosi tározó, a Varbói tó és gyöngyösi Sástó mellett, valamint a Bogácsi-tó II. üteme

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0056

Támogatási összeg: 20.400.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. március

Jelenlegi státusz: Projekt végrehajtása folyamatban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén három új – a Varbói –tó, a gyöngyösi Sástó és a Hasznosi tározó – illetve egy beavatkozással már korábban érintett helyszín – Bogácsi-tó – mellett a tavakhoz szaporodni igyekező kétéltűeknek műúton történő biztonságos átvezetését segítjük elő.

¹ A projekt előkészítés jelenlegi szakaszában becsült hossz, a végleges adatok a felmérések után pontosíthatóak.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2011. évi előrehaladása: A projekt keretében az elmúlt egy évben szinte kizárólag a közbeszerzések lefolytatására került sor. Ennek keretében a projekthez kapcsolódó közbeszerzési eljárás közül mindet elindítottuk, lezárásuk 2012-ben várható. Közbeszerzés, Projektmenedzsment és RMT-CBA készítés tárgyában a szerződések megkötésre kerültek.

Eredményei: Mivel a projekt végrehajtásának még kezdeti szakaszában vagyunk számottevő eredményekről nem számolhatunk be. A projekt befejezésekor az alábbi eredményekre számítunk:

Előkészítésre kerülnek a fentiekben megfogalmazott célok megvalósításához szükséges második pályázati fordulón való részvételhez szükséges feladatok elvégzése.

2011-BEN BENYÚJTOTT BÍRÁLATI SZAKASZBAN ÁLLÓ KEOP PÁLYÁZATOK

Projekt címe: A Ludányhalászi Öreg-tó természet-védelmi rehabilitációja

Kód: KEOP-7.3.1.209-2010-0028

Támogatási összeg: 9.950.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. augusztus

Jelenlegi státusz: Pályázat bírálati szakaszban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

A Ludányhalászi Öreg-tó természetvédelmi értékének növelése az eliszapolódás megakadályozásával, invazív növényzet visszaszorításával

Projekt címe: Földtani értékek védelme a BNPI területén III. ütem: Nógrád megye

Kód: KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0005

Támogatási összeg: 19.500.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. augusztus

Jelenlegi státusz: Pályázat bírálati szakaszban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

Nógrád megye területén lévő földtani alapszelvények és feltárások, bányák rehabilitációja

Projekt címe: Bükki barlangok megőrzését, természeti állapotának helyreállítását szolgáló beruházások III. ütem

Kód: KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0021

Támogatási összeg: 7.500.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. augusztus

Jelenlegi státusz: Pályázat bírálati szakaszban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

Borókás-, Bolhási-, Diabáz-, Speizi-barlangok lezárása, Egyetemtebri-bg bejáratbiztosítása, Suba-lyuk veszélymentesítése

Projekt címe: Kunhalmok és földvárak rehabilitációja a BNPI heves és borsod megyei területein

Kód: KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0033

Támogatási összeg: 3.450.000 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2013. augusztus

Jelenlegi státusz: Pályázat bírálati szakaszban

Projekt célja: Jelen projekt célja az alábbi tartalmú pályázat előkészítési feladatainak elvégzése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A Csörsz-árok egy szakasza, hevesi és borsodi földvárak és kunhalmok rehabilitációja

Projekt címe: A BNPI Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóköz-pontjában működő erdei iskola fejlesztése

Kód: KEOP-3.3.0/09-11-2011-0005

Támogatási összeg: 76.524.400 Ft

Tervezett/tényleges befejezés: 2014. december

Jelenlegi státusz: Pályázat bírálati szakaszban

Projekt célja: A BNPI Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóköz-pontjában működő erdei iskola élménypedagógiai központú fejlesztése

2011. ÉVBEN ELŐKÉSZÍTÉSI FOLYAMATTAL ÉRINTETT KEOP PÁLYÁZATOK

„Élőhelykezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés” tárgyú pályázati felhívásra [kódszám: KEOP-3.2.0/11] benyújtani tervezett pályázatok

- Hidegkúti fás-legelő infrastruktúrális fejlesztése I.;
- Hidegkúti fás-legelő infrastruktúrális fejlesztése II.;
- Parádi legelő nyári szállás és legelő infrastruktúra kialakítása;
- Mobil gépsor beszerzése a saját kezelésben lévő gyepek kezeléséhez;
- Gémeskutak rekonstrukciója a BNPI vagyonkezelésében lévő területeken;
- Téli szállás infrastruktúrájának kialakítása a Borsodi-Mezőségben (Batúz-tanya és kapcsolódó létesítményei);

KEOP 3.1.2.TÁRGYÚ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSRA BENYÚJTÁSRA TERVEZETT PROJEKTEK

- Ipolytarnóci ősmaradványok földtani értékeinek a védelme

NatuRegio_floodplains szakmai ösztöndíj

Támogatók: Alfred Toepfer Alapítvány F.V.S ; Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány (DBU); Michael Otto Környezetvédelmi Alapítvány

Projekt címe: „A közösségi részvétel növelése az özönnövényekkel kapcsolatos kezeléseknél a Középső-Ipoly völgyben”) - Enhancement of public participation in invasive plant management in the Middle-Ipoly floodplain (NE-Hungary)

Kód: NatuRegio_floodplains 03-2011

Támogatási összeg: 2.500 EUR

Tényleges befejezés 2011. 12.16.

Jelenlegi státusz: befejezett

Projekt célja: Az Alfred Toepfer Alapítvány szakmai koordinálásával, német természetvédelmi alapítványok pénzügyi támogatásával (Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány (DBU); Michael Otto Környezetvédelmi Alapítvány) egy kis projekt keretében az Ipoly-völgy Natura 2000 területein az özönnövényekkel kapcsolatos szakmai program valósulhatott meg (témacím: „A közösségi részvétel növelése az özönnövényekkel kapcsolatos kezeléseknél a Középső-Ipoly völgyben”). A projekt során gazdálkodókkal folytattunk anonim interjúkat, melynek következtében egységes javaslatokat dolgozhattunk ki a kezeléseknél tekintetében, melynek megvitatására is került egy szécsényi fórumon a térségben gazdálkodók illetve kezelők, hatóság szakembereinek bevonásával. A projekt részeként elkészült egy gazdagon illusztrált leporelló, mely

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

a fajok bemutatásán túl, kezelési javaslatokat is tartalmaz („Szépséges szörnnyetegek” témacímen). A projekt során iskoláskorú gyerekek számára terepi képzést is tartottunk az Ipoly árterén.

7. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

7.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	ügyek száma
Szakvéleményadás, adatközlés a hatóságok számára	5.908
Jelentési feladatok a Minisztérium számára	802
Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	2.702
Összesen	9.412

Teljes ügyiratforgalmunk az előző évekhez képest növekedést mutat: 2009-ben 9.195 darab ügyirat keletkezett, 2010-ben 9.191.

2011-ben a teljes ügyiratforgalmunk 9.412 darab ügyirat volt, ami 2,4 %-os növekedést jelent 2010-hez képest.

2011-ben a Heves Megyei Levéltár és a VKKI Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár is ellenőrizte igazgatóságunkon az iratkezelés szabályszerűségét, a két szerv szabálytalanságot nem állapított meg.

7.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés a hatóságok számára

Hatóság megnevezése	Téma	Ügyek száma
KÖTEVIFE	Szakvélemény, adat és tényközlés természetvédelmi ügyben	625
Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságok	Belföldi jogsegély Natura 2000 területek esetén, saját erdővel kapcsolatos ügyek	75
Földügyi hatóságok, kezelő szervek	Vagyonkezelési jelentés	5
	MVH, Földművelésügyi Ig. szakértői közreműködés	30
Önkormányzatok	Rendezési tervek	118
	Védetté nyilvánítások	8
Rendőrkapitányságok	Megkeresések, szakértői felkérések	73
	Hatósági bizonyítványok	4.968
Nemzeti Közlekedési Hatóság	Út és hídépítési ügyek	4
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal	Régészeti lelőhelyek	2
Összesen		5.908

Az összes KÖTEVIFE megkeresések száma csökkenő tendenciát mutatott a korábbi években (2005-ben 525, 2006-ban 495, 2007-ben 379). Ugyancsak csökkenést mutatott az összes kiadott szakvélemény száma (2005-ben 872, 2006-ban 609, 2007-ben 464). A csökkenés a működési területünk változásán kívül elsősorban abból adódott, hogy tájvédelmi ügyekben ritkábban kértek tőlünk szakvéleményt a KÖTEVIFE-k. Jellemzően építési és más célú hasznosítási tájvédelmi szakhatósági ügyekben érkezik még mindig megkeresés.

A 2008-ban azonban a csökkenő tendencia megfordult, mivel *a KÖTEVIFE megkeresések, és a kiadott szakvélemények száma is nőtt*. Előbbieké 23 %-al, utóbbiaké 9 %-al.

A 2009-es adatokat megvizsgálva azt állapíthatjuk meg, hogy ez a növekvő tendencia folytatódott, mivel mind a KÖTEVIFE megkeresések (501 megkeresés), mind a kiadott szakvélemények száma (541 szakvélemény) nőtt. Előbbieké 7,5 %-al, utóbbiaké 6,9 %-al.

2010-ben a KÖTEVIFE megkeresések száma és az összes kiadott szakvélemények száma ismét jelentős mértékben nőtt az előző évhez képest. Előbbieké 18 %-al, utóbbiaké 21 %-al.

2011-ben az összes KÖTEVIFE megkeresések száma (608) kis mértékben nőtt, 2,3 %-al, míg az összes kiadott szakvélemények száma (625) kis mértékben csökkent, 5 %-al. A kiadott összes

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

vélemény azért mutat magasabb számot, mint az összes KÖTEVIFE megkeresés, mert néhány esetben az ügy áttételével egyidejűleg Igazgatóságunk véleményét is megküldtük a hatóság számára.

Legnagyobb számban a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is erdészeti, földügyi, vízjogi, környezetvédelmi engedélyezési, barlangkutatói, vadászati, rendezvények és versenyek engedélyezésével kapcsolatos, védett állat- és növényfajok egyedeit érintő (szak)hatósági ügyben kerestek meg bennünket a KÖTEVIFE-k vélemény adása végett. Védett természeti területet érintő ügyben az esetek túlnyomó többségében megkeresett bennünket a hatóság. Pontos adat arról, hogy az összes hatósági ügy hány százalékában keresett meg a zöldhatóság szakvélemény megadása céljából a KÖTEVIFE-k teljes ügyiratforgalmi statisztikáinak hiányában nem adható.

Szakértői véleményeinket a természetvédelmi hatóságok az esetek túlnyomó többségében figyelembe vették döntéseik során.

A működési területünkön illetékes mindhárom felügyelőséggel együttműködési megállapodást kötöttünk, melyben részletesen szabályoztuk a feladatok ellátásának módját és a kapcsolattartás részleteit. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjainak helyismerete nélkülözhetetlen mind a természetvédelmi hatósági határozatok előkészítése, mind azok végrehajtásának ellenőrzése során. Az együttműködési megállapodásoknak megfelelően a felügyelőségek az esetek nagyobb részében megküldték részünkre a védett természeti területet érintő határozataikat, szakhatósági állásfoglalásaikat. Utóbbi években – megállapodás alapján - kizárólag e-mailben történik mindez. A megkötött és felülvizsgált együttműködési megállapodások megfelelő keretet jelentenek a további munkához, azok maradéktalan betartása garantálhatja a természetvédelmi szakmai szempontok érvényesülését a KÖTEVIFE-k hatósági eljárásaiban.

2011-ben is gondoskodtunk a KÖTEVIFE-k munkájához szükséges adatbázisok aktualizálásáról a TIR-ben.

A hatósági bizonyítványok száma csökkent az utóbbi években. (2006-ban 11.007-et, 2007-ben 7.952-t, 2008-ban 6.848-at, 2009-ben 4.284-et adtunk ki). 2010-ben azonban kismértékű növekedést mutattak az adatok: 4.476 hatósági bizonyítványt adtunk ki, ez 4 %-os növekedést jelentett.

2011-ben 4.968 hatósági bizonyítványt adtunk ki, ez 11 %-os növekedést jelent.

A fegyvertartási engedélyek kiadása során a rendőrkapitányságoknak kötelessége megkeresni bennünket abban a kérdésben, hogy a kérelmezőt büntettük-e az elmúlt két évben természetvédelmi szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési bírsággal. A fenti számadat azt jelenti, hogy ennyi személy fegyvertartási engedélyezési ügyében keresték meg az Igazgatóságot. Az eljárásunkat lehetőségeinkhez mérten gyorsítottuk, így a hatósági bizonyítványok kiadása gyakorlatilag az eddigi évekhez hasonlóan a kérelem érkezése napján megtörténik. Megjegyezzük, hogy a szabálysértési bírságok viszonylagosan kis száma ellenére már több esetben fordult elő, hogy a kérelmező (jellemzően vadász) a természetvédelmi szabálysértés elkövetése miatt nem kaphatott löfegyvertartáshoz hatósági engedélyt.

Remélhetőleg a Központi Szabálysértési Nyilvántartás létrehozása –amelynek részére igazgatóságunk is szolgáltat adatokat – mentesít bennünket ezirányú adminisztratív terheink alól.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.1.2. Jelentési feladatok a Minisztérium számára

Vidékfejlesztési Minisztérium	Ügyek száma
Miniszteri Kabinet, miniszteri biztos	5
Környezetügyért felelős államtitkár (pályázati engedélyek is)	134
Ellenőrzési Főosztály	9
Informatikai Főosztály	17
Jogi Főosztály	6
Költségvetési és Gazdálkodási Főosztály	208
Környezeti Fejlesztéspolitikai Főosztály	2
Stratégiai Főosztály	1
Személyügyi és Igazgatási Főosztály	21
Környezet és természetvédelemért felelős helyettes államtitkár	306
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	56
Természetmegőrzési Főosztály	37
Összesen	802

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.1.3. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetések		787
Egyéb egyeztetések	nemzeti park igazgatóságokkal	50
	helyben, szervezeti egységek között	98
	személyzeti ügyekben	153
	pályázatokkal kapcsolatosan	1.614
Összesen		2.702

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.2. Szabálysértés

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)	Befizetett bírság összege (e Ft)
Szabálysértési eljárás	21	215	175

Szabálysértési eljárást az előző évhez képest kevesebbet folytattunk le 2011-ben. Tavaly összesen 21 esetben indult szabálysértési eljárás Igazgatóságunkon, míg 2010-ben 54, 2009-ben 69 esetben. 2011-ben 14 esetben szabtuk ki pénzbírságot, a megszüntetett eljárások száma 7. Az eljárások során 2011-ben figyelmeztetést nem alkalmaztunk. A szabálysértési bírságok átlaga a korábbi évekhez képest kismértékben csökkent (15.357 Ft, 2010-ben 19.853 Ft, 2009-ben: 20.909 Ft, 2008-ban 20.294 Ft).

A 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelettel bevezetett *közlekedésrendészeti, objektív felelősségi rendszerű közigazgatási bírságra* vonatkozó szabályok 2008 januárjában hatályba léptek, azonban nehézségek merültek fel az alkalmazásával. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőrfőkapitányság az objektív felelősség alapján kiszabandó bírság ügyében az eljárást megtagadta, mivel véleménye szerint nem felel meg a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai által készített fénykép a rendelet követelményeinek, így a gyakorlatban a jogszabály nem alkalmazható.

Az ilyen eljárások során bizonyíték gyanánt elfogadható igen szigorú feltételeknek megfelelő (internetkapcsolat, zárt láncú adattovábbítás, stb.) felvételeket a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 33.§ (2) bekezdése, valamint az említett 410/2007. (XII. 29.) Korm rendelet 10/A.§ alapján kizárólag a közút kezelője valamint a rendőrség készíthet, ezért a Természetvédelmi Őrszolgálat által készített fényképfelvételek a jogszabályok alapján nem fogadhatók el.

Jelenleg azonban nincs módunk a jogszabálynak eleget tenni, mert egyrészt nem vagyunk sem közútkezelők, sem pedig rendőrség, másrészt ebben a formában nincs is értelme a jogszabálynak, mivel a rendelet alkotói által szem előtt tartott szabálysértéseket közúton (autópályán, illetve lakott területen belül) követik el, míg a mi esetünkben épp a közútról letérés képezi a szabálysértés elkövetési magatartását (pl, terepmotorozás, erdészeti magánutak jogosulatlan használata) így a védett természeti területeken gépjárművel elkövetett szabálysértések esetén a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelettel meghatározott szabályok alkalmazhatatlanok. Ezen szabályozás felülvizsgálatát feltétlenül szükségesnek tartjuk.

2011-ben is több falopásos ügyünk volt. A falopásoknál az elkövetés eszközeit (fűrész, motoros fűrész, kerékpár, stb.) lefoglaltuk és elkoboztuk. Az intézkedések során figyelmet fordítottunk a Natura 2000 területek ellenőrzésére is.

2011-ben nem érkezett feljelentés védett természeti területen történt terepmotorozás miatt.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2011-ben Igazgatóságunk szabálysértési hatósági intézkedéseivel szemben kifogás, panasz nem érkezett, a törvényességi ellenőrzések során a Főügyészség sem óvást, sem felszólalást, sem figyelmeztetést szabálysértési eljárásaink kapcsán nem alkalmazott.

2011 során a Nógrád Megyei Főügyészség vizsgálta az Igazgatóságunk által lefolytatott szabálysértési eljárások törvényességét. A Főügyészség ennek során intézkedést nem alkalmazott.

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálatának tagjai 2011-ben 11 esetben szabtak ki *helyszíni bírságot*, összesen 107 eFT (2007-ben 127 eFt, 2008-ban 209 eFt, 2009-ben 355 eFt, 2010-ben 179 eFt) összértékben. A bírságok átlagos összege 2011-ben 9 727 Ft, míg 2010-ben 5 967 Ft, 2009-ben 6.960 Ft volt, így ez 2011-hez képest csaknem 63%-os emelkedést jelent, de a korábbi évekkal összehasonlítva is jelentős emelkedést mutat.

2011-ben védett és/vagy fokozottan védett madarakkal elkövetett illegális pusztítás, csapdázás és/vagy kereskedelem ügyében szabálysértési eljárásra nem került sor.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.3. Természetvédelmi bírság

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)	Befizetett bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bírság	0	0	0
Helyszíni bírság	11	107	63

Ebben a csoportban szerepel a természetvédelmi bírság is, amelyek kiszabása 2005-től az egységes zöldhatóság hatáskörébe tartozik. Igazgatóságunk természetvédelmi bírságot ennél fogva már nem szab ki, ugyanakkor a falopásokkal szembeni fellépés jegyében az ilyen ügyekben a természetvédelmi mellett erdővédelmi bírság kiszabását is kezdeményeztük. Az erdészeti hatóság szinte minden esetben kiszabja az ügyfélre az erdővédelmi bírságot. A természetvédelmi bírság változatlanul jelentős jogi eszköz maradt, hiszen az ügyfél kötelezése (tevékenység abbahagyására, elvégzésére, vagy túrésére) csak ezen – KÖTEVIFE-k által lefolytatható – hatósági eljárásban oldható meg.

Az elkövetői körben és a tipikus szabálysértésekben az elmúlt évben nem történt jelentős változás. Továbbra is dominálnak a gépjárművel elkövetett, illetve az engedély nélküli gyűjtésben (elsősorban a fagyűjtésben) megnyilvánuló szabálysértések.

A befizetett bírságösszeg a 2011. december 31-i állapotot mutatja. Az önkéntes befizetések elmaradása esetén a végrehajtási eljárás elhúzódhat, de a végrehajthatatlan bírságok száma elhanyagolható, mivel végső esetben azok elzárásra változtathatóak át.

Fontos hangsúlyozni, hogy a Természetvédelmi Őrszolgálat intézkedései a fenti adatokból kiolvashatónál jóval nagyobb számban történnek, azonban a megadott táblázatban – erre irányuló rovat híján - nem szerepeltethetők (pl.: figyelmeztetés, a cselekmény abbahagyására, távozásra felszólítás alkalmazása, természetvédelmi vagy más közigazgatási bírság kiszabására alkalmas cselekmények bejelentése, stb.). Tavaly így a társszervek (rendőrség, bíróság) további 8 alkalommal jártak el a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó lopás (falopás) miatt.

2011-ben védett és/vagy fokozottan védett madarakkal elkövetett illegális pusztítás, csapdázás és/vagy kereskedelem ügyében természetvédelmi bírság kiszabására tudomásunk szerint a természetvédelmi hatóságnál nem került sor, a Természetvédelmi Őrszolgálat ilyen cselekmény miatt helyszíni bírságot nem szabott ki.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7. 4. Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	9	4	5
Egyéb büntető ügyek	31	4	27

Igazgatóságunk 2011-ben 9 büntetőfeljelentést tett természetkárosítás miatt. Ebből négy alkalommal védett madarak engedély nélküli tartása, három esetben védett természeti értékek eltulajdonítása (tavaszi hérics és leánykökörccsin nagy mennyiségű kiásása), egy esetben NATURA 2000 terület jellegének megváltoztatása miatt kellett tennünk büntetőfeljelentést. Egy esetben fordult elő bizonyíthatóan védett madarak mérgezés általi elpusztulása Varbó, illetve Parasznya települések határában, azonban az ügyben természetkárosítás miatt eljáró Kazincbarcikai Rendőrkapitányság megszüntette az eljárást, mert az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható. Az egyetlen bizonyíthatóan mérgezés miatt történt madárpusztulás reményeink szerint azt mutatja, hogy a korábbi évek mérgezési hullámai - feltehetően a karbofurán betiltásának hatására - lecsengőben vannak.

Három védett madár tartási ügyben járt el a Salgótarjáni Rendőrkapitányság bejelentés alapján, mindhárom ügyben Salgótarján város területén. Egyik ügyben 12 tengelic és csíz tartása miatt természetkárosítás ügyében indult az eljárás (eredményéről egyelőre nincs információnk), míg a másik két ügyben 4 tengelic, illetve 2 tengelic és 2 csíz tartása miatt indult eljárás. Ezekben az ügyekben azonban a jogszabályok alapján az ügyészség lopás miatt emelt vádat a madarak tartásával a Magyar Államot ért kár miatt. Jelenleg ez a három, védett madarak tartása miatt indult büntetőügy folyik, ami várhatóan eredményes lesz. Egy esetben pedig a Hatvani Városi Bíróság már jogerősen ítéletet hozott a védett madarak tartójával szemben, akit két évi időtartamra próbára bocsátott (5.B.237/2011/2.). Mindegyik ügyben a lefoglalt madarak közül a röpképeseket szabadon engedte a Természetvédelmi Őrszolgálat, a többi madarat a BNPI Baglyaskői látogatóközpontjában helyezte el.

Egy Cereden megtalált rétisas ügyében a mai napig nem kaptuk meg a toxikológiai vizsgálat jelentését, így itt még nem bizonyítható, hogy mérgezést szenvedett el az állat.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Egyes területeken, így különösen Nógrád (Kelet-cserhádi TK) és B-A-Z megye területein gyakori a falopás, az egyéb büntetőügyeket jelentős részben (23 db) ez teszi ki. Ezekben a tettest csak az esetek csekély hányadában sikerül felderíteni, az anyagi és humán erőforrások bővülése révén azonban az eredményesség növelhető.

Az egyéb büntetőügyekben megemlítendő, hogy a Természetvédelmi Őrszolgálat egyik tagjának sérelmére fenyegetéssel és becsületsértéssel megvalósított hivatalos személy elleni erőszak bűncselekménye miatt tett igazgatóságunk feljelentést. Az eljárás folyamatban van. Ezen ügyben az intézkedő természetvédelmi őr ellen is indult büntetőeljárás személyi szabadság megsértése miatt, azonban ezt már megszüntették.

Hat alkalommal tettünk feljelentést Igazgatóságunk sérelmére elkövetett rongálás miatt, mivel tavaly három sorompót, két információs táblát, és egy barlanglezárást rongáltak meg.

Jellemzően az Egri Rendőrkapitányság – feltehetően ügyészi utasításra – az illetékességi területén megvalósuló falopásokkal kapcsolatban minden esetben vizsgálja a környezet-, illetve a természetkárosítás megvalósulását is. Az utolsó negyedévben 11 alkalommal kért ilyen adatot Igazgatóságunktól a rendőrhatalomtól, amihez az Igazgatóság többi osztályát is igénybe kellett venni, azonban a jelenlegi jogszabályok alapján nem volt megállapítható egyik esetben sem a természetkárosítás megtörténte falopások esetében.

Véleményünk szerint szerencsésebb lenne, és jogilag könnyebben kezelhető helyzetet teremthetne, ha a Btk. 316.§ (4) bek. 3., 4., vagy 5. pontjához hasonlóan oda beépítésre kerülne egy olyan pont, amely a természeti környezet védett természeti területről származó elemeinek jogtalan eltulajdonítását minősítené.

Igazgatóságunk a büntetőeljárásokban gondoskodik a Magyar Állam sértetti képviseletéről és az esetleges polgári jogi igény érvényesítéséről.

A komolyabb büntetőügyekről, és a nagyobb jelentőségű szabálysértésekről az Igazgatóság – az adatvédelmi szabályok betartása mellett - honlapján is tájékoztatja a közvéleményt.

A megfelelő rovat hiányában a folyamatban lévő ügyek az „eredményes” rovatban szerepelnek, mivel az elkövető(k) egy kivételével ismert(ek).

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

7.5. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	62	13	2	47

Összesen öt polgári pert indított igazgatóságunk ellen egy magánszemély a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzetben lévő ingatlanokkal kapcsolatban. A perekkel érintett területek a poroszlói ún. Nagyállás környéki gyepterületek és erdők, amelyekre igazgatóságunkat tulajdonosi jog gyakorlójaként jegyezték be, illetve az egyik terület a Magyar Állam tulajdonában és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében van.

Az öt per közül az egyik *elbirtoklás megállapítása* iránti per, egyik egy *ingatlannyilvántartási bejegyzés törlése és kiigazítása* iránti per (tulajdonosi jogokat gyakorló szervkénti bejegyzésünket kívánta fenti magánszemély töröltetni), míg három az általunk harmadik személyekkel kötött *haszonbérleti szerződés hatálytalansága* iránti per volt. Ez utóbbi perek esetében a szabályszerű, nyílt pályázatot követően megkötött haszonbérleti szerződések hatálytalanságát kívánta fent nevezett magánszemély elérni előhaszonbérleti jogára hivatkozva. Az öt perből kettő jogerősen, míg három egyelőre nem jogerősen igazgatóságunk pernyertességével zárult.

A Mariano Kft. elleni – *haszonbérleti szerződés semmisségének megállapítása iránti* – perben a Legfelsőbb Bíróság által elrendelt megismételt eljárásban ismét a Legfelsőbb Bíróság elé került felülvizsgálati kérelmünk. A felülvizsgálati eljárás igazgatóságunk pernyertességével zárult, a Legfelsőbb Bíróság keresetünknek helyt adva semmisnek és érvénytelennek ítélte meg a Mariano Kft. haszonbérleti szerződését.

Az átfedő haszonbérleti szerződések semmisségének kimondása érdekében két személy vonatkozásában Igazgatóságunk 2011. július 21-én keresetet nyújtott be az Egri Városi Bíróságra, hogy ezen szerződések tekintetében a bíróság ugyanúgy állapítsa meg az érvénytelenséget, mint a Legfelsőbb Bíróság a Mariano Kft. szerződése esetében. Az alperes jogi képviselője részletes érdemi alperesei ellenkérelmet terjesztett elő. Az ügy folyamatban van.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A két pervesztesség közül az egyik abból adódott, hogy a Mariano Kft. elleni párhuzamos – *haszonbérleti szerződés rendkívüli felmondása* tárgyában indított - perünket a bíróság tekintettel a Legfelsőbb Bíróság fent említett, a szerződés érvénytelenségét kimondó döntésére okafogyottnak nyilvánította. A másik pervesztés egy haszonbérleti szerződésének rendkívüli felmondása tárgyában indított perünkben történt.

Nagy számban indítottunk termőföldre vonatkozó elővásárlási jogunk érvényesítése iránt pert 2011-ben, a perek számának emelkedése főként ennek tudható be. Igazgatóságunk ellen két vadkár megtérítése iránti pert is indítottak magánszemélyek.

8. Természetvédelmi őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	30	4	34

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső működési terület (ha)	26.022	3.506	77.366
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4.443	250	9.416

Helyszíni bírságok száma	26
Az Igazgatóságra tett feljelentések száma	50

Személyi feltételek

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat 2011 első félévben 29 fővel látta el feladatát. A létszámcsökkenés oka a 2010 év végi nyugdíjazások volt. 2011 második félévben sikerült az állományt teljes létszámra feltölteni, így tudjuk biztosítani a működési területen keletkező feladatok ellátását.

Egyenruházat - Technikai felszereltség

Az őrszolgálat tagjai a feladatellátásukhoz szükséges az előző években beszerzett egyenruházati eszközökkel, védőfelszereléssel rendelkeztek. Ezek időközbeni avulása - állapota szükségessé tett nagyobb beszerzést, amit szintén az év végén sikerült megvalósítani.

Technikai eszközök tekintetében elmondható, hogy a gépjárműpark jelenlegi állapota a feladataink ellátását maradéktalanul kielégíti, azonban az technikai avulást követő új gépjárművek beszerzése nem történt meg. Ennek hosszabb távú elmaradása esetén a működtetési költség emelkedése várható. Az üzemanyagárak nem várt szintű emelkedése miatti 40%-os keretcsökkenés az év első felében a munkacsúcsok idején okozott problémát, azonban az és második felében kapott kompenzáció következtében javult a helyzet.

A Természetvédelmi Őrszolgálat állománya számára korábban beszerzett GPS eszközök és fényképezőgépek 30 %-a működésképtelenné vált, a még működő eszközök már nem felelnek meg a jelenlegi követelményeknek.

A botanikai és zoológiai adatbázisok pontos térinformatikai helymeghatározást követelnek meg, és megfelelő adatbeviteli felületek működtetését feltételezik.

A közhiteles nyilvántartások (ingatlan-, barlang-, régészeti lelőhelyek-, stb.) terepi alkalmazása a hatósági munka során elengedhetetlen, amiknek a rendszerben lévő eszközök nagy része nem felel meg.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Az informatikai eszközök beszerzésének tilalma, ill. anyagi erőforrások szűkös volta miatt a jelenlegi elvárásoknak megfelelő eszközök beszerzése és rendszerbe állítása nem volt lehetséges.

Továbbképzés - Lőgyakorlat

Az éves kötelező lőgyakorlaton a természetvédelmi őrszolgálat tagjai részt vettek, eredményük értékelése jó volt, bár a fegyverek készség szintű kezelésének tökéletesítése érdekében többszöri lőgyakorlat lenne szükséges.

A törvényi előírásnak megfelelően a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai részére továbbképzést szerveztünk, melynek keretében a folyamatosan változó jogszabályi környezet miatt az ismeretek aktualizálása megtörtént. A továbbképzés során az osztályok megfogalmazták az Őrszolgálatra háruló feladatok körét, melyeket az év során teljesítettek.

A gyakorlati madárvédelmi munkák, - sziklamászás, famászás, - végzéséhez szükséges eszközök használatából képzést szerveztünk.

Együttműködés – ellenőrzés:

A társhatóságokkal, rendőrség, polgárőrséggel folyamatos élő kapcsolatot tartunk fenn. Tagjai vagyunk a megyei rendőrkapitányságok szervezésében működő Közbiztonsági Egyeztető Fórumnak.

Folyamatosan ellenőrzéseket szervezünk a védett területekről, védett értékek kereskedelmi célú gyűjtésének megakadályozására. Ezzel egyidejűleg ellenőrzésre kerülnek a lehetséges értékesítő helyek, piacok, virágboltok.

Az erdővagyon védelme érdekében jogszabályban előírt kötelezettségünknek folyamatosan eleget teszünk, bár a tulajdonosok-kezelők részéről együttműködési szándékot nem tapasztaltunk.

Az ellenőrző tevékenységünknel a védett területekről megvalósuló falopások területén tapasztalható folyamatos növekedés az elkövetések számát illetően. Az őrszolgálat a területileg illetékes rendőrséggel próbálja visszaszorítani ezeket a cselekményeket.

A védett területeken megjelenő idegenforgalom zavaró hatásának mérséklésére, az érintett helyeken fokozott ellenőrzéseket hajtunk végre.

Társadalmi kapcsolat - Polgári Természetőr Szolgálat

A társadalmi segítséget jelentő PTSZ passzív tagságának lecserélését ill. az újonnan belépni szándékozók oktatását és vizsgáztatását terveztük 2011-ben, azonban a tananyag avultsága és a jogszabályi háttér folyamatos változása miatt ez a 2012-es évre tolódott át.

A 2010-ben bevezetett ügyeleti rendszert - amelyen keresztül az állampolgárok közvetlen kapcsolatot tudnak teremteni a védelmi feladatot ellátó természetvédelmi őrszolgálattal – a tavalyi évben is működtettük.

9. Tájvédelem

9.1. Egyedi tájértékek

Az EGT/Norvég Finanszírozási Alap támogatásával megvalósult TÉKA (TájÉrték KAtaszter) program keretében az Igazgatóságunk működési területén 31 településen 720 új egyedi tájérték került felvételre. Az egyedi tájértékek listáját a településrendezési tervekhez végzett előzetes adatszolgáltatás keretében megküldjük és felhívjuk a figyelmet az 1996. évi LIII. tv. 6. § (5) bekezdés szerint a településrendezési tervekben való szerepeltetésre. Az egyedi tájértékek között is szereplő, kulturális és földtani értékeket hordozó kaptárkövek megóvására kiemelt figyelmet fordítunk. A Szomolyai kaptárkövek természetvédelmi területen észlelt balesetveszélyessé vált, megrepedt kaptárkő sziklafelszín helyreállításra szakvállalkozóval szerződést kötöttünk.

9.2. Település- és területrendezési tervek

ügyirat típusa	főszám (db)	alszám (db)	kimenő ügyiratok száma
településrendezési terv	99	602	170
területrendezési terv	2	7	1

Településrendezési terv felülvizsgálatával, illetve módosításával érintett települések listája:
(Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megye területéről, összesen 83 darab)

Tiszakeszi, Sajószöged, Borsodnádasd, Cserépfalu, Sajószentpéter, Mezökövesd, Bükkábrány, Berente, Járdánháza, Bükkszentkereszt, Tiszaújváros, Ózd, Sajóecseg, Kazincbarcika, Harsány, Tiszatarján, Girincs, Hejőpapi, Miskolc, Hejőkeresztúr, Hangony, Újcsanáros, Bükkszérc, Sajókápolna, Mályi, Bánréve, Ónod, Dédestapolcsány, Igrici, Nyékládháza, Sajókeresztúr, Tornyosnémeti, Parasznya, Radostyán, Bánhorváti, Ludányhalászi, Apc, Eger (több településrész érintően, külön eljárással), Lőrinci, Pásztó, Hatvan, Felsőtárkány, Salgótarján (több településrész érintően, külön eljárással), Domoszló, Visonta, Szilvásvár, Felsőpetény, Zagyvaszántó, Maklár, Heréd, Hont, Parassapuszta, Gyöngyös (több településrész érintően, külön eljárással), Heves, Füzesabony, Vámosgyörk, Demjén, Szalmatercs, Karancskeszzi, Berkenye, Nagytálya, Váraszó, Nógrád, Detk, Keszeg, Becske, Mátraszentimre, Abasár, Atkár, Dormánd, Egerszalók, Hugyag, Markaz, Mátraverebély – Szentkút, Sóstófalva, Magyarág, Kétdobony, Egerszólát, Recsk, Nézs, Bér, Szihalom, Szügy, Kál.

Területrendezési tervek tekintetében:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Tervének befogadása,

Nógrád Megye Területrendezési Tervének módosítása

Egyéb ügyirat:

Salgótarján kistérség területfejlesztési koncepciója, stratégiai és operatív programja, módosítása
(Salgótarján Kistérség Többcélú Társulása)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A településrendezési eljárással és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság szakmai véleményeinek településrendezési tervekbe történő beépülésével kapcsolatos tapasztalatainkat az alábbiakban összegezzük.

A települési önkormányzatok az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 9. § (2) és (3) bekezdései szerint, a településrendezési eljárás keretében beküldik az igazgatóság részére a módosítási, illetve felülvizsgálati szándékot jelző megkereső levelet és a véleményezésre előkészített tervdokumentációt. Az igazgatóság közbelső véleményezését követően az Étv. 9.§ (8) bekezdése előírja, hogy a polgármester kötelezettsége a településrendezési terv elfogadását követően 10 munkanapon belül a helyi építési szabályzat, a településrendezési tervek megküldése az eljárásban résztvevő államigazgatási szervek részére. A képviselő testület által elfogadott településrendezési terv módosításokat megküldték igazgatóságunknak, kivéve, ha az önkormányzat előzetes kérdésére igazgatóságunk nem kérte azt. Ezek az esetek csak városok belterületén tervezett, védett természeti értékeket, emléket, egyedi értéket nem veszélyeztető módosításoknál fordultak elő.

Az Étv. 9.§ (8) bekezdése értelmében beérkezett településrendezési tervek tartalmazták az igazgatóság által kiadott, jogszabályon alapuló védett területekre vonatkozó előírásokat, övezeti lehatárolásokat, korlátozásokat, védett területeket felsorakoztató helyrajzi számos listákat. Előfordult többször is egy településtervező részéről az igazgatóság előzetes véleményének szó szerinti bemásolása a tájrendezési szakági alátámasztó munkarészbe. A jogi normával nem alátámasztható természet-, táj- és településkép védelmi javaslatainkat, ajánlásainkat az önkormányzatok, tervezők nem minden esetben fogadják szívesen, emiatt ritkán épülnek be a településrendezés eszközeibe.

Az Étv. (4) bekezdése szerint összehívott településrendezési egyeztető tárgyalásokon 2011. évben az igazgatóság tájvédelmi referensei táj- és természetvédelmi értékeket, területeket érintő beruházások, tervezett területfelhasználás váltások esetében részt vettek, szakmai véleményeiket rögzítették. Igazgatóságunk előzetes adatszolgáltatása, előzetes véleménye végül, néhány esetben többszöri egyeztetés, egyeztető tárgyalás után került be a településrendezési tervbe, a településtervezők az egyeztető tárgyaláson elhangzott javaslatainkat, korlátozó előírásainkat figyelembe vették, beépítve azokat a tervdokumentációba.

Jellemzően kis települések esetében, a 2004. év előtt készült és máig hatályos településrendezési tervben még nem szerepeltek az ökológiai hálózat és a Natura 2000 területek, ezért a településrendezési terv módosításoknál ezen övezetek nem kerültek ábrázolásra a településszerkezeti és a szabályozási terveken. Ezeket csak a településrendezési terv módosítása alkalmával lehetett figyelembe vetetni. Több esetben az önkormányzat, valamint a tervezők is értetlenül álltak az előtt a tény előtt, hogy a településrendezési tervet összhangba kell hozni az Országos Területrendezési Tervvel, valamint a megyei területrendezési tervvel. Igazgatóságunk az előzetes adatszolgáltatás keretében ezeket a területeket térképen, vagy a jogszabályra hivatkozva, helyrajzi számos listával megküldte. A településrendezési tervek módosításai azonban jellemzően nem önkormányzati kezdeményezésre, hanem magánbefektetők részéről indulnak, ezért ezeket az övezeteket, területeket a teljes közigazgatási területre a külterületi településszerkezeti és szabályozási tervek nem vezetik át. Ebből adódóan minden egyes módosításnál újból fel kell hívnunk a figyelmet az ökológiai hálózat, illetve a Natura 2000 területekből adódó fejlesztési korlátozásokra, esetleg már a terület új tulajdonosának neheztelése ellenére is.

Az országos ökológiai hálózat kijelölésekor nem ingatlan határokhoz igazodott, annak övezetei ezért több esetben a településrendezési tervekben még a tervezők által is nehezen kezelhetők, különösen nagy területű ingatlanoknál, például külterületi mezőgazdasági területeknél az építési terület csak a magterületen, vagy az ökológiai folyosó övezetén kívül jelölhető ki, ami nem minden esetben felel meg a földterület tulajdonosának, fejlesztési szándékának.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A környezeti értékeléssel kapcsolatos észrevételünk, hogy a munkarész sokszor hiányos volt, nem tért ki valamennyi környezet- és természetvédelmi szempontból jelentős módosítási szándékra. A biológiai aktivitásérték számítások esetében több alkalommal kértünk kiegészítést (pl. helyrajzi számok, terület nagyságának szerepeltetése), illetve pontosítást a biológiai aktivitás érték kompenzációja érdekében, amelyet a tervezők a jogszabálynak megfelelően javítottak.

Az egyedi tájértékek felmérése még nem készült el minden település közigazgatási területére. Amely település esetében elkészült, ott a településrendezési terv módosításához is előzetes véleményünkben megküldtük a település teljes közigazgatási területére az egyedi tájértékek adatait, azonban ezt jellemzően csak a helyi építési szabályzat egyik függelékében szerepeltették. Kivétel, ha a településrendezési terv felülvizsgálata a teljes közigazgatási területre készült.

Több település esetében nem érkeztek be a jóváhagyott településrendezési eszközök, amelynek következtében a helyi önkormányzatok elmaradása miatt nem tudtunk a jogi normában rögzített ellenőrzési kötelezettségünknek eleget tenni. Amennyiben utólag tudomást szereztünk egy-egy terv elfogadásáról, pótlólagosan kértük a településrendezési eszközök beküldését. Jellemző hiányosság továbbra is, hogy a kisebb települések önkormányzatai nem töltik fel honlapjukra a rendelettel elfogadott helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet és a határozattal elfogadott településszerkezeti tervet.

A többszöri egyeztetésre példa Abasár község településrendezési tervének felülvizsgálata. A település közigazgatási területén található országos jelentőségű védett természeti terület (Gyöngyösi Sár-hegy természetvédelmi terület), annak bővítése – amely szerepel a védetté nyilvánítást előkészítő eljárás alá vont, védelemre tervezett természeti területek jegyzékéről szóló KvVM közleményben (Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő 2007. július 2. IV. évfolyam 7. szám) – országos ökológiai hálózat elemei, Natura 2000 terület és természeti érték. A településrendezési terv felülvizsgálatához igazgatóságunk az önkormányzat megkeresésére előzetes adatszolgáltatás keretében minden adatot, térképet megküldött. A véleményezésre megkapott tervben azonban a sár-hegyi természetvédelmi terület bővítése pontatlanul szerepelt. Botanikailag értékes területeket kihagytak, a védetté nyilvánítást előkészítő 2009. június 11-én tartott tárgyaláson elfogadott helyrajzi számokon kívül újabb, természetvédelmi szempontból értéktelen területeket, földutakat vontak be. Az ökológiai hálózat övezeteinek helyrajzi számokhoz történő igazítására tett javaslatunkat nem vették figyelembe. Végül a tervezővel és az önkormányzattal történt többszöri egyeztetés után sikerült csak elérnünk, hogy javaslatainkat a településrendezési tervben vegyék figyelembe.

9.3. Tájvédelmi szakértői tevékenység

Kiadott szakvéleményeinkben természetvédelmi és tájvédelmi szempontokat egyaránt figyelembe vettünk.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

10. Költségvetés és vagyon

10.1. Kiadások

		Teljesítés 2011 év (eFt)	8412251 Környezetvéd és Term. igazg	9104221 Védett term értékek megőrzése	9104211 Védett termm értékek bemutatása	8904431 Közmunka kiadásai	Pályázatokból finanszírozott kiadások (Közmunkán kívül)
Működési kiadások	<i>Személyi juttatás</i>	351.002	72.175	186.391	31.622	60.814	7.893
	<i>Járulék</i>	82.292	16.958	48.814	8.513	8.007	2.026
	<i>Dologi</i>	394.236	1.582	332.851	48.803	11.000	118.885
	<i>Támogatás értékű működési kiadás</i>	50		50			50
	<i>Működési célú pénzeszköz átadás</i>	7.666		7.666			7.666
	<i>Előző évi működési célú előirányzat – maradvány átadás</i>	330		330			
Felhalmozási kiadások	<i>Intézményi beruházás</i>	243.279		241.454	225	1.600	210.927
	<i>Felújítás</i>	13.563		13.563			
	<i>Támogatás értékű felhalmozási kiadás</i>	298		298			298
	<i>Felhalmozási célú pénzeszköz átadás</i>	5.738		5.738			5.738
	<i>Központi beruházás</i>	-					
	Társadalm-, szociálpolitikai és egyéb juttatások	6.698		6.698			
	Kölcsönök nyújtása	5.338		5.338			
Kiadások összesen		1.110.490	90.715	849.191	89.163	81.421	353.483

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2011-ben kiadásaink összege 1.110.490,- eFt volt. Kiadásaink a bevételeinknél nagyobb arányban és összességben csökkentek (290.560,- eFt, 20,8 %). A csökkenést főleg az intézményi beruházási kiadások (243.973,- eFt) és dologi kiadásaink (40.132,- eFt) visszafogása okozta. Dologi kiadásaink csökkenését nagy részben az intézményi működési támogatás csökkenése okozta. Igazgatóságunk a zárolással egy időben takarékosági intézkedéseket vezetett be.

A kiadások összegét növelte a pályázatok terhére történt kiadások értéke is 434.904,- eFt összegben. Ezek a következők:

ETE-HUSK pályázati kifizetések: 80.290,- eFt

Kerecsen Life+ pályázati kifizetések: 30.596,- eFt

KEOP pályázati kifizetések: 242.597,- eFt

Közmunka program kifizetései: 81.421,- eFt.

Igazgatóságunknál az alábbi kiadásokat jelentkeztek feladatonként:

	Adatok eFt - ban	
Állattartásra	1.474,-	
Szálláshelyeink kiadásai	2.541,-	
Erdőkezelésre	30.548,-	ebből 6.351,- beruházás
Szántóföldi növénytermesztés	42.466,-	
Erdei iskola működtetésére	5.077,-	
Natura 2000 területekre	6.566,-	
Közhiteles nyilvántartásra	6.568,-	
Monitoring tevékenységre	3.097,-	
Bemutatóhelyeinkre	33.223,-	
Kiadványainkra	2.924,-	
Őrszolgálat hoz beszerzésekre	8.167,-	
Védett értékek megőrzésére	454.065,-	ebből KEOP - ból 254.651,- (ebből ingatlan beszerzés 204.767, gépbeszerzés 15.598,-); kerecsen LIFE - ból 140.213,-
Gépjárművek üzemletetésére	43.043,-	

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

10.2. Bevételek

		Teljesítés 2011 év (eFt)	8412251 Környezetvé d és Term. igazg	9104221 Védett term értékek megőrzése	9104211 Védett termm értékek bemutatása	8904431 Közmunka kiadásai	Pályázatokból finanszírozott kiadások (Közmunkán kívül)
Bevételek	Működési	656.122	90	512.983	73.620	69.429	214.598
	Felhalmozási	213.311		211.808		1.503	206.283
	Előző évi maradvány	94.613		94.613			
	Kölcsönök visszatérülése	1.357		1.357			
Bevétel összesen:		965.403	90	820.761	73.620	70.932	420.881
Költségvetési támogatás	Működési	287.812	90.625	171.155	15.543	10.489	12.071
	Felhalmozási	20.000		20.000			
Támogatás összesen		307.812	90.625	191.155	15.543	10.489	12.071
Összes bevétel		1.273.215	90.715	1.011.916	89.163	81.421	432.952

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

2011-ben bevételeink összege 1.273.215,- eFt volt, ez az előző évhez képest 222.758,- eFt, 14,9 % csökkenést mutat. Ebből a támogatások csökkenése 129.812,- eFt volt a zárolás miatt. A bérleti díjknál (91.000,- eFt) és az ÁFA bevételeknél (30.500,- eFt) jelentkezett jelentős többlet intézményi működési bevétel növekedés. Jelentős (46.888,- eFt többlet a tervezetthez képest) eltérést okozott az MVH - tól kapott támogatás növekedése is, az új támogatási nemként belépett AKG támogatás is.

Pályázatokhoz kapcsolódó többletbevételeink (577.260,- eFt):

- ETE-HUSK pályázat finanszírozása: 118.430,- eFt
- Kerecsen Life+ pályázat: EU támogatás 80.168,- eFt, VM társfinanszírozás 12.071,- eFt
- KEOP pályázat: 201.124,- eFt, fordított ÁFA – hoz kapcsolódó NAV visszatérítés 21.159,- eFt
- Közmunka program finanszírozása: 69.380,- eFt, ebből VM finanszírozás 7.969,- eFt, saját forrás 4.071,- eFt.
- MVH támogatás: 62.888,- eFt

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

10.3. Vagyon

		Bruttó érték (eFt)	Értécsökkenés (eFt)	Nettó érték (eFt) 2011 év	Nettó érték (eFt) 2010 év	változás %
Vagyon értékű jogok		30.662	26.843	3.819	4.738	-19,4
szellemi termékek		91.686	91.585	101	284	-64,6
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	<i>Földterület, telkek</i>	1.476.404		1.476.404	1.422.714	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok
	<i>Épület</i>	1.041.538	144.326	897.212	780.969	
	<i>Építmény</i>	1.257.686	175.617	1.082.069	909.751	
Gépek, berendezések, felszerelések	<i>Ügyviteli, számítástechnikai</i>	65.940	61.710	4.230	5.538	Gépek, berendezések, felszerelések
	<i>Egyéb</i> 173966	401.749	266.554	135.195	168.428	
Járművek		287.404	256.346	31.058	50.230	-38,2
Tenyészállatok		442	148	294	561	-67,0
Folyamatban lévő beruházások, felújítások		158.846		158.846	309.972	-48,75
Összesen		4.812.359	1.023.129	3.789.230	3.653.185	3,7

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Az állami tulajdonú területek elbirtoklásának megakadályozása érdekében folytattuk a vagyonkezelésünkben lévő területek használati viszonyainak pontos felmérését. A Nógrád Megyei Litke területén feltárt anomáliákat területhatár módosítással tudjuk rendezni. Egy nagykeresztúri védett ingatlan esetében a szomszéd tulajdonos területcserével kívánja az „elbirtokolást„ rendezni. Folytattuk a korábbi években megkezdett programunkat a művelési ágak felülvizsgálata tárgyában. Az ingatlan-nyilvántartási-, és természetbeni művelési ágak eltérése esetén a természetvédelmi szempontok figyelembevételével döntünk az esetleges művelési ág változtatásról. 2011-ben összesen mintegy 32 hektárnyi termőföld (Tiszavalk, Kisgyőr) esetében kezdeményeztük művelési ág ingatlan-nyilvántartásban történő megváltoztatását

Az elbirtoklások és művelési ág változtatási igények felmérésén túl egyéb geodéziai munkákat is végeztünk. Több földrészlet (Cserépfalu, Parád, Tard , Mezőcsát) esetében területkivonásra és művelési ág változásra került sor. Az érintett földrészleteken jellemzően építményeket akar elhelyezni igazgatóságunk.

Elvégeztük az Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Területhez tartozó földrészletek térképi-, és természetbeni határainak összevetését. A feltárt eltérések korrekciójára előreláthatólag 2012-ben kerül sor. A földrészletek határainak ellenőrzésével párhuzamosan megtörténtek az erdészeti nyilvántartásba vételhez szükséges erdőhatári beazonosítások.

Az Állami Vagyonról szóló törvény hatálybalépése óta nem történt meg Igazgatóságunk vagyonkezelési szerződésének felülvizsgálata, megújítása. Mivel 2010-től ismételten működik a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet, különösen aktuális a vagyonkezelésünkben lévő vagyonelemek szakmai szempontú felülvizsgálata. A munka keretében a művelés alól kivett területeket szétválogattuk a tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet szerint (MNV ZRt és NFA). Elvégeztük továbbá a vagyonkezelési jog gyakorlásának természetvédelmi szempontú indokoltági vizsgálatát is. A munka eredményeként előállításra került azon földrészletek listája, ahol indokoltnak látjuk a vagyonkezelői jogról történő lemondásunkat.

10.3.1. Befektetett eszközök

Részben pályázati tevékenységeink eredménye, hogy a kezelésünkbe adott vagyon elemek nettó értéke az avulásukat is figyelembe véve folyamatosan gyarapszik. 2011-ben a vagyongyarapodásunk 136.045,- eFt volt. Ingatlanjaink – ezen belül a földterületek, épületek és építményeink – értékei nőttek. 2011-ben tárgyi eszközeink bruttó értéke 4.812.359,- nettó értéke 3.789.230,- eFt volt.

Térítésmentesen kaptunk informatikai eszközöket 1.804,- eFt értékben. Térítésmentesen nem adtunk át eszközöket.

A pályázatokból 2011 – ben 211.460,- eFt – ot költöttünk vagyonaink gyarapítására. Ebből KEOP terhére 207.893,- eFt építmény beszerzés történt. Keop pályázatból történt földvásárlás 13.353,- eFt és gépbeszerzés történt 17.094,- eFt.

Kisebb beruházásokat végeztünk folyamatban lévő erdőtelepítéseinknél (Tard és klíma erdő).

Interreg pályázatból további beruházásokat valósítottunk meg. Saját bevételink terhére kisebb eszköz beszerzéseket, tenyészkos vásárlást fizettünk ki 960 eFt – ért.

Növelte a vagyonunkat a tulajdonunkban lévő föld felértékelése 35.947,- eFt értékben.

Felújításokra az elmúlt évben 13.563 ,- eFt – ot költöttünk. Ebből a járműveink felújítása (2.572,- eFt) és az Anna barlang felújítása (9.151,- eFt) volt jelentős.

10.3.2. Forgóeszközök

Forgóeszközeink értéke 527.415 eFt. Ezek nagy részét a pénzeszközeink adják, mely 409.176,- eFt. Ezek értéke csökkent az elmúlt évhez képest, mely a deviza számlánkon lévő 160 mFt - os csökkenésének tudható be.

Aktív függő kiadásaink értéke minimális, melynek változása sem meghatározó.

Követeléseink az elmúlt évi szinten alakultak 60.503,- eFt. Ebből a dolgozóinknak juttatott kedvezményes lakásvásárlásra nyújtott kamatmentes kölcsön következő évi törlesztő részlete 1.005,- eFt. Vevő követeléseink értéke minimális 9,- eFt növekedést mutatnak. Az elmúlt évben nem volt elengedett kisösszegű és behajthatatlan követelésünk.

Forgóeszközök részét képezik az eladási céllal készített, vásárolt kiadványok, termékek. Melyek készletérték növekedése 5 mFt volt az elmúlt évvégéhez képest. Most 53.154,- eFt – ot tartunk nyilván. Ebben találhatóak a növendék állatok is, melyek értéke és darabszáma sem jelentős Igazgatósági szinten. (434 eFt, 35 db)

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

10.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda (Eger, Felsőtárkány, Ipolytarnóc, Tiszaújváros, Mátrafüred, Salgótarján-Baglyaskő)	6	1
Szolgálati lakás (Felsőtárkány, Ipolytarnóc)	2	-
Bemutatóhely, tájház (Hollókői tájház, Ároktői tájház, Oszlai tájház, Felsőtárkány, Nyugati-kapu Oktató- és Látogatóközpont, Herman Ottó Emlékpark, Ipolytarnóci Ősmaradványok TT bemutatóhelyei (3 db), Baglyaskői Látogatóközpont, Lillafüred Szent István-barlang, Anna-barlang, kisvasút állomás)	12	2
Turistaház (Tamás-kúti ház, Rejteki turistaház, Oszlai kutatóház, Létras-tetői turistaház, Ipolytarnóci szálláshely)	5	-
Tanya (Batúz-tanya, Köles-háti tanya, Tiszavalki gátórház, Holya-tanya, Galkó-tanya, Kenyérváró –tanya)	6	-
Egyéb (szilvászvárad kerékpárkölcsonzó, Nagy-mezői őrház, Barát-réti őrház, Szili erdészház)	4	1

* A turisztikai létesítmények a 10.1 fejezetben kerülnek részletezésre.

Felújítások, beruházások

A 2011. évi felújítási és beruházási pénzeink zárolása miatt saját többletbevételeink terhére kezdhettünk felújítási munkálatokba, melyek így csak az év második felében kezdődhettek el.

Az Oszlai Kutatóház felújításának keretében a teljes tetőzet cseréje 2010-ben történt meg. A megkezdett felújítás folytatásaként 2011-ben a szobák mennyezetének, falainak javítását, festését végeztetük el, így a továbbiakban is biztosítható a kutatóház és tájház használata.

2011-ben a Bükkszentkereszt község határban, védett területen található Rejteki kutatóház üzemszerű használatra alkalmas állapotba hozása volt a cél. Az épület utolsó nagyobb, 90-es évek elején elkészült felújítása óta a falak festésre szorulnak, a konyha beázás nyomait viseli (a tető beázását megszüntettük), a fürdőszobában csőtörés történt, amely következtében az alatta lévő kazánház mennyezete átázott, a vakolat pereg. A hibák kijavításával a további állagromlás megelőzhető. A szükséges munkák fedezete a 2011. évi maradványból áll rendelkezésre, a kivitelezés 2012 első félévében történik meg.

A korábbi években folyamatosan azon dolgoztunk, hogy az Igazgatóság központi irodaházának felújítási munkáit építészeti és pénzügyileg megalapozzuk. Mivel a tervezett felújítás az igazgatóság intézményi lehetőségeit jelentősen meghaladja, épületünket energetikai KEOP pályázat segítségével próbáljuk meg korszerűsíteni. Sajnos 2011-ben a tervezettségre nem állt rendelkezésre forrás, így a felújításra pályázatot sem tudunk benyújtani. A szükséges tervezési feladatokat előreláthatólag 2012-ben tudjuk megrendelni.

Az Anna barlang mellett lévő torony felújítási munkáit befejeztük. A földszinten helyet kapott egy női és férfi szociális helyiség, a tetőtérben pedig a túravezetők pihenőhelyét és jegykiadó pénztárt alakítottunk ki, melyet túravezetőink birtokba is vehettek. A torony befejezési munkálataihoz közeledve, a vízbekötés kapcsán szembesültünk azzal a ténnyel, hogy a bekötő vezeték megrongálódott, felújítására van szükség. A felújítás befejezése 2012. júniusában várható.

A barlangi világítás KEOP pályázat sikeresen befejeződött, a barlang azóta korszerű, energiatakarékos módon üzemel.

Az ipolytarnóci bemutatóhelyen az utóbbi időszakban több létesítményt hoztunk létre. A beruházások keretében „miocén erdő” (arborétum), kávézó, lombsétány és játszótér került kialakításra. 2011-ben a garanciális javításokat egy részét elvégeztettük, a megépült „miocén erdő”-ben további munkálatokra van szükség, ettől függetlenül a létesítményeink a korszerű, energiatakarékos geotermikus fűtésnek köszönhetően jól üzemelnek.

A 2010-es évben a kezelésünkben lévő vagyonelemekben több esetben kár keletkezett a szélsőségesen csapadékos évszónak köszönhetően. A Szent István barlangot két alkalommal öntötte el a víz. A víz levonulása után azonnal megkezdtük a károk felmérését és a helyreállítást. A szükséges munkák egy része csak 2011-ben valósult meg. Áthúzódó felújításként végeztük el a jegykiadó helyiség és iroda víz által megrongált bútorzatnak javítását, a helyiségek festését, a barlang előtti védőkorlát átalakítását, rozsdátlanítását és mázolását.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

10.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági erőgépek (2 db Carraro, 1 db Super Zetor, 1 db Feng-Shou, 2db Aebi rézsűkasza)	6	2
Mezőgazdasági adapterek, munkagépek (6 db szárzúzó, 5 db bálázó, 7 fűkasza, 1 db eke, 1db tárcsa, 1db hómaró + 1 db hótoló, 2 db rendsodró, 1db kanalas adapter, 1 db villás adapter, 2db aprítékoló, 1db hamszter, 1db aggregátor)	30	4
Gépjármű	49	8
Motorkerékpár	2	0
Kerékpár		
Vízi jármű	1	0
Videokamera	10	0
Digitális fényképezőgép	49	0
Hagyományos fényképezőgép	17	0
Állványos távcső	16	0
Kézi távcső	92	20
Projektor	7	0
Számítógép	81	7
Laptop	34	5
Mobiltelefon	145	32

Gépjárművek, gépek állományának változása

Az igazgatóság gépjármű állományában jelentős változások nem történtek. Tárgyi év végén igazgatóságunk 46 db gépjárművel rendelkezett, ebből 25 db személygépkocsi, 21 db pedig tehergépkocsi. Az év során az idősebb gépjárművek cseréjére központosan forrást nem kaptunk, így flottánkat nem gyarapítottuk. A gépjárművek átlagéletkora 6,7 év, így - számolva a terepi használatból járó fokozott amortizációval – az idősebb járművek folyamatos cseréje indokolt lenne. További gazdaságtalan üzemeltetés miatt három gépjárművet értékesítettünk (2 db Lada Niva, 1 db Suzuki Vitara).

Az év során három nagyobb értékű káresemény történt. A károk pénzügyi rendezése a Casco biztosítás terhére, valamint az Igazgatóság vonatkozó szabályzatának megfelelő munkavállalói befizetésekkel történt meg.

Az élőhelykezelési feladatok ellátásához rendelkezésre álló erőgépek állományában változás nem történt. Részben saját intézményi forrásainkból, részben pályázati forrásokból beszerzésre került néhány munkagép. Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Területre vásároltunk egy aprítógépet, valamint egy nagy teljesítményű körfűrész. A teljes illetékességi területünkön dolgozó mobil gépsorunk kiegészült egy rendszerről, míg a Dél-borsodi Tájegységbe telepítettünk egy útkarbantartó munkaeszközt. Ez utóbbi saját tervek alapján készült, tárcsából és gyűrűshengerből álló szerkezet. Az élőhely kezeléseket támogató uniós pályázatunknak köszönhetően rendszerbe állítottunk két Aebi típusú, komplett adaptorsorral felszerelt rézsúkaszt. A jövőben ezekkel a hegyvidéki, nehezen megközelíthető élőhelyek kezelését kívánjuk elvégezni a Mátrában és a Bükkben. Kihasználatlanság miatt értékesítettük az Igazgatóság Hamster típusú fűgyűjtő pótkocsiját.

11. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

11.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

11.1.1. Látogató-, fogadó- és oktatóközpontok

Felsőtárkány – Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont

A főépületben található „Karszt és élővilága” kiállítás diorámákon, terepasztalon és tablókön keresztül mutatja be a karszterületek védett értékeit. Érdekesség az épület pincéjében felépített Istállóskői barlangrekonstrukció. A központi épületben a kiállítás és szakmai tanácskozások, továbbképzések, konferenciák megtartására alkalmas 52 m²-es előadóterem található. A látogatóközpont előterében található recepció-ajándékbolt és a központi kiállítás, valamint a konferenciaterem egy fővel és rögzített nyitva tartással üzemel. Az épületek nappali és éjszakai őrzése, azok folyamatos karbantartása a gondnok feladata.

Az erdei iskola korszerű, 40 fő elszállásolására alkalmas szállásépület, amely közösségi helyiséggel, a parkban sátorozóhellyel és egy 100 m²-es, fedett foglalkoztatóval áll a vendégek és az érdeklődők rendelkezésére.

A fogadóépület előtti tóparti sétányon kialakított kőzetpark (geológiai bemutatóhely) található. A Szikla-forrástól indul egy háromkörös tanösvényhálózat, mely a környék látnivalóit, valamint a hegység természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be.

Herman Ottó Emlékpark – Miskolc

Jelenleg használaton kívül van az épület a faszervezet leromlott állapota miatt. A terület átadása, cseréje folyamatban van Miskolc város részére.

Millenniumi tanösvény – Szilvásvárad

A tanösvény a település és a Kalapat-tetőn épült Millenniumi Kilátó között épült 2000-ben. 20 ismertető táblája közül 10 a Bükk hegység természetvédelmi értékeiről, a földtanáról, a bükki karsztról, a madárvédelemről ad tájékoztatást, 10 tábla pedig erdészeti ismereteket nyújt a tartamos erdőgazdálkodásról, a fahasználatról, vadgazdálkodásról. A tanösvény elhasználandó tábláinak cseréje megtörtént: az igazgatóság és az Egererdő Zrt. is újracserélte a tábláit. A tanösvény járófelületeinek, kiépített pihenőhelyeinek a karbantartását a közmunka programban foglalkoztatottak látták el.

Anna-barlang - Lillafüred

Az elektromos berendezések felújítása, a barlangi fogadóépület korszerűsítése, a látogatóközönséget is kiszolgáló vizesblokk kialakítása folyamatban van.

Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület Bemutatóhely

A 2007 év végén átadásra került az új látogatóközpont épület, az „Ősfenyő belépő”, amely évi 30-50 ezer fő látogató számára kínál kulturált szolgáltatást.

A beruházás elemei egy többlépcsős térségi turisztikai fejlesztés I. ütemét képezték, amely ütemek végső eredményeként a salgótarjáni és a szécsényi kistérség, valamint a szomszédos Szlovákiában található losonci és nagykürtösi járás területére kiterjedő *geopark-hálózat* épülhet ki.

A Fogadóépület 4D szimulációs vetítőjében a látogatók örömmel élik át az „a múltba vezető időutazást” és a 20 millió évvel ezelőtti vulkáni katasztrófák élményét. Az épületben egy kiállítóter, egy konferenciaterem, egy ajándékbolt, valamint a turisták által önállóan kezelhető információs

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

portál működik. Az átalakított fogadóépület szimbolikus építészeti megoldásaival, újszerű megjelenésével önmagában is egyedi látványosságot kínál az ideérkező turistáknak.

Az Ósfenyő Belépő fogadóépület mellett a Bükkábrányból átmentett 8 millió éves ősfák fölé védőtető készül. Növekvő számú látogatója van az akadálymentesített geológiai tanösvénynek, végpontjában a Tasnádi Kubacska bemutatócsarnok felújított kiállításával, melyben az ősvilági élőhely bemutatását 3D formában lehetővé tévő vizuáltechnikai rendszer működik.

Az Ipolytarnóci Ősvilági Pompeji turisztikai célú fejlesztés II. ütem, (ÉMOP-2007-2.1.1.B) projektből valósult meg a terület következő jelentős fejlesztése.

A beruházás 2009 végén indult, melynek eredményeként az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Területen további turisztikai szolgáltatások és a terület adottságaira épülő bővülő programkínálat valósult meg, amely reményeink szerint a szezonális csökkentése mellett a vendégek átlagos helyben tartózkodási idejét növeli meg.

A fejlesztés eredményeként megvalósult:

- étterem 45 fő kapacitással, teljes felszereléssel, geotermikus fűtés alkalmazásával;
- akadálymentesített közlekedő felületek 1 250 m hosszúságban;
- „miocén erdő” (arborétum) 25.000 m² zöldfelülettel a korábban kialakított vizes élőhelyek körül;
- lombsétány, amely 8-10 méter magasan vezet a fák lombjai között. Két végén egy-egy 15 m magas torony épült fel, amelyek kilátóként is funkcionálnak. A gyermekek számára kis függőhíd, drótkötélpálya és állati lakhely-imitációk is kialakításra kerültek;
- játszótér;
- közműépítés: a terület villamos energia ellátását biztosító, leromlott állapotú és tájképet romboló 20 kV-os légkábel 580 méter hosszon földkábel váltotta fel;
- kiállítás installáció: Az I. ütemben felépült fogadóépület kiállítási tereinek hasznosítása

Oszlai Tájház

A Cserépváralja Polgármesteri Hivatallal közösen üzemeltetett kiállítás anyagának múzeumi rekonstrukciója esedékes (a miskolci Herman Ottó Múzeum anyaga), az épület külső felújításra szorul.

Hollókő „Táj és a nép” kiállítás

A kiállítás anyaga továbbra is felújításra szorul, a Világörökség részét képező falumúzeumban a látogatói érdeklődés várható alakulása miatt a kiállított ismertetőket több nyelven kell megjeleníteni.

Ároktői kutatóház és kiállítás

Az épület jó műszaki állapotban van, a helyi gyűjtésből álló kiállítást előre bejelentett csoportok látogatják.

Rejteki Kutatóház és Oktatóközpont

A rejteki központ jelenleg 47 fő befogadására alkalmas szálláshely, erdei iskolai, tábori programok színhelye. A miskolci Környezeti Nevelők Egyesülete akkreditált erdei iskolai programja mellett saját erdei iskolai programjainkat is igénybe vehetik a bejelentkező csoportok. A szálláshelyen a fűtési rendszer magas üzemeltetési költségei miatt csak tavasztól ősziig fogadunk erdei iskolai csoportokat.

Salgótarján - Baglyaskő Természetvédelmi Központ

A Nógrádi Tájegységnek is helyet adó Természetvédelmi Központot 2011-ben adtuk át, építését a „Novohrad/Nógrád Geopark Infrastruktúrájának fejlesztése / Rozvoj Infrastruktúry Novohrad-

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Nógrád geoparku, Salgótarján - Baglyaskő Természetvédelmi Központ létrehozása” című ETE-HUSK pályázatból finanszíroztuk.

A 2011. január 31-én lezárult pályázat elemei:

- Látogatóközpont és természetvédelmi kezelői központ bemutatóhellyel Baglyaskőn
- iskolák, családok, turisták számára a természetvédelmi, földtani, biológiai ismeretek bővítése
- a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzettel a határon érintkező szlovákiai Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet (Cerova vrchovina CHKO) bemutatása
- tájegység iroda kialakítása

Lillafüred-Kisvasútállomás/ Kelet-bükki Tájegységiroda

A Lillafüredi Állami Erdei Vasút ökoturisztikai fejlesztése az Új Magyarország Fejlesztési Terv Észak-Magyarországi Operatív Programból nyert pályázati támogatásból valósult meg. A projektben az Észekerdő Zrt. partnereként a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság részére a Bükki Nemzeti Park Kelet-bükki Tájegység iroda és A múlt emlékei a Bükkben című kiállítás kapott helyet.

A kiállítás 2011 tavaszától a Lillafüredi Állami Erdei Vasút történeti kiállítással együtt látogatható.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

11.1.2. Tanösvények

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Szarvaskői geológiai tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szarvaskő környéke	8,8 km	Geológiai.	Elfogyott
Rejteki Erdei Iskola tanösvénye	Bükki Nemzeti Park, Rejteki kutatóház	800 m	Természetismereti.	Készült
Rejtekek – Répáshuta tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Rejteki kutatóház – Répáshuta	9 km	Természeti, kultúrtörténeti, őslénytani, és geológiai ismereteket ad át.	Készült
Szalajka-völgyi természetvédelmi bemutatóösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad	4,2 km	A Szalajka-völgy földtani, víztani, botanikai és tájképi értékeit mutatja be.	Készült
Millenniumi természetismereti és erdészeti bemutató sétaút	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad	2,5 km	Geológiai, botanikai, víztani, állattani és erdészeti bemutatóösvény.	nem készült
Olasz-kapu tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: az Olasz-kapui parkolótól indul	7,2 km	A tanösvényen megfigyelhetők a fennsík felszínalaktani és botanikai értékei, és a tájképi értékei.	Második kiadás elkészült
Nagy-mező – Kis-kőháti-zsomboly tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: a Bánya-hegyi volt felső parkolótól indul	3 km	A tanösvény a Bükk-fennsík felszínalaktani formakincsét és a Nagy-mező fokozottan védett növényvilágát mutatja be.	Második kiadás elkészült
Jávorkúti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Jávorkút környéke	3 km	A tanösvény Jávorkút környékének botanikai, zoológiai és földtani értékeit ismerteti.	Második kiadás elkészült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Bélapátfalva – Bél-kő tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bélapátfalva, Bél-kő környéke	5 km	A tanösvény a Bél-kő környékének kultúrtörténetét, a hegy földtani felépítését, növénytársulásait és a sziklagyepek növény- és állatvilágát bemutató komplex típusú tanösvény.	Készült
Felsőtárkány – Kő-közi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	800 m	A Szikla-forrást és a fölötte magasodó mészkősziklát, az alatta húzódó Kő-köz nevű sziklaszorost és a tavat fűzi fel.	Készült
Felsőtárkány – Vár-hegyi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	10 km	Földtani formációkkal (dolomitbánya, radiarit-sziklák), a gyertyános tölgyes, szubmontán bükkös, a mézkerülő tölgyes és a hársas törmeléklejtő-erdő élővilágával, valamint egy késő-bronzkori erődített teleppel, a Kyjatice-kultúra földvárával ismertet meg.	Készült
Felsőtárkány – Barát-réti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	6,5 km	A tanösvény a Kő-köz keleti végétől indul, az Oldal-völgy torkolatáig a sárga jelzésű turistaúton vezet, majd áttér a műút túloldalára, s a karthauzi kolostorromtól egy meredek ösvényen közelíti meg a Lök-bérc oldalában előbukkanó sziklavonulatot, a Bujdosó-kőt	Készült
Felsőtárkány – Tamás-kúti tanösvény	Bükki Nemzeti Park Lök-völgy	8 km	A tanösvény útvonala a Kis-som forrástól indul, érint két időszakos forrást (Feket-len és Imó) majd továbbhaladva a Lök-völgy irányában a Zsindelybánya-lápán fordulva felhagyott palabányákathoz vezet. Innen rövid átkötéssel a Török-úton vezet vissza a Pázsag-tető felé. A tanösvény a természeti értékek mellett bükki palahasítást és faszénégetést is bemutatja.	Nem
Miskolc – Szinva tanösvény	Bükk hegység, Kis-fennsík, szinva-völgy	4 km	A tanösvény a Herman Ottó emlékparktól a Szeleta-tetőn át Felsőhámor fölött Lillafüredre vezet, s a Szinva-völgy, a Kis-fennsík és a Garadna-völgy legfontosabb természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be.	Készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Ipolytarnóc – „Borókás-árok” geológiai tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	800 m	A 24-23 millió évvel ezelőtti üledékes kőzetek feltárását a csarnoképületben a miocén folyópart megkövesedett felszínét, a homokkőpadon páros ujjú patások, ragadozók, ősrorszarvúak, madarak lábnyomait, a védőpince épületében a Kubinyi Ferenc által felfedezett 46 m hosszú kövült ősfenyő mutatja be.	Készült
Ipolytarnóc – Kőzetpark	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	700 m	A tanösvény 20-24 millió éves földtörténeti utazásra invitálja a látogatókat. Az út mellett elhelyezett üledékes és vulkanikus kőzetek (andezit, bazalt) reprezentálják a térséget alkotó földtani formációkat.	nem készült
Ipolytarnóc – biológiai tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	6 km	A tanösvény a hajdani tölgyesek, cserések maradványait és a kiirtásuk nyomán keletkezett legelők növény és állatvilágát mutatja be.	nem készült
Ipolytarnóc – Kőszikla tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	4 km	A Geológiai ösvénytől 100 méterre, a felső parkoló mellől induló és Botos árokig, majd a Fogadóépületig vezető Kőszikla ösvény vízmosások, tanya romok, kőzetkibúvások és felhagyott kőbányák mentén vezeti látogatóit.	nem készült
Hollókői vártúra ösvény és biológiai tanösvény	Hollókői Tájvédelmi Körzet	5,5 km	A Vártúra Ösvény az Ófaluban lévő – a tájvédelmi körzet természeti és kulturális értékeit bemutató – Tájháztól indul és a várba visz föl, A Biológiai Tanösvény a Vár-hegyet és az ún. Túlso-mező hagyásfás legelőjét öleli körül.	Elfogyott

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Sámsonházi geológiai tanösvény	Kelet-cserhádi Tájvédelmi Körzet	3 km	A tanösvény egy szakasza a miocén középső szakaszának földtani formációit (egy sztratovulkáni sorozatot), a környék élővilágát mutatja be, további szakasza a középső-felső miocén földtani és őslénytani képződményeit tárja fel.	nem készült
Szanda – Vár-hegyi geológiai tanösvény	Szandai Várhegy (HUBN20059) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	3 km	A Központi-Cserhát – és benne az 529 m magas, kettős ormú Szanda hegy – uralkodó vulkanikus kőzete a piroxénandezit. A 3 km hosszú, körtúra jellegű tanösvény az 1976-ban védetté nyilvánított 20 hektáros Szanda Vár-hegyet fogja körül.	nem készült
Salgótarján – Boszorkány-kő geológiai tanösvény	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	400 m	A tanösvény a pliocén-pleisztocén korú 2,4-2,2 millió év között lezajlott) bazaltvulkanizmus jelenségeit mutatja be, a Kis-Salgó (Boszorkány-kő) 571 m magas bazaltkúpját övezi.	nmem
Salgótarján – Szilvásokői geológiai tanösvény	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	3,5 km	A tanösvény érinti a Gusztáv-tároló bejáratát a Bagó-kő kőfejtőjét, a hideg mikroklímájú, szétnyíló hasadékokat (álbarlangokat) és egy oszlopos, pados-lemezes szerkezetű bazaltfeltárást.	nem
Somoskő – Magyarbányai Kőpark	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	150 m	A kőparkban a környék (Nógrád) jellegzetes kőzeteit gyűjtötték össze. A nyitótábla áttekintő térkép segítségével a kiállított kőzeteket és lelőhelyeiket mutatja be.	nem készült
Salgó – Somoskő vára tanösvény	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	2 km	A Somoskő-várat a Salgói várral összekötő sétaút, természetismereti megállókkal.	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Eresztvényi Kőbányák sétaút	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	2,5 km	Az Új-bánya és a Kis-bánya rekultivált területét köti össze a Salgóhányból induló és oda visszatérő tanösvény, melynek táblákkal jelölt megállóhelyei a különböző kifejlődésű lávafolyások és piroklasztikumok (vulkáni törmelék, tufa).	nem készült
Parádfürdő – Ilona-völgyi Geológiai Tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	6,5 km	A tanösvény a Keleti-Mátra földtani értékeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be egy 6,5 km hosszú túraútvonalra felfűzve.	Készült
Sár-hegyi természetismereti tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	7 km	A tanösvény többféle növénytársulást (cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes, pusztafüves lejtősztyepp, sziklagyep), változatos élőhelyeket és a hajdani tájhasználat nyomait mutatja be.	nem készült
Szomolyai kaptárkövek tanösvény	Szomolyai Kaptárkövek Természetvédelmi Terület	4 km	Szomolya központjából nyugati irányba vezet ki a tanösvény, mely az 1960-ban védetté nyilvánított, 4,8 hektár nagyságú Szomolyai Kaptárkövek TT természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be. A Vén-hegy nyugati lejtőjén, a Kaptár-völgyben helyezkedik el a nyolc nagyobb, fülkés sziklára, kőkúpra tagolódó riolittufa vonulat, mely Magyarország legtöbb fülkével (117 db) rendelkező kaptárkő-csoportja.	Készült
Kozárdi andezitbánya	Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem készült
Hollókői andezit-telér kőfejtő (régii fürdő mellett)	Hollókői Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem készült

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Mátraszőlősi Függekő	Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem készült
Sámsonházai Várhegyi kőfejtő	Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem készült
Sámsonházai Budahegyi tufabánya és geológiai, botanikai tanösvény	Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet	3 km	Geológia bemutatóhely.	nem készült
Salgótarján, Baglyaskő	Baglyaskői Természetvédelmi Terület	-	Geológia bemutatóhely.	nem készült
Salgótarján, Eresztvényi Új-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem
Salgótarján, Eresztvényi Régi-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem
Bükkszenterzsébeti Nagy-kő	Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet	-	Geológiai bemutatóhely-tanösvény.	nem
Sirok	Siroki Nyírjes-tó Természetvédelmi Terület	-	Természetvédelmi információs tábla.	nem
Mátraszőlős Függekő tanösvény	Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet	-	Geológiai bemutatóhely-tanösvény.	nem
Gyepes-völgy, Ivánka	Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet		Természetvédelmi bemutatóhely.	nem
Váraszó, Hosszú-völgy	Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet		Természetvédelmi információs tábla.	nem
Istenmezeje, Noé szőlője	Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet		Geológiai bemutatóhely.	nem
Szarvaskő külterület, Bába-fa	Bükk Nemzeti Park		Kultúrtörténeti bemutatóhely.	nem
Nagykercegi fás legelő	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet		Természetvédelmi információs tábla.	nem

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Kiadvány
Salgótarján, Magyarbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem
Salgótarján, Tehenesi bazaltbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem
Salgótarján, Farkas- kői andezitbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem
Salgótarján, Kercseg- tető alatti homokkőbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	nem

11.1.3. Egyéb bemutatóhelyek

KUTATÓHÁZAK/ SZÁLLÁSHELYEK

1. Rejteki Erdei Iskola és Kutatóház táboroztatási lehetőségekkel /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Rejteki Kutatóház, 3559 Répáshuta, Pf. 5., Tel.: (46)-390-174.

Férőhelyek száma (fő): **47 fő**

2. Ároktői Kutatóház /Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet/

Férőhelyek száma (fő): **2 szoba, 4 fő számára férőhely**

3. Hollókői Kutatóház /Hollókői Tájvédelmi Körzet/

Cím: Hollókő, Kossuth út 99-100.

Férőhelyek száma (fő): **1 szoba 4 fő részére**

4. Egri Vendégház

Cím: 3304 Eger, Sánc u. 6.

Férőhelyek száma (fő): **4 szoba, 12 fő férőhely**

5. Felsőtárkányi Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont, Erdei Iskola táboroztatási lehetőségekkel /Bükki Nemzeti Park/

Cím: 3324 Felsőtárkány, Ifjúság út 34/1.

Férőhelyek száma (fő): **6 szoba, 40 fő férőhely**

6. Létrástetői Kutatóház /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Miskolc külterület – üzemeltetés szerződés alapján Holocén TE

Férőhelyek száma (fő): **3 szoba, 18 fő férőhely**

7. Ipolytarnóci Kutatóház /Ipolytarnóci Ősmaradványok TT/

Cím: Ipolytarnóc külterület

Férőhelyek száma (fő): **4 szoba, 12 fő férőhely**

KIÁLLÍTÁSOK

Állandó kiállítások

- Felsőtárkányi Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont „Karszt és élővilága” kiállítás
- Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület, Bemutatóhely
- Hollókői Tájvédelmi Körzet „Táj és a nép” tájház kiállítása
- Lillafüredi Anna-barlang, Szt. István-barlang
- Lillafüred, „A múlt emlékei a Bükkben” kiállítás
- Ároktő tájház, kiállítás
- Oszlai tájház, kiállítás
- Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpont

Mobil kiállítás

A nemzeti park Igazgatóság 20 tablóból álló kiállítási anyaga a 2008-ban lezáruló Interreg IIIA pályázati projekt keretében kiegészült további 40 tablóval.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A mobil kiállítási tablók anyaga bemutatja a működési területünkön található védett természeti területeket, az Igazgatóság működését, feladatait. A kiállítás során az érdeklődők képet kaphatnak a természetvédelmi területek földtörténetéről, sokszínű élővilágáról, kultúrtörténeti értékeiről, valamint a Natura 2000 területekről. A tablós anyagból összeállítható több tájegységben egyidejűleg kihelyezhető tematikus kiállítási anyag.

Washingtoni Egyezményről szóló (CITES) tablósorozat

A kiállítás témája a *CITES*, azaz a veszélyeztetett vadon élő növény- és állatfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó egyezmény. A nagymérvű kereskedelem miatt ezek a fajok gyakran a kipusztulás szélére kerülnek. A kereskedelem azonban nemcsak élő állatokkal, növényekkel, hanem azok különböző részeivel, származékaival is zajlik. A kiállítás négy tablóból áll. A kiállításához előadást is lehet igényelni. A mobil kiállítások anyagát előjegyzés alapján több közintézményben és iskolában is bemutattuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

11.1.4. Társadalmi kapcsolatok

		Megjelenés/részvétel száma	
		Írott	
Média megjelenés: 360			Kiállítás, vásár: 11
Média	Helyi: 100	Média 30	Helyi 3
	Regionális 120		Regionális 2
	Országos 110		Országos 6
Egyéb / internetes megjelenés		Nincs adat. Saját honlapunkon 2011-ben 111372 kattintás volt.	
Egyéb / periodika hírlevél		INTERREG III/A project részeként megjelenő Zöld Horizont periodika évi 4 szám regionális terjesztéssel	

Honlap címe	www.bnpi.hu
--------------------	--

Igazgatóságunk propaganda (PR) és kommunikációs feladataiban részt vesznek mind a központban dolgozó kollégák, mind a tájegységek munkatársai. Környezetvédelmi, turisztikai és nagyobb sportrendezvényeken kiadványokkal, szórólapokkal és kiállítási anyagokkal jelentünk meg, a helyi és az országos sajtóban, a körzeti televízióban és rádióban rendszeresen szerepeltünk.

11.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Szakvezetéses túrák

- A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság rendszeres szakvezetést biztosít vendégei részére az Ipolytránóci Ősmaradványok természetvédelmi területen, a lillafüredi Szent István- és Anna- barlangokban, ahol a szakvezetés része a bemutatóhely szolgáltatásainak.
- Előre meghirdetett túráinkon, terepi bemutató programjainkon kedvezményes díjért, illetve néhány kiemelt Jeles Napon ingyenesen biztosítunk szakvezetést.
- Közösségszolgálati Osztálynál külön megrendelt szakvezetéseket megfelelő díjazás ellenében előre egyeztetett időpontokban biztosítunk felnőtt és diákcsoportok részére.
- Barlangi túravezetést és overallos barlanglátogatást is lehet igényelni igazgatóságunknál, a túrát a szerződés alapján barlangi túravezetői engedéllyel rendelkező vállalkozók vezetik.

Erdei iskolai programok

•

A Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont erdei iskola szolgáltatásait **2010-ban** összesen **590 fő, 781** vendégéjszakával vette igénybe. Az ötnapos 34 órás alsó és felső tagozatosoknak készített „A Bükk csodálatos” minősített erdei iskola programunk különböző moduljain, foglalkozásain **23 csoport** vett részt.

Az erdei iskola program illetve modulok mellett a látogatóközpont bőséges programválasztékkal várta a látogatókat különböző tematikus napok (gyógynövény-ismereti, terepi ismeretszerzés, kézműves foglalkozások, éjszakai túrák, denevérestek, csillagászati megfigyelések) keretén belül, melyeken összesen **2.250 fő** vett részt.

Nyári természetvédelmi napközis táborok, szaktáborok, szakmai- és terepgyakorlatok lebonyolítására került sor. A természet- és környezetvédelmi jeles napokról megyei, kistérségi és regionális szintű versenyekkel (pl. Kis Fürkész), vetélkedőkkel emlékeztünk meg a partner iskolákkal, civil szervezetekkel és megyei pedagógiai intézetekkel közreműködve.

A BNPI központi épületében szakmai tanácskozásokat, civil fórumokat, továbbképzéseket szerveztünk.

- **Rejteki Kutatóház és Oktatóközpont**

A rejteki központ jelenleg több mint negyven fő befogadására alkalmas, erdei iskolai, tábori programok színhelye. A felsőtárkányi erdei iskola központ programjaival egyeztetett módon, a Borsod Megyei Környezeti Nevelők Egyesülete szervezésében zajlik a rejteki erdei iskola program. A rejteki kutatóház szálláshely üzemeltetését vállalkozó végezte 2009-ben. 2010-től saját üzemeltetésben tavasztól őszig fogadta az iskolásokat.

Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Természetvédelmi programok, jeles napok, tájegységi nyílt napok

A természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos **“Jeles Napokon”** (pl. Víz Világnapja, Föld Napja, Környezetvédelmi Világnap, Európai Denevér Éj, Takarítási Világnap) szakmai előadásokkal, több korosztályt megszólító programokkal, játékos vetélkedőkkel hívjuk fel a figyelmet természeti környezetünk megőrzésének fontosságára. A programokban egy részében civil szervezetek is közreműködtek.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Nyári természetvédelmi tábor, napközis tábor

Az évente megrendezésre kerülő tábor során a résztvevő gyerekek előadások, gyakorlati feladatok során sajátíthatják el azt a tudást, melyet terepi bejárások során tapasztalati, érzékszervi tanulásal mélyíthetnek tovább.

Kiállítások, kulturális programok a Felsőtárkány – Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban

A kiállításokat természetfotósok, képzőművészek munkáiból állítottuk össze. A látogatóközpontban a jeles napok, nyílt napok rendezvényein kézműves foglalkozásokat szerveztünk.

Békamentés, iskolások bevonása – szemléletformálás

Igazgatóságunk működési területén, az immár több mint öt éve folyó békamentésbe több helyszínen (Mátrafüred, Felsőtárkány, Bogács) kapcsolódnak be a helyi iskolások. A békamentési programokat kiegészítjük ismeretterjesztő előadásokkal. Békamentési programban a civil szervezetek és magánszemélyek is részt vállalnak.

Önkéntes munkalehetőség biztosítása cégeknek

Igazgatóságunk természetvédelmi kezelésében védett természeti értékek levő élőhelyek fenntartási feladatai, természeti érték bemutató infrastruktúra karbantartási szükségletei között vannak olyanok, amelyeket csapatépítő jellegű önkéntes munkával is el lehet végeztetni. 2011-ben az ÉMÁSZ dolgozói segítségével újíttuk fel a Bükk-fennsík a Nagy-mező – Kis-kőhát tanösvény jelzéseit, helyeztünk el útírány-jelző táblákat, újíttuk fel az információs táblák tartószerkezeit.

11.3. Kiadványok

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság által az utóbbi tíz évben megjelentetett ismeretterjesztő kiadványok (2001–2011)

• I. – Monográfiák, albumok

1. **A Bükki Nemzeti Park. Hegyek, erdők, emberek.** Eger, 2002. 621 p. (ISBN 963 204 025 2)
2. **A Karancs–Medves és a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet. Nógrád és Gömör határán.** Eger, 2007. 382 p. (ISBN 978-963-87289-2-0)
3. **A Zempléni Tájvédelmi Körzet. Abaúj és Zemplén határán.** Eger, 2007. 400 p. (ISBN 978-963-9817-01-2) ► ANPI
4. **A Suba-lyuk barlang. Neandervölgyi ősember a Bükkben.** Eger, 2008. 221 p. (ISBN 978-963-9817-09-8)
5. **Tér és idő határán. A Bükki Nemzeti Park.** Eger, 2010. (ISBN 978-963-9817-20-3)

• II. – Módszertani kézikönyvek

1. **Rejtektől Tárkányig. Helyismereti kézikönyv a Hór- és a Barát-völgy környékéről.** Eger, 2003. 40 p. (ISBN 963 204 893 8)
2. **Tanösvények építése. Módszertani útmutató.** Eger, 2007. 100 p. (ISBN 978-963-9817-04-3)

• **III. – Tanösvény-ismertető füzetek**

1. **Felsőtárkányi tanösvények.** Tanösvények a Bükki Nemzeti Parkban – 1. Eger, 2002. 44 p. (ISBN 963 204 894 6)
2. **Rejteki tanösvények.** Tanösvények a Bükki Nemzeti Parkban – 2. Eger, 2002. 40 p. (ISBN 963 204 893 8)
3. **Tanösvény a Bél-kőn.** Tanösvények a Bükki Nemzeti Parkban – 3. Eger, 2003. 56. p. (ISBN 963 212 870 2)
4. **Bükk-fennsíki tanösvények.** Tanösvények a Bükki Nemzeti Parkban – 4. Eger, 2004. 40 p. (ISBN 963 216 368 0)

• **IV. – „Bábalács füzetek”**

1. **Varázslatos karsztvidék. A természeti és kulturális örökség védelme a Bükki Nemzeti Parkban.** *Bábalács füzetek – 1.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-87289-3-7)
2. **Cseppkövek, denevérek, ősemberek. A bükki barlangok világa.** *Bábalács füzetek – 2.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-87289-4-4)
3. **Ipolytarnóctól a Long-erdőig. Észak-Magyarország védett természeti területei 1. Természetvédelmi területek.** *Bábalács füzetek – 3.* Eger, 40 p. (ISBN 978-963-87289-5-1)
4. **Hollókőtől a Bodrogzugig. Észak-Magyarország védett természeti területei 2. Tájvédelmi Körzetek.** *Bábalács füzetek – 4.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-87289-6-8)
5. **Abaúj és Zemplén tájvédelmi körzetei. Észak-Magyarország védett természeti területei 3. Tájvédelmi körzetek.** *Bábalács Füzetek – 5.* Eger, 2007. (ISBN 978-963-87289-7-5)
▶ ANPI
6. **Tájvédelmi körzetek a Tisza mentén. Észak-Magyarország védett természeti területei 4.** *Bábalács füzetek – 6.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-9817-12-9)
7. **Kaptárkövek völgye. Észak-Magyarország védett természeti területei – 5. A Szomolyai Kaptárkövek Természetvédelmi Terület.** *Bábalács füzetek – 7.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-87289-8-2)
8. **„Ex lege” védett értékek. Források, lápok, barlangok, víznyelők, kunhalmok, földvárak.** *Bábalács füzetek – 8.* Eger, 2007. 40 p. (ISBN 978-963-87289-9-9)
9. **Sokszínű élővilág. Növénytakaságok, állatközösségek, jelölőfajok Észak-Magyarországon.** *Bábalács füzetek – 9.* Eger, 2007. 32 p. (ISBN 978-963-87289-3-7)
10. **Az ördögtornyoktól a patkónyomos kövekig. Jeles kövek, regélő helyek a Mátraerdő területén.** *Bábalács füzetek – 10.* Eger, 2007. 52 p. (ISBN 978-963-9817-00-5)
11. **A Szalajka-völgy.** *Bábalács füzetek – 10.* Eger, 2007. 52 p. (ISBN 978-963-9817-11-1)
12. **The magic karst. Protection of the natural and cultural heritage in the Bükk National Park.** Carline booklets (*Bábalács füzetek*) – 12. Eger, 2010. 40 p. (ISBN 978-963-9817-17-3)
13. **From the devils towers to the rocks with horse-shoe tarakcs. Marked rocks and places of fable in the Mátra Forest.** Carline booklets (*Bábalács füzetek*) – 13. Eger, 2010. 52 p. (ISBN 978-963-9817-18-0)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

14. **Kirándulások a bazaltvulkánok földjén. Tanösvények és környezetismereti bemutatóhelyek a Karancs–Medves és a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzetben.** Bábakalács füzetek – 14. Eger, 2010. 40 p. (ISBN 978-963-9817-23-4)
15. **Tájban élő eredetmondák. Jeles kövek, regélő helyek a Bolhád területén.** Bábakalács füzetek – 15. Eger, 2010. 48 p. (ISBN 978-963-9817-24-1)
- **V. – Egyéb kiadványok**
  1. **Bükki Nemzeti Park. 25 éve a természet szolgálatában.** Eger, 2002. 24 p. (ISBN-szám nincs)
  2. **A Mátrai Tájvédelmi Körzet természeti értékei.** Eger, 2002. 2. kiadás (ISBN-szám nincs)
  3. **Szent István-barlang.** Eger, 2004. (ISBN-szám nincs)
  4. **Anna-barlang.** Eger, 2004 (ISBN-szám nincs)
  5. **Természetvédelmi, ökológiai és ökoturisztikai fejlesztési koncepció a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.** Eger, 2005 (ISBN 963 218 995 7; *angol és szlovák nyelven is megjelent*)
  6. **Védett területek és természetvédelmi fejlesztések a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.** Eger, 2005. 64 p. (ISBN 963 86854 5 X; *angol és szlovák nyelven is megjelent*)
  7. **Az Ipolytarnóci ősmaradványok Természetvédelmi Terület és a Hollókői Tájvédelmi Körzet.** Eger, 2005. 40 p. (ISBN 963 86854 2 5)
  8. **A Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet és a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet.** Eger, 2005. 40 p. (ISBN 963 86854 1 7)
  9. **A Lázberci Tájvédelmi Körzet és a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet.** Eger, 2005. 40 p. (ISBN 963 86854 0 9)
  10. **A Zempléni Tájvédelmi Körzet és a Tokaj–Bodrozug Tájvédelmi Körzet.** Eger, 2005. 40 p. (ISBN 963 86854 4 1) ► ANPI
  11. **A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet.** Eger, 2005. 40 p. (ISBN 963 86854 3 3)
  12. **Karszt és élővilága. Kiállításvezető.** Eger, 2006. 16. p. (ISBN 963 86854 8 4)
  13. **Karst and its living world. Guide to the exhibition.** Eger, 2006. 16 p. (ISBN 963 86854 9 2)
  14. **Karst und dessen lebensformen. Ausstellungsführer.** Eger, 2006. 16 p. (ISBN 963 87289 0 6)
  15. **Kras a jeho živý svet. Sprievodca výstavou.** Eger, 2006. 16 p. (ISBN 963 87289 1 4)
  16. **Kirándulások a bazaltvulkánok földjén. Tanösvények és környezetismereti bemutatóhelyek a Karancs–Medves és a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzetben.** Bábakalács füzetek – 14. Eger, 2010. 40 p. (ISBN 978-963-9817-23-4)
  17. **Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina. A Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet.** Eger – Rimavská Sobota, 2010. 48 p. (ISBN 978-963-9817-13-5)
  18. **Lipovianske pieskovce. A Romhányi Homokkő.** Eger – Rimavská Sobota, 2010. 24 p. (ISBN 978-963-9817-14-2)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

• **VI. – Erdei iskolai foglalkoztató-füzetek**

1. **Barangolj velünk! Kalandos természetjárás Telkibányán és környékén.** Eger, 2007. (ISBN 978-963-9817-07-4) ► ANPI
2. **Kalandozás a Karancs és a Medves vidékén.** Eger, 2007. (ISBN 978-963-9817-06-7)
3. **Barangolás Bikk betyárral a Kő-közi tanösvényen.** Eger, 2007 (ISBN 978-963-9817-05-0)

• **VII. – Periodika (2006-tól évente háromszor-négyszer jelenik meg)**

1. **Zöld Horizont** (ISSN 1788-2567) Nyilvántartási szám: 2.9/1221-1/2006 (Felelős kiadó: Duska József igazgató, kiadja: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság)
- 2.

• **VIII. – Leporellók, szórólapok**

1. BÉlapátfalva. A BÉl-kői tanösvény (2003, 2008)
2. Anna-barlang (2004)
3. Szent István-barlang (2004)
4. Karszt és élővilága. Kiállításvezető. Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont. Felsőtárkány (2006)

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóságáról

5. A Bükki Nemzeti Park. Alapítás, fontosabb adatok (2006)
6. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság. Feladatkör és működési terület (2006)
7. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság. Bemutatóhelyek (2006)
8. A Bükki Nemzeti Park. Tanösvények (2006)
9. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság ismeretterjesztő kiadványai (2006)
10. Házirend túrázóknak. A védett természeti területeken való tartózkodás és viselkedés szabályairól (2006)
11. A Bükki nemzeti Park igazgatóság. Ismeretterjesztés, oktatás, környezeti nevelés, turizmus (2006)

Természetvédelmi területek a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén

12. Ipolytarnóci Ősmaradványok TT, Sósartyáni Hencse-hegy TT (2006)
13. Gyöngyösi Sár-hegy TT, Siroki Nyírjes-tó TT (2006)
14. Erdőtelki Arborétum TT, Erdőtelki Égerláp TT, Kerecsendi-erdő TT (2006)
15. Kőlyuk-tető TT, Szöllőskei Erdő TT, Szomolyai Kaptárkövek TT (2006)
16. Megyaszói Tátorjános TT, Tállyai Patócs-hegy TT, Erdőbényei Fás Legelő TT, Sóstó-legelő TT (2006) ► ANPI
17. Bodrogszegi Vár-hegy TT, Füzérradványi Kastélypark TT, Megyer-hegyi Tengersizem TT, Long-erdő TT (2006) ► ANPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Tájvédelmi körzetek a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén

18. Hollókői Tájvédelmi Körzet, Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet (2006)
19. Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet (2006)
20. Mátrai Tájvédelmi Körzet, Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet (2006)
21. Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet, Lázbérci Tájvédelmi Körzet (2006)
22. Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet (2006)
23. Zempléni Tájvédelmi Körzet, Tokaj–Bodrozug Tájvédelmi Körzet (2006) ► ANPI
24. A Bükki Nemzeti Park természeti és kultúrtörténeti értékei (2006)

Természetvédelmi tevékenységek a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén

25. Élőhely-fenntartás, gyepkezelés (2006)
26. Fajmegőrzési programok (2006)
27. Földtani természetvédelem, barlangok kezelése (2006)
28. Vizesélőhely-fejlesztések a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzetben (2006)
29. Az erdők kezelése (2006)
30. A Natura 2000 hálózat (2006)
31. Nemzeti Ökológiai Hálózat (2006)
32. Ex lege védett természeti értékek (2006)
33. Ex lege védett kultúrtörténeti értékek (kunhalmok és földvárak) (2006)

• Közreműködés más kiadók kiadványaiban

1. Természetismereti tanösvények Észak-Magyarországon. Eger, 2003 (ISBN 963 212 342 5; kiadja: Tüzliliom Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület)
  2. Természetvédelmi tanösvények és bemutatóhelyek a Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet területén. Salgótarján, 2004. (ISBN 963 214 336 1; kiadja: Karancs–Medves Természetvédelmi Alapítvány)
  3. A Bükkalja ősi kövein. Barangolások Eger környékén. Eger, 2004. Kiadja az Eger Körzete Kistérségi Társulás)
  4. Környezetismereti tanösvények és bemutatóhelyek Észak-Magyarországon (térkép) Magyar Turizmus Rt. Észak-magyarországi Regionális Marketing Igazgatóság, Cartographia Kft. 2005
  5. Környezetismereti tanösvények és bemutatóhelyek Észak-Magyarországon (térkép – 2. kiadás) Magyar Turizmus Rt. Észak-magyarországi Regionális Marketing Igazgatóság, Topográf Térképészeti Kft. 2007
  6. Heves megye várai az Őskortól a kuruc korig. Magyarország várainak topográfiája 2. Castrum Bene Egyesület – Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, 2009
- Szakrális köemlékeink. Kaptárkövek Magyarországon. Budapest, 2011. 48 p. (ISBN 978-963-08-1389-1)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Áras kiadványok

No.	A saját áras kiadvány megnevezése	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1.	Boldogkőváralja történeti emlékek füzet	1985.	2055
2.	Regéci vár füzete	1985.	986
3.	Zempléni túra füzete	1985.	3128
4.	Képeslapok (Millenniumi kilátótorony)	2007.	1087
5.	Képeslapok (Ipolytarnóci Ősmaradványok TT)	1976., 2002.	1.000
6.	Képeslapok (Bükki Nemzeti Park, 4. sz.)	1986.	1328
7.	Képeslapok (Zempléni Tájvédelmi Körzet)	1986-1990	25737
8.	Képeslapok (lillafüredi barlangok)	2004. – 2007.	2394
9.	Képeslapok (felsőtárkányi erdei iskola)	2006.	1562
10.	Képeslapok (BNP téli)	2006.	846
11.	Képeslap leporelló (Ipolytarnóc)	2006.	340
12.	Képeslap leporelló (Hollókő)	2006.	9
13.	Matricák (Bükki Nemzeti Park)	2002.	5755
14.	Matricák (Szt. István-bg.)	2005.	1890
15.	Matricák (Szalajka-völgy)	2005.	1342
16.	Bükki Nemzeti Park 25 éves kiadvány, angol)	2003.	16
17.	Mátrai Tájvédelmi Körzet füzet	2007. újrakiadás	612
18.	Hogyan építsünk tanösvényt? (könyv)	1999.	141

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A saját áras kiadvány megnevezése	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
19.	A Bükki Nemzeti Park monográfia – Hegyek, erdők, emberek	2002.	1153
20.	Rejtektől – Tárkányig tanári kézikönyv	2003.	47
21.	Térképek (BNP kerékpáros térkép, magyar, angol)	2002.	1102
22.	Térképek (Bükki Nemzeti Park, Paulus)	2003.	1201
23.	Szalajka-völgyi túravezető füzet	2000.	533
24.	Rejteki tanösvények túravezető füzet	2003.	1138
25.	Felsőtárkányi tanösvények túravezető füzet	2003.	518
26.	Bél-kő tanösvény leporelló (magyar, angol, német)	2003., 2008.	1955
27.	Bél-kő tanösvény füzet	2003.	1479
28.	Bükk-fennsíki tanösvények füzet	2004.	762
29.	Szt. István-barlang füzet	2004.	1166
30.	Anna-barlang füzet	2004.	308
31.	Bükki Nemzeti Park DVD film	2006.	44
32.	“Karszt és élővilága” kiállítás-vezető füzet (magyar, angol, német, szlovák)	2006.	5782
33.	Ökoturizmus a védett természeti területeken könyv	2006.	10
34.	Élőhelyek, mohák és gombák I. könyv	2006.	9
35.	Özönnövények II. könyv	2006.	48
36.	Kő kövön marad könyv	2007. (újrakiadás)	0
37.	BNP emblémás vászontáska	2006.	27

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A saját áras kiadvány megnevezése	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
38.	A Karancs-Medves és a Cseres-hg. TK monográfia	2007.	1076
39.	A Zempléni TK monográfia	2007.	1327
40.	A Bükk hegység földtana	2007.	0
41.	Cseppkövek, denevérek, ősemberek füzet (Bábakalács 2.)	2007.	1637
42.	Kaptárkövek völgye füzet (Bábakalács 7.)	2007.	1630
43.	Varázslatos karsztvidék füzet (Bábakalács 1.)	2007.	1640
44.	Hollókőtől a Bodrogzugig füzet (Bábakalács 4.)	2007.	1916
45.	Az Ördögtornyoktól a patkónyomos kövekig (Bábakalács 10.)	2007.	1748
46.	Ipolytarnóctól a Long-erdőig (Bábakalács 3.)	2007.	1984
47.	Abaúj és Zemplén tájvédelmi körzetei (Bábakalács 5.)	2007.	2009
48.	Tájvédelmi körzetek a Tisza mentén (Bábakalács 6.)	2007.	2053
49.	„Ex lege” védett értékek (Bábakalács 8.)	2007.	1980
50.	Sokszínű élővilág(Bábakalács 9.)	2007.	1987
51.	Tanösvények tervezése kézikönyv	2007.	1245
52.	Lillafüred képeslap	2008.	10
53.	A Szalajka-völgy füzete (Bábakalács 11.)	2009.	436
54.	Mátra útikönyv	2009.	12
55.	Heves megye várai az őskőkortól a Kuruc korig	2009.	22
56.	Suba-lyuk barlang monográfia	2008.	106

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	A saját áras kiadvány megnevezése	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
57.	„Színek szárnyán” DVD film	2009.	13
58.	Iona-völgyi leporelló	2009.	7532
59.	Pál István: „Zöld erdőben lakom” CD lemez	2010.	57
60.	Kirándulások a bazaltvulkánok földjén füzet (Bábakalács 14.)	2011.	1583
61.	Tájban élő eredetmondák füzet (Bábakalács 15.)	2011.	1543
62.	The magic karst füzet (Bábakalács 12.)	2011.	1056
63.	From the devil's towers to the rocks with horse shoe tracks füzet (Bábakalács 13.)	2011.	1019
64.	A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területe térkép (1:190000)	2011	4366
65.	A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a Cseres-hegység TK tanösvényei, túraútvonalai, terepi bemutatóhelyei (1:190000)	2011	4376
66.	Tér és idő határán – A Bükki Nemzeti Park – fotóalbum Ú	2011	358
67.	Magyarország földtani atlasza országjáróknak (magyar-angol)	2011	11
68.	A Mátrai Tájvédelmi Körzet monográfia, – Heves és Nógrád határán	2011	146
69.	A Karancs-Medves és a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet monográfia, – Nógrád és Gömör határán – (szlovák nyelvű)	2010	206
70.	Új magyar fűvészkönyv II. kötet	2011	10

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Reprezentációs anyagok, ajándéktárgyak

	Megnevezés	Kiadás/beszerzés éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1.	BNP emblémás színes felnőtt póló	2008.	110
2.	Állatfigurás színes póló	2008.	49
3.	BNP emblémás kétoldalú színes gyermek póló	2008.	30
4.	BNP emblémás egyoldalú színes gyermek póló	2007. – 2008.	42
5.	BNP emblémás férfi galléros póló	2009.	1
6.	BNP emblémás női galléros póló	2008.	42
7.	BNP emblémás Medley férfi póló	2008.	9
8.	BNP emblémás Mellow női póló	2008.	54
9.	BNP emblémás hímzett galléros natúr színű póló	2007.	1
10.	BNP emblémás hímzett natúr póló	2007.	0
11.	BNP kulcstartó fém iránytűvel	2008.	293
12.	Animal toll	2008.	15
13.	BNP feliratos Toronto fa golyóstoll	2008.	106
14.	BNP feliratos fa golyóstoll (íves)	2008.	19
15.	BNP feliratos fa golyóstoll	2008.	220
16.	BNP feliratos öko golyóstoll	2008.	212
17.	BNP emblémás nyakba akasztható útitárca	2007.	33
18.	Jelvény (természetvédelmi)	1997.	51
19.	Kitűző (Bükki Nemzeti Park), kis méretű	2007.	441
20.	Kitűző (Bükki Nemzeti Park), nagy méretű	2007.	28
21.	Kőzet (Ipolytarnóc)	1986.	27
22.	BNP emblémás, tűzzománcos jelvény	1997.	32
23.	BNP emblémás kerámia medál	2008.	64
24.	Állatfigurás kerámia medál	2008.	39
25.	BNP emblémás vászontáska (zöld)	2008.	27
26.	„Erdei házirend” könyvjelző	2008.	0
27.	BNP emblémás barna baseball sapka	2008.	92
28.	BNP emblémás vászonkalap	2008.	354

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

	Megnevezés	Kiadás/beszerzés éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
29.	BNP emblémás San Deigo sapka	2008.	2
30.	BNP feliratos nyakba akasztható kulcstartós pánt	2008.	16
31.	Ipolytarnóci natúr vászontáska	2008.	249
32.	Ipolytarnóci esernyő	2008.	152
33.	BNP emblémás esernyő	2011.	72
34.	Póló (JHK)	2011.	50

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Ingyenes terjesztésű kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve
7.	Bükki Nemzeti Park – Természeti és kultúrtörténeti értékek (leporelló sorozat)	2011.
8.	Természetvédelmi tevékenység – Élőhely-fenntartás, gyepterület (leporelló sorozat)	2006.
9.	Természetvédelmi tevékenység – Fajvédelmi programok (leporelló sorozat)	2006.
10.	Természetvédelmi tevékenység – Földtani természetvédelem, barlangok kezelése (leporelló sorozat)	2006.
11.	Természetvédelmi tevékenység – Vizes élőhely-fejlesztések a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzetben (leporelló sorozat)	2006.
12.	Természetvédelmi tevékenység – Az erdők kezelése (leporelló sorozat)	2006.
13.	Natura 2000 hálózat a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (leporelló sorozat)	2006.
14.	Nemzeti Ökológiai Hálózat a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (leporelló sorozat)	2006.
15.	Ex lege védett természeti értékek a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (leporelló sorozat)	2006.
16.	Ex lege védett kultúrtörténeti értékek – Kunhalmok és földvárak a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (leporelló sorozat)	2006.
17.	Karszt és élővilága kiállításvezető leporelló	2008.
18.	A Bükk-fennsíki tanösvények leporelló	2010.
19.	A felsőtárkányi tanösvények leporelló	2010.
20.	Alapítás, fontosabb adatok leporelló (Bükki Nemzeti Park)	2010.
21.	Karszt és víz leporelló	2010.
22.	Karszt és élővilága kiállításvezető leporelló	2010.
23.	Házirend túrázóknak leporelló	2010.
24.	Működési terület és természetvédelmi kezelés leporelló (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság)	2010.
25.	Bükk National Park angol leporelló (The natural and cultural historical values)	2010.
26.	Operational area and the range of duties angol leporelló (Of the Bükk National Park Directorate)	2010.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A kiadványokat, füzeteket, könyveket, egyéb reklámhordozó eszközöket, szóróanyagokat Igazgatóságunk elsősorban nagy forgalmú látogatóhelyein (Felsőtárkány, Ipolytarnóc, Hollókő, Lillafüred, Szilvásvárad), valamint az egri igazgatósági központban teszi elérhetővé.

A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2003 óta a saját kezelésben lévő kiemelt turisztikai létesítmények elárúsító helyein kívül más közreműködő vállalkozók/bizományosok kezébe is átadta természetismereti és ismeretterjesztő kiadványainak, ajándéktárgyainak árusítását.

Összesen 39 bizományossal állunk kapcsolatban Észak-Magyarország nagyvárosaiban, turisztikai központjaiban, egyetemeken, társintézményekben.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

11.4. Látogatóstatisztika

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyeinek regisztrált látogatói (2011)					
	<i>Bemutatóhely neve</i>	<i>Fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Nem fizetős látogató (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>	<i>Megjegyzés</i>
1	„Karszt és élővilága” kiállítás (Felsőtárkány)	1 024	2 930	3 954	+ 16 db családi belépőjegyet váltottak
2	Anna-barlang (Lillafüred)	6 136	-	6 136	Április-május időszakban felújítás miatt zárva
3	Szt. István-barlang (Lillafüred)	27 805	-	27 805	
4	Ipolytarnóci Ősmaradványok TT „Borókás-árok” geológiai tanösvény	56 378	1 310	57 688	- 688 db fotózási jegy - 291 db 50%-os gyermekjegy
5	Hollókő - Táj és a nép c. kiállítás	5 372	-	5 372	
6	Salgótarján - Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpont	-	742	742	
	Múlt emlékei a Bükkben kiállítás		7 000	7 000	A kiállítást a Lillafüredi Állami Erdei Vasút üzemelteti, kisvasúti menetjeggyel szabadon látogatható
	Oszlai Tájház, Cserépfalu	320		320	A kiállítást Cserépfalu önkormányzata üzemelteti
	Ároktői Tájház, Ároktő	3		3	A bemutatóhely nem üzemel
	Regisztrált látogatók összesen:	97 038	11 982	109 020	

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság környezeti nevelési és turisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői (2011)					
<i>Bemutatóhely neve</i>		<i>Fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Nem fizetős látogató (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>	<i>Megjegyzés</i>
Szakvezetéses túra, nyílt túra		3 363	51	3 414	BNPI tájegységek, Közönségszolgálati Osztály
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény		-	1 552	1 552	
Erdei iskolai program		937	-	937	
Barlangi kalandtúra		346	-	346	könnyű, felszíni jellegű és "extrém", overallos barlangtúrák
Egyéb:	Bükk-Aggtelek kerékpártúra	44	29	73	Szilvásváradtól – Putnokig vezetett a túra
Egyéb:	kerékpárkölcsonzás Felsőtárkányban, a Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban	525	-	525	425 óra
Egyéb:	szakmai gyakorlaton, terepi konzultáción, terepgyakorlaton résztvevők száma			96	
Egyéb:	"Kis Fürkés" - regionális szintű természetismereti verseny döntő lebonyolítása		35	35	(7 csapat)
Egyéb	Rejtett Értékeink Honlapon meghirdetett tanösvényi túrákhoz kapcsolódó vetélkedő résztvevői	-	164	164	

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Szálláshelyek a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság működtetésében (2011)		
	Rejteki Erdei Iskola (máj. 1. - okt. 31.)	Nyugati Kapu Erdei iskola Felsőtárkány
Szállóvendégek száma (fő)	851	764
Vendégéjszakák száma (fő)	2 015	1 417

CITES mobil kiállítási táblók kihelyezése/bemutatása oktatási intézményekben, rendezvényeken	10
BNPI mobil kiállítási táblóink kihelyezése/bemutatása oktatási intézményekben, rendezvényeken	11

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park az Észak-Magyarországi régió kiemelt turisztikai célterülete, ahol a látogatók számára egyre több az olyan turisztikai kínálat, amely a természeti értékek bemutatását célozza meg. A bükki települések is egyre nagyobb hangsúllyal jelenítik meg a nemzeti parkot és annak természeti, kultúrtörténeti értékeit a vonzerők között. A látogatók között a belföldi vendégek jelentős többségben vannak, a természetjárás és az outdoor sportrendezvények száma és résztvevőinek száma is folyamatosan emelkedik (esetenként meghaladja az 500 főt). A Felsőtárkányi Oktató-és Látogatóközpontban a vendégek egy helyen kapnak átfogó képet a Bükki Nemzeti Park természeti és kulturális értékeiről, a látnivalókról és programokról, a látogatási szabályokról, valamint helyi szolgáltatásokról, eseményekről. Felépítettük a Bükki településszövetség turisztikai kínálatát, szolgáltatásait tartalmazó adatbázist, amely segítségével a Látogatóközpontban a vendégek számára adunk tájékoztatást.

A nemzeti park egész területe a jelzett turistautakon szabadon látogatható, de egyes védett vagy fokozottan védett fajok élőhelyein korlátozásokra lehet számítani. A természetjárás mellett a kerékpáros látogatási formát is ösztönzi a nemzeti park erdei kerékpáros úthálózata. A közmunka program keretében a Bükk hegység erdei kerékpáros úthálózatának jelzéseit felújítottuk.

11.5. Tervezett fejlesztések

Szilvásváradi –Szalajka-völgy Látogatópark fejlesztése

A szilvásváradi Szalajka-völgy látogatóforgalmának szabályozása, turisztikai és természetvédelmi szempontú rendezése és a Bükki Nemzeti Park északi kapujának számító völgybejárat látogatóbarát kiépítése érdekében tervezetten egy olyan beléptető-szolgáltató létesítmény kerül kialakításra, amely a völgy bejáratánál kapuként szolgálja a Szalajkába gyalogosan, kisvasúttal, vagy kerékpáron induló látogatókat. A program részeként a látogatóközpont mellett a tervezett fejlesztések érintik a kisvasút állomását, a völgyben a gyalogosok számára biztonságosabb sétaútszondák tervezett fahidakkal és a patak menti vizes élőhelyek közelében vezető tanösvény szakaszokkal, megújul a szabadtéri erdei múzeum és az egész völgyben a tájékoztatási, bemutatási infrastruktúra. A völgyben „Archeopark” jelleggel építmények (*neolitikumháza, bronzkori boronaház*) kerülnek elhelyezésre, melyek részben kiállítási-foglalkoztató, illetve turisztikai infrastruktúra (esőbeálló) szerepet kapnak.

A fejlesztés leghangsúlyosabb eleme a Bükki Nemzeti Park Látogatóközpont. Ennek tervezett részei:

A főépület földszintjén tervezetten elhelyezést kap a recepció, pénztár, információs pont, kézműves foglalkoztató és egy kiállítótér. Az emeleti részen elhelyezett kiállítótérben „*Az őskori Bükk – Ember a hegyvidéken*” című kiállítást tervezzük. Itt kap elhelyezést egy audio-vizuális bemutatóterem (25 fő + 3 mozgássérült hely), egy konferencia- és oktatóterem, mely egyben kiállítótér. Az emeletre a mozgássérültek könnyebb feljutását lift segíti. Erről a szintről indul a lombkorona-tanösvény („*Az erdő szintjei*” című kiállítással).

Az egyéb kiszolgáló funkciók a következők: személyzeti helyiségek, elsősegélynyújtó helyiség, gépészeti helyiségek (fűtés, légkondicionálás), vizesblokk, melléképületek, raktárak.

A főépülethez csatlakozik egy kültéri foglalkoztató/szabadtéri pihenő-oktatóhely (60 főre), egy faszervezetű híd a földszintről, valamint a lombkorona-tanösvény.

A látogatóbarát, turistabarát épületben nagy hangsúlyt helyezünk az energiatakarékos, környezetbarát, erőforrás-kímélő infrastruktúra (napkollektoros vízmelegítő, hőszivattyú, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás, esővíz-felhasználás) kialakítására, valamint az akadálymentesítésre.

A látogatóközpont az ökoturizmus és az aktív turizmus számára is szolgáltató, egyúttal a környezetismereti nevelési, ismeretterjesztési és a szemléletformálási feladatot is betölt.

Mátrafüred – Mátrai Tájvédelmi Körzet Természetvédelmi Látogató- és Közönségszolgálati Központ

A turisztikai megvalósíthatósági tanulmány és építészeti tervek mellett a hatósági engedélyek beszerzése megtörtént. A központ létrehozását pályázati támogatásból kívánjuk megvalósítani.

Közmunka programból a központ helyszín tereprendezése és saját forrásból meglévő épület tatarozással egy tájegység iroda kialakítása, felszerelése valósult meg.

A pályázati forrásból megépítendő központban tervezett tevékenységek:

- tájékoztatás nyújtása a Mátrába érkező vendégek számára a természeti- és turisztikai érdekességekről, látnivalókról, a természetben történő tartózkodás lehetőségeiről, feltételeiről
- erdei iskola funkcióval a NAT környezeti-, természetvédelmi nevelési feladatainak megfelelő oktatási program működtetése (erdei iskola, táborok)
- megfelelő szintű tájegység iroda kialakítása.

11.6. Együttműködési megállapodások

Belföldi oktatási intézményekkel való együttműködésünk eredményeként részt veszünk a szakképzésben, szakmai gyakorlatokban, terepgyakorlatok szervezésében, irányításában, szakdolgozatok és diplomamunkák témavezetésében.

A magyarországi egyetemek, főiskolák természetvédelemmel kapcsolatos képzéseiben az Igazgatóság igény szerint részt vesz, támogatja a hallgatók nyári gyakorlatainak, tanulmányútjainak, terepi kutatásainak a Bükki Nemzeti Parkban történő lebonyolítását. A nemzeti park szakemberei az Igazgatóság természetvédelmi kezelési, fejlesztési tevékenységéhez kapcsolódó szakdolgozatok, diplomamunkák esetében témavezetést, szakmai felügyeletet vállalnak. 2011-ben **96** egyetemi, főiskolai hallgató és középiskolás diák vett részt egyéni és csoportos szakmai gyakorlaton a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságon. Az erdei iskola programban és a nyári tábor programokban 2011-ben is közreműködtek az Eszterházy Károly Főiskola tanár szakos hallgatói.

Szakmai gyakorlaton, szakdolgozati konzultáción, terepgyakorlaton résztvevők száma	Oktatási intézmények
1	Pannon Egyetem, Georgikon Kar
1	Kodolányi János Főiskola (Budapest)
10	Károly Róbert Főiskola, Természeti Erőforrás-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Kar (vadgazdák)
19	Károly Róbert Főiskola, Mezőgazdasági Főiskolai Kar, Agrárinformatikai és Vidékfejlesztési Intézet (egyéni+csoportos)
3	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
6	Eszterházy Károly Főiskola, Eger
3	Debreceni Egyetem
10	Debreceni Agrártudományi Egyetem, Mezőgazdaság-Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, Természetvédelmi, Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék
13	Szent István Egyetem (Gödöllő)
1	Szent István Egyetem, Vadvilág Megőrzési Intézet
14	Corvinus Egyetem, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Államigazgatási Főiskolai Kar
2	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar
1	Miskolci Egyetem, Műszaki Földtudományi Kar
1	Szegedi Tudományegyetem
11	Egyéb (VM ASZK Szakképző Iskola – Mátrafüred, egyéb üi.)
96	Összesen

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A 2011-ben is élő, a szakmai gyakorlatokat érintő együttműködések, megállapodások	
Három tanulmányi hónapot érintő vadgazda mérnöki gyakorlati képzés	Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadvilág Megőrzési Intézet
Természetvédelmi mérnöki Bsc képzés, gyakorlatvezetés	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Növényteni és Természetvédelmi Intézet, Erdőmérnöki Kar – Sopron
+	Corvinus Egyetem, Tájépítészeti Kar – Budapest
+	Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar – Kaposvár
+	Pannon Egyetem, Növénytudományi és Biotechnológia Tanszék – Keszthely
+	Debreceni Egyetem ATC, Mezőgazdaságtudományi Kar, Természetvédelmi, Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék – Debrecen
+	Debreceni Egyetem ATC, Műszaki Kar, Környezet- és Vegyészmérnöki Tanszék – Debrecen
+	Károly Róbert Főiskola, Agrár- és Vidékfejlesztési Kar, Környezetgazdálkodási és Agronómiai Tanszék
+	Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet – Gödöllő

11.7. Fontosabb események

Szakmai Tanácskozások:

2011. február 10-11.	Konferencia - „Az Ipoly-vízgyűjtő vizes élőhelyeinek komplex felmérése, közösségi jegyzékeinek kidolgozása”	Felsőtárkány
2011.február.21	Nyitó képzés - A kerecsensólyom védelme - Bulgáriában, Magyarországon, Szlovákiában, Romániában	Felsőtárkány
2011.február 21.	Zárórendezvény - Természetvédelmi bemutatóhelyek és tanösvények rendszerének kialakítása, kiadványok megjelenítése	Felsőtárkány
2011. március 22.	Szakmai nap- Ipoly-völgy vizes élőhelyeinek védelme.	Ipolytarnóc
2011. május 12.	Baglyaskő -vár Természetvédelmi Látogatóközpont átadása	Salgótarján
2011. május 21.	„TeSzedd! Önkéntesen a tiszta Magyarországért”	BNP
2011. május 28.	Nyitórendezvény - Bükki barlangok megőrzését, természeti állapotának helyreállítását szolgáló beruházások	Lillafüred
2011. július 19.	Kétéltű átjáró - Zárókonferencia	Felsőtárkány
2011. szeptember 26-27.	Csillagos - égbolt Park Konferencia	Felsőtárkány
2011. október 20.	Emlékkülés - 175 évvel ezelőtt kezdődött az ősmaradványok földtani kutatása, 25 éve a tanösvényhálózat kiépítése	Ipolytarnóc
2011.november 17.	Zárórendezvény - Bükki barlangok megőrzését, természeti állapotának helyreállítását szolgáló beruházások	Lillafüred

12. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

2011-ben folytattuk együttműködésünket a hazai civil szervezetekkel, amelyet a megrendezett civil fórumok is erősítettek.

Kiemelt partnereink a természetvédelmi kezelési és kutatási feladatok területén:

- *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bükki -, Nógrádi-, Zempléni-, Tiszavasvári Helyi Csoportjai, a Tűzokvédelmi munkacsoport és szakosztályai (ragadozómadár fajok aktív védelme az Igazgatóság működési területén, kételtű hulló felmérés, alpesi götte felmérés és védelem, szalakótavédelmi program, gyöngybagoly és uhu állományfelmérés és védelem, gyurgyalag monitoring, stb., bemutatóhelyek létesítése, fenntartása. szakmai programok, jeles napok közös szervezése)*
- *Tiszatáj Közalapítvány*
- *Bükkvidék Közalapítvány*
- *Üröm Természetvédelmi Egyesület,*
- *Magyarhoni Földtani Társulat*
- *Magyar Állami Földtani Intézet*
- *Herman Ottó Múzeum*
- *Dobó István Vármúzeum*
- *Castrum Bene Egyesület*
- *Életfa Környezetvédő Szövetség*
- *Miskolci Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány*
- *Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület*
- *Karancs-Medves Alapítvány*
- *Kék Bolygó Egyesület*
- *Miskolci Egyetem Hidrogeológiai és Mérnökgeológiai Tanszék*
- *Miskolci Egyetem Természetföldrajz-Környezettan Tanszék*
- *Kosbor Természetvédelmi Egyesület*
- *WWF Magyarország*
- *TETT Alapítvány – Ipolytarnóc*
- *Nógrádi Geopark Egyesület*

További partnereink a természetvédelem területén:

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány, Nimfea Természetvédelmi Szövetség, Magyar Denevérkutatók Baráti Köre, Macskahere Természetvédelmi Egyesület, Alapítvány a vidrákért, Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület

Partnereink a kulturális értékmegőrzés, turizmus területén:

- *MATUR Ökoturisztikai Tagozat*
- *B. A. Z. Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Heves Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Holocén Természetvédelmi Egyesület*
- *Noszvajért Idegenforgalmi Egyesület*
- *Szilvásváradai Túrakerékpáros Egyesület*
- *KEROSZ (Kerékpárosok Országos Szövetsége)*
- *IPLY UNIÓ Környezetvédelmi és Kulturális Egyesület*
- *Országos Erdészeti Egyesület*

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

- *Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség*
- *Nógrád Turisztikai Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság*
- *Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület*
- *Novohrad - Nógrád Geopark Nonprofit Kft.*
- *Nógrádi Geopark Egyesület*
- *Cserhát Natúrpark Közhasznú Alapítvány*

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

13. Belföldi és külföldi együttműködés

Külföldi együttműködéseink

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Státna ochrany prírody (SOP SR)	Szlovákia (Besztercebánya)	Kölcsönös szakmai segítségnyújtás, határon átnyúló pályázati lehetőségek feltárása, előkészítése.
		A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a szlovákiai Latorica CHKO, az eperjesi központ közötti együttműködés a hiúz, farkas, vadmacska populációk felmérése, populációdinamikai folyamatok elemzése érdekében
		Szakmai anyagok (kiadványok, könyvek) cseréje
EURÓPA TANÁCS	Franciaország	Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület központi magjának „Tarnóci Ősélőhely” néven történt Világörökségi felterjesztését az UNESCO szakmai testülete a jelölt listára felvette.
Slovenská Agentura Zivotného Prostredia (SAZP)	Szlovákia (Besztercebánya)	Szakmai kapcsolatok gyengülése
EUROPARC	Németország	Bekapcsolódás nemzetközi együttműködési programokba Kárpátok Egyezmény - Kárpáti védett területek szakmai együttműködése. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság aláírta a csatlakozást a szervezethez.
Retezat NP	Románia	Tapasztalat és információ csere természetvédelmi kezelési kérdésekben a Natura 2000 hálózat bevezetésével kapcsolatos kérdésekben

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Správa Slovensky Jaskyn	Szlovákia (Liptószentmiklós)	Tapasztalatcsere a idegenforgalmi barlangok üzemeltetése, barlangvédelmi munkáinak megismerésére.
International Ranger Federation		Kapcsolattartás, hírlevelek
Novohrad-Nógrád Geopark Egyesület	Szlovákia - Magyarország	Határon átnyúló együttműködés a geológiai értékek bemutatásán alapuló ökoturisztikai hálózat kialakítása.

A korábbi években a Státna Ochrany Prirody (SOP.SR) kialakult szakmai kapcsolatot tovább erősítette a Cerová Vrchovina CHKO és a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzetet ismertető monográfia kötet elkészítése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

14. Ellenőrzés

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Ellenőrzés Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1.	Heves Megyei Kormány Hivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága	Heves Megyei Kormány Hivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága	Szuromi László István korengedményes nyugdíjazási ügyének ellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
2.	Heves Megyei Kormány Hivatal Egészségbiztosítási Pénztár	Heves Megyei Kormány Hivatal Egészségbiztosítási Pénztár	Őszné Blaskó Zita egészségbiztosítási kötelezettségének ellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
3.	Magyar gazdaságfejlesztő Központ	Magyar gazdaságfejlesztő Központ	Felsőtárkány Látogatóközpont berendezés, természetvédelmi kiállítás SZTP 2003 TU 12-03-09-7 pályázat pénzügyi utóellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
4.	Magyar Államkincstár Borsod – Abaúj – Zemplén megyei Igazgatósága	Magyar Államkincstár Borsod – Abaúj – Zemplén megyei Igazgatósága	Kesznyéten tájvédelmi körzet tájrehabilitációja, vízpótló rendszer kialakítása, 1998. évi „TEFA” pályázat 050039498C sz. szerződésben vállalt kötelezettség utóellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
5.	VM Ellenőrzési Főosztály	VM Ellenőrzési Főosztály	Belföldi klímaerdő telepítésére adott támogatás ellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
6.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság belső ellenőrzése	Gépjárművek egységkötségének felülvizsgálata	Megállapítások: - utókalkulációs szabályzat aktualizálása - negyedéves egységkötség újra számítása - magáncélú használat számlázása az új átszámított adatokkal - gépjármű törzsállomány aktualizálása a számítógépes nyilvántartási rendszerben - tételes könyvelés megjegyzéseinek átnézése, esetleges javítások elvégzése - költségfelosztás korrigálása az újra számított adatokkal

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Ellenőrzés Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
7.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság belső ellenőrzése	2011 évi költségvetés ellenőrzése	Megállapítások: - ellenőrzéshez hiányos adatok álltak rendelkezésre - diktált költségvetési adatok jogossága, tartalma nem volt dokumentálható - ellenőrzés átütemezésre került.
8.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság belső ellenőrzése	2010. évi Elemi Költségvetési Beszámoló ellenőrzése	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.
9.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság belső ellenőrzése	Utókalkuláció felülvizsgálat	Megállapítások: - utókalkuláció elkészítés előadói feladat - kalkulációs tábla felülvizsgálata - önköltség számítási szabályzat javítása - kalkuláció menetének meghatározása, költségek körének meghatározása
10.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság pénzügyi és gazdasági osztályvezető	Pénzügyi ellenőrzés pénztár ellenőrzések 2011 év	Intézkedésre okot adó megállapítás nem volt.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

A BNP Igazgatóságon a belső ellenőrzési feladatokat, valamint a belső ellenőrzési vezető feladatait 2011. évben egy fő belső ellenőr látta el, aki tevékenységét az igazgatónak közvetlenül alárendelve végzi, ellenőrzési tevékenységen kívül más feladatot nem lát el, egyéb tevékenységekben csak tanácsadói minőségben van jelen.

Az ellenőrzéseket a belső ellenőrzésről szóló 193/2003. (XI.26.) kormányrendelet, valamint a Belső Ellenőrzési Kézikönyvben leírtak szerint hajtotta végre, az ellenőrzési témákat kockázatelemzés alapján, valamint a szakterületek vezetőinek javaslatai alapján határozta meg.

Az adott területen végzett ellenőrzésekről jelentést, feljegyzést, elemzést készít, valamint szóbeli tájékoztatást ad. Javaslatokat fogalmazott meg az ellenőrzés során felmerült problémák megoldására. Javaslatai elsősorban a szabályosságra, hatékonyságra, gazdaságosságra vonatkoztak.

2011-ben az alábbi területeket vizsgálta a belső ellenőr:

Költségvetés tervezésének vizsgálata; humán erőforrás gazdálkodás vizsgálata; banki pénzügyi tevékenység vizsgálata; költségvetési beszámoló vizsgálata; pénztár ellenőrzés; haszonbérleti szerződések, szerződés nyilvántartások vizsgálata; gépjárművek önköltségének vizsgálata; utókalkulációk (mezőgazdasági gépekkel végzett tevékenység önköltségének) vizsgálata.

Továbbá tanácsadói feladatot látott el, aktualizálta a Belső Ellenőrzési Kézikönyvet a jogszabályi változásoknak megfelelően, elkészítette az éves ellenőrzési tervet kockázat elemzés alapján. Eleget tett beszámolási kötelezettségeinek.

Részt vett továbbképzéseken (regisztrált mérlegképes könyvelő, belső ellenőröknek szervezett továbbképzések, közigazgatási szakvizsga).

15. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv)

Alábbiakban Igazgatóságunk általánosságban megfogalmazható kötelező feladatait (például őrszolgálat ellátása, hatósági, szakértői feladatok végzése, zoológiai-botanikai alapadatgyűjtés, fészekkataszter, vagyionkezelői jog megszerzése) nem ismertetjük, csupán a konkrét, a tárgyévre meghatározóan jellemző nagyobb feladatkörökre koncentrálnunk. 2012-ben a Környezet és Energia Operatív Programra valamint LIFE+ programra benyújtott és megnyert pályázataink bonyolítása kiemelt feladatunk.

15.1. Kezelési tervek, fenntartási tervek, védetté nyilvánítás, Natura 2000 területek

2012-ben az alábbi tevékenységeket tervezzük elvégezni:

• Bükki Nemzeti Park kezelési tervének egyeztetése, jogszabályi kihirdetése
• A Bükki NP. Deregulációja során kimaradt területek védelmének rendezése
• A Bükki NP DNy-i bővítésének területi egyeztetése
• A Gyöngyösi Sár-hegy TT bővítésének területi egyeztetése
• A Siroki Nyírjes-tó TT kezelési tervének területi egyeztetése
• A Lázberci TK kezelési tervének átdolgozása, bíraltatása, jogszabályi kihirdetése
• A Nagylóci Kőhegy kezelési tervének bíraltatás, területi egyeztetés előkészítése.
• A Kőlyuktető TT védelmének feloldása.
• A Kerecsendi-erdő TT kezelési tervének bíraltatása, jogszabályi kihirdetése
• A Mátraverebélyi Kőszirt-hegy és Meszes-tető kezelési tervének bíraltatása, területi egyeztetése
• Fülkés sziklák kezelési terveinek elkészítése, területi egyeztetése (természeti emlék)

Natura 2000 fenntartási tervek készítése: (275/2004. (X.8.) korm. rendelet alapján) több forrásból fognak készülni (jelenleg Pilot jelleggel két terület rendelkezik fenntartási tervvel: Hejő-mente, Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente)

1. Tiszaújvárosi ártéri erdők (HUBN22096) a EU kötelezettség-sértési eljárás során vállaltuk az új Natura 2000 területre Natura 2000 fenntartási terv készítését.
2. Svájci Alap-os pályázatból a SZIE 7 mátrai SAC területre vállalta a Natura 2000 fenntartási terv elkészítését.

Gazdálkodói, lakossági tájékoztatók - A Natura 2000 területeken, ahol nincs átfedés országos védett területekkel a Natura 2000 ismertsége, információellátottsága minimális. A fenntartási tervvel érintett területeken itt lesz előrelépés.

15.2. Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring

Kutatás, alapállapot-felmérések:

- Extenzív művelésű gyümölcsösök feltérképezésének folytatása, a természeti, genetikai, tájökölógiai, gazdálkodás- és kultúrtörténeti értékek felmérésének folytatása, egyes gyümölcsösökre hasznosítási programok kidolgozása.
- Sas és tűzokszipkron elvégzése
- Fokozottan védett madárfajok állományfelmérése az igazgatóság működési területén. A fajvédelmi intézkedések megtétele az élőhelyek megőrzése és a sikeres költések érdekében.
- Kerecsensólyom védelmi LIFE program keretein belül zajló kutatások
- Harkály fajok élőhelyeinek állományfelmérése
- Telepesen fészkelő fajok felmérése
- Haris (*Crex crex*) felmérés elvégzése
- Denevérfajok állományainak felmérése
- Fekete gólya (*Ciconia nigra*) állományának felmérése
- Bagoly-fajok (uhu (*Bubo bubo*), urali bagoly (*Strix uralensis*), gyöngybagoly (*Tyto alba*), kuvik (*Athene noctua*) állományfelmérése
- Éves madárjelentésben szereplő további fajok felmérése (összesen több mint 50 faj)
- Natura 2000 élőhelyek monitorozása (pilot projekt, Szakállamtitkársági koordinációval)
- Natura 2000-es jelölő fajok állományfelmérése

Folytatjuk a ragadozómadár fészkek kataszterezését, a szalakóta (*Coracias garrulus*) költőládák adatainak rögzítését, a vércse-fajok számára kihelyezett mesterséges fészkek adatainak felvételét, a többi fajmegőrzési program kapcsán keletkezett adatok adatbázisának fejlesztését. Az adatbázisokat térinformatikai programhoz rendeljük. E mellett folytatjuk a fokozottan védett és telepesen költő, valamint természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű madárfajok állományainak felmérését, Alföldi területeinken idén is végrehajtásra kerül a sas és tűzokszipkron.

Földtani és táji értékeink felmérése érdekében az alábbi tevékenységeket tervezzük:

- Közhiteles nyilvántartások készítésének folytatása, az adatbázisok karbantartása szükséges.
- Folytatni kell a barlangok közhiteles nyilvántartásának keretében a barlangok térképezését és természeti állapotfelvételét, kezelési terveiknek elkészítését.
- Tovább folytatjuk a források közhiteles nyilvántartásának készítését, a források felmérését. Be kell fejezni a forráskataszter régebbi adatainak felülvizsgálatát.
- A legújabb kutatási eredményeket is felhasználva el kell végezni a kunhalom- és földvárkataszter felülvizsgálatát: az újonnan felfedezett vagy látókörbe került objektumokkal ki kell egészíteni a nyilvántartást, az indokolatlanul nyilvántartott objektumokat ki kell venni a nyilvántartásból. A felülvizsgálat eredménye alapján javaslatot kell tenni a feltételeknek megfelelő objektumok MePaR rendszerben történő szerepeltetésére. A Csörsz-árok szakaszainak felvételezésével ki kell egészíteni a földvárkatasztert.
- Folytatjuk a védett területek földtudományi értékkatasztere elkészítését.
- Folytatjuk a védett területeken lévő és az azokon kívül eső földtani alapszelvények, felmérését, dokumentálását. Véglegesíteni kell a Mihalovits-kőfejtő (Nagyvisnyói kőfejtők TT) globális jelentőségű alapszelvény kezelési tervét, meg kell kezdeni a védetté nyilvánítási eljárás előkészítését.
- Természeti emlékké nyilvánítás előkészítése keretében el kell végezni a kaptárkövek területi lehatárolását, felmérését és le kell készíteni a kezelési terveket.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

- Gyakorlati beavatkozások szervezése és lebonyolítása az élettelen természeti értékek megóvása, állapot helyreállítása érdekében (kaptárkövek, geológiai alapszelvények, barlangok stb.)
- Ugyancsak meg kell kezdeni a forrástérségek és forrásmésző képződmények, kisvízfolyások állapotfelmérését, folyamatos vizsgálatát az ökológiai vízszükséglet meghatározása érdekében.
- Meg kell kezdeni a kataszterezett ex lege források védetté nyilvánításának előkészítését, a védendő források jegyzékét el kell küldeni az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekre.
- KEOP pályázatok készítése és nyertes pályázatok szakmai vezénylése földtani, élettelen természeti értékeink megőrzése céljából.
- A TÉKA program tapasztalatainak felhasználásával folytatni kell az egyedi tájértékek kataszterezését.
- Hatósági, elsősorban környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi megkeresés alapján természetvédelmi és tájvédelmi adatok szolgáltatása, vélemények készítése.
- Minisztériumi, megyei és települési önkormányzatok megkeresése alapján az országos, regionális, megyei és települési rendezési tervek, fejlesztési koncepciók véleményezése.
- A jogszabályban rögzített barlangok esetén a vagyongazdálkodási nyilatkozatok kiadása, a túrák szakmai felügyelete.
- Hasznosítási engedéllyel rendelkező, vagyongazdálkodásunkban lévő barlangokban túrák szervezési lehetőségét biztosító szerződések elkészítése, e keretben zajló tevékenységek szakmai felügyelete.
- Vagyongazdálkodásunkban lévő barlangok, barlanglezárások karbantartásának megszervezése.
- Az igazgatóság élettelen természeti értékeinek megőrzésére irányuló és tájvédelmi tevékenységének szakmai találkozók, konferenciákon való ismertetése, előadások tartása.
- Termelési gyakorlatra jelentkező főiskolai és egyetemi hallgatók programjának szervezése, munkájuk szakmai irányítása.
- Részvétel az IGCP 572 záró konferencia bükki geológiai tanulmányútjának szervezésében és lebonyolításában.
- Részvétel a Castrum Bene Egyesület nógrád megyei várkataszterezési munkáiban.
- Együttműködés a kulturális örökségvédelmi szervezetekkel a földvárak és kunhalmok helyszíni kutatásában.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Monitoring:

NBmR

Monitorozási projekt megnevezése	A monitorozást végző személy	Lokalitás
1. Élőhelyterképezés		
<i>R5x5_118 Ózd kvadrát</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Ózd
<i>R5x5_119 Sajó-völgy kvadrát</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Sajószentpéter
2. Védett és veszélyeztetett növényfajok monitorozása		
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	Lantos István (BNPI)	Somoskőújfalú
<i>Campanula latifolia</i>	Pozsonyi András (BNPI), Sulyok József (BNPI)	Cserépfalu: Hór-völgy, Bükkzsérc: Hosszú-völgy, Répáshuta: Tebe-rét, Balla-völgy
<i>Cirsium brachycephalum</i>	Pozsonyi András, Seres Nándor (BNPI)	Gelej: Csúnya-fenek, Pély: Kelemen-dűlő, Szentistván: Nagy-Montaj, Egerlövő: Nagyállás, Poroszló: Vénasszony-dűlő
<i>Dianthus plumarius ssp. praecox</i>	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	Békkő, Jegető-völgy
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Magos Gábor, Pozsonyi András (BNPI)	Miskolc: Nagymező, Gyöngyöspata: Király-rét
<i>Iris sibirica</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Bükk: Kismező
<i>Lindernia procumbens</i>	Pozsonyi András, Schmotzer András (BNPI)	Tiszanána: Galambos, Kál: Második-nyomás, Kömlő: Pap-fenek, Borsodivánka: Homokhát-tábla, Poroszló: Vénasszony-dűlő
<i>Ophrys insectifera</i>	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	Miskolc-Ómassa: Jávor-hegy
<i>Traunsteinera globosa</i>	Magos Gábor, Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	Bükk (Cserépfalu: Kis-rét, Nagyvisnyó: Bálvány, Füstöskő-bérc, Huta-rét, Kerek-rét, Szilvásvár: Büszkés-hegy, Keskeny-rét, Zsidó-rét, Miskolc: Kecskeláb-rét, Kismező, Lusta-völgy, Nagymező, Sugaró, Varbó: Csókás-rét), Mátra (Bátonytereny: Lengyendi-Galya, Mátraszentimre: Kis-sípálya, Pizskés-legelő, Mátraszentistván: Sípálya)
<i>Vaccinium oxycoccus</i>	Magos Gábor, Pozsonyi András (BNPI)	Sírok: Nyírjes-tó
3. Invázió növényfajok monitorozása		
<i>Ailanthus altissima</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Ózd, Sajószentpéter
<i>Amorpha fruticosa</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Ózd, Sajószentpéter
<i>Asclepias syriaca</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Ózd, Sajószentpéter
<i>Solidago spp.</i>	Pozsonyi András (BNPI)	Ózd, Sajószentpéter
4. Védett és veszélyeztetett állatfajok monitorozása		
<i>Országos Űrgemonitorozó Akció</i>	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András (BNPI)	Maklár: reptér, lőtér, Miskolc: reptér

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

<i>Pannon gyík monitorozás</i>	Harmos Krisztián, Magos Gábor, Pongrácz Ádám (BNPI)	Kozárd, Domoszló, Szarvaskő
<i>Pelék monitorozása</i>	Gombkötő Péter, Harmos Krisztián	Szomolya, Kozárd
<i>Halak monitorozása</i>	Diczházi István	Bán-patak és mellékpatakjai
<i>Futóbogarak és egyenesszárnyúak monitorozása a Hevesi-síkon</i>	Dr. Nagy Antal	Hevesi-sík

Natura 2000 monitorozás

<i>HUBN20018 Upponyi-szoros élőhelyterképezése</i>	Sulyok József (BNPI)	Uppony
<i>HUBN20007 Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy élőhelyterképezése</i>	Sulyok József (BNPI)	Harsány
<i>HUBN20059 Szandai Várhegy élőhelyterképezése</i>	Sulyok József (BNPI)	Szanda
<i>Közösségi jelentőségű gyepes élőhelyek felmérése extenzív és intenzív adatlapokkal</i>	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	Felsőtárkány: Hereg-rét E1 (6520-2001), Bélapátfalva: Bél-kő H1 (6190-2020), Szilvásvár: Pocsáros-rét D1 (7230-2008), Szalajka-völgy D5 (6430-2018), Keskeny-rét E4 (6230-2007), Gerenna-vár H3a (6240-2023)
<i>Közösségi jelentőségű erdős élőhelyek felmérése extenzív és intenzív adatlapokkal</i>	Pozsonyi András, Schmotzer András (BNPI)	Felsőtárkány: Gyetra-völgy K2(91G0-2006), Hereg-vágás-nyak L2a (91M0-2037), Cserepes- kő LY3 (9150-2007), Kecskor-hegyese L4 (91M0-2042), Bélapátfalva: Felső-Szén-hegy K7b (91G0-2027), Bél-kő LY2 (9180-2021), M1 (91H0-2038), M7 (40A0-2019), Sötét-lápa-fő K2(91G0-2007), Ivánka K5 (9130-2007), LY3 (9150-2006), Közép-bérc K7a (9110-2003), Messzelátó LY4 (9150-2016), Ór-kő-hát LY4 (9150-2017), Szilvásvár: Balog-Miklós-orom K5 (9130-2008), Tó-oromja K7a (9110-2004), Nagy-Kopasz L2a (91M0-2002), Falu-verője L4 (91M0-2041), Küllő-hegy LY3 (9150-2005), Tar-kő LY4 (9150-2018)
<i>Közösségi jelentőségű növényfajok monitorozása (<i>Galanthus nivalis</i>, <i>Thlaspi jankae</i>, <i>Echium russicum</i>, <i>Lindernia procumbens</i>, <i>Cirsium brachycephalum</i>, <i>Pulsatilla grandis</i>)</i>	Bartha Attila, Bartha Csaba, Harmos Krisztián, Lantos István, Magos Gábor, Nemes Krisztián, Pongrácz Ádám, Seres Nándor, Urbán László, Zákány Albert (BNPI országolgalat)	Bükk NP, Tarna-vidéki TK, Kelet-Cserhát TK, Karancs-Medves TK, Mátrai TK, Borsodi Mezőség TK, Kesznyéteni TK
<i>Közösségi jelentőségű egyenesszárnyú fajok monitorozása (<i>Paracaloptemus caloptenoides</i>, <i>Saga pedo</i>, <i>Isophya costata</i>, <i>Isophya modesta</i>)</i>	Magos Gábor (BNPI)	Mátrai TK

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Közösségi jelentőségű lepkefajok monitorozása (<i>Erannis ankeraria</i> , <i>Catopta thrips</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Dioszeghyana schmidtii</i> , <i>Euplagia quadrimaculata</i> , <i>Euphydryas maturna</i> , <i>Eriogaster catax</i>)	Korompai Tamás, Kozma Péter, Lantos István (BNPI)	Mátrai TK, Hevesi Füves Puszták TK, Karancs-Medves TK
Vödörccsapda beszerzése közösségi jelentőségű lepkefajok felméréséhez, 3 db		
Közösségi jelentőségű bogárfajok monitorozása (<i>Cucujus cinnabarinus</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Cerambyx cerdo</i>)	Lantos István (BNPI)	Karancs-Medves TK
Közösségi jelentőségű hullófajok monitorozása (<i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Emys orbicularis</i>)	Borbáth Péter, Harnos Krisztián, Seres Nándor (BNPI)	Hevesi Füves Puszták TK, Kelet-Cserhát TK, Borsodi Mezőség TK
Debreceni Egyetem herbáriumi adatok kigyűjtése, közösségi jelentőségű növényfajok felmérése	Takács András (DE)	HUBN20069 Kesznyéteni Sajó-öböl

Agrár-környezetvédelmi monitoring:

2012-ben is tervezzük folytatni az Agrár-Környezetvédelmi Program biotikai monitoringját a Hevesi-síkon.

Fajmegőrzési programokat támogató monitoring:

Gerinctelenek: hangyaboglárka-fajok (*Maculinea* spp.), fóti (zefír) boglárka (*Plebejus sephirus*), gólyaorrboglarca (*Aricia eumedon*), bükki szerecsenboglarca (*Aricia artaxerxes issekutzi*), nagy szikibagoly (*Gortina boreli*), Ankeraraszoló (*Erannis ankeraria*), tavaszi magyarfésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), magyar szitkár (*Chamaesphecia hungarica*), mocsári szitkár (*Chamaesphecia palustris*).

Szalakóta (*Coracias garrulus*), kékvércse (*Falco vespertinus*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), feketególya (*Ciconia nigra*), fehérgólya (*Ciconia ciconia*), uhu (*Bubo bubo*), csíkosegér (*Sicista subtilis*), denevér-fajok (*Chiroptera* spp.)

15.3. Élőhely-kezelés, fenntartás

Kiemelt feladat a még megfelelő állapotban lévő, vagy már helyreállított hegylábi fáslegelők és legelők további rekonstrukciója, legeltetésre való előkészítése. Az élőhelyek fenntartásában 2012-ben is jelentős szerepe lesz a már több éve folyó közmunka-programnak, elsősorban a gépi erővel el nem végezhető feladatok ellátásában (például bozótirtás, sérülékeny területeken kézi

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

kaszálás és lehordás). Hosszú távú célunk a területek hagyományos gazdálkodási formák alkalmazásával, például állattartással történő természetvédelmi kezelése.

A legeltetéses rendszerbe be kell vonni azokat a gyepet is (erdei tisztások, hegyi rétek), ahol a nemzeti park élőhelyrekonstrukciós munkákat, kezeléseket (kaszálás) végzett és jelenleg megfelelő minőségű szénafüveket biztosíthatnak a hegylábi állatállományok számára. A legelő- és rétgazdálkodás a természetszerűbb erdőgazdálkodás feltételeinek elősegítésének (pl. lovas közelítés széles körű alkalmazása) egyik alapja, ösztönzője lehetne. Rehabilitált vizes élőhelyeink fenntartását folyamatosan végezzük.

Az élőhely-fenntartó hagyományos gazdálkodás finanszírozását részben a természetkímélő mezőgazdasági formák támogatására tervezetten kiírt KEOP pályázati forrásokból szeretnénk fedezni.

15.4. Élőhely-rehabilitáció, rekonstrukció

A legjelentősebb feladat a rétkezelésekre beadott és megnyert KEOP által érintett gyepek területek rekonstrukciójának szakmai irányítása és ellenőrzése. A KEOP területek 3 nagy tömbön belül (Hollókő, Mátra és Bükk) számos kis részterületen valósul meg, amelyek eltérő kezeléseket igényelnek. Ezek megfelelő koordinációja, a kezelések összehangolása kiemelt kezelési feladatunk lesz.

2011-ben folytatjuk eddig megkezdett rekonstrukciós programjainkat, illetve további rekonstrukciós programok előkészítését végezzük. Kiemelt feladat a Környezet és Energia Operatív Program keretében megnyert élőhely-rekonstrukciós pályázataink lebonyolítása, valamint új pályázatok elkészítése és benyújtása. E mellett folytatjuk, valamint üzemeltetjük megkezdett élőhely-rekonstrukciós programjainkat:

- Vizes élőhely rehabilitációs területek vízellátásának biztosítása a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet területén (Pély-Ludas II. ütem, Tarnaszentmiklós, Pély)
- Kiseb vizes élőhelyek rehabilitációja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén
- Ártéri kaszálórét rekonstrukciójának folytatása (gyalogakác visszaszorítás, rekettüfűz bozót megszüntetése)
- Fás legelők, hegylábi gyep rekonstrukciós projekt folytatása a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet és Hollóki TK területén
- Hegyi rét rekonstrukciós program folytatása (Bükki Nemzeti Park, Mátrai Tájvédelmi Körzet)
- Alföldi gyep rekonstrukciójának folytatása (gyalogakác visszaszorítás: Dél-Borsod, ezüstfa és bálványfa visszaszorítás: Dél-Heves)

15.5. Területi védettségtől független fajmegőrzési beavatkozások

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság fajmegőrzési programjainak legnagyobb hányadát a fokozottan védett madárfajok védelmi programjainak (köztük több, párhuzamosan futó Life-Nature pályázat) jelenti. Az elmúlt években egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a fokozottan védett fajok állományának megőrzése céljából futó programok. Folytattuk a kerecsensólyom megőrzése céljából megvalósuló LIFE + pályázat feladatainak végrehajtását. A kerecsensólyom és más madárfajok áramutás elleni védelmét biztosító vezetékiszigetelések nagyságrendi növekedését fogja reményeink szerint eredményezni a Kerecsen LIFE+ projekt tevékenysége, illetve a közép feszültségű vezeték szakaszok szigetelését eredményező KEOP-pályázataink. A Hevesi Füves Puszták

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

Tájvédelmi Körzet és a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területén KEOP forrásból 20 km középfeszültségű légvezeték földkábelbe helyezési munkálatait tervezzük ősztől megindítani.

Számos esetben nem tekinthetünk el az élőhelyek aktuális állapotát befolyásoló tevékenységektől. A BNPI nemzeti parki törzsterületén és a hegyvidéki tájvédelmi körzetek területén folyó erdőgazdálkodás jelenlegi módja jelentős nehézségeket okoz a Natura 2000 jelölőfajok állományainak megóvásában. Hasonló nagyságrendű problémát jelent a vizes élőhelyekhez kötődő fajok megőrzésében a természetvédelmi érdekeket időnként figyelmen kívül hagyó vízrendezési gyakorlat.

Kiemelt célfajok és egyéb taxonok:

- Növényfajok: sokcimpájú holdruta (*Bothrychium multifidum*), északi sárkányfű (*Dracocephalum ruyschiana*) boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*), mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*)
- Állatfajok: túzok (*Otis tarda*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), kék vércse (*Falco vespertinus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), kígyászölyv (*Circeatus gallicus*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), szalakóta (*Coracias garrulus*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), bagoly-fajok (*Strigiformes*), denevér-fajok (*Chiroptera*).
- A veszélyeztetett nappali lepke fajok védelme elsősorban az élőhelykezelési programokon keresztül valósul meg.
- Hagyományos gyümölcsösök megmentésére irányuló program folytatása: arlói, kácsi és sályi gyümölcsösök rekonstrukciójának folytatása, gyümölcsös adatbázis létrehozása, fajtaazonosítások szervezése, a szaporítás, oltványok készítésének szervezése, kiültetések előkészítése, a Pannonhalmi Nyilatkozat alapján vállalt, VM által koordinált programban való részvétel, a jelentkezők szakmai segítése, tervezések, ültetések koordinációja

15.6. Új Magyarország Vidékfejlesztési Tervben való részvétel

2012-ben folytatjuk ellenőrzési programunkat. Vonatkozik ez elsősorban a Magas Természeti Értékű Területen gazdálkodók ellenőrzésének szervezettségére.

15.7. Természetvédelmi vagyongazdálkodási feladatok

A nemzeti park igazgatóság 2012-ben folytatja a megkezdett élőhelykezelési programjait. Ennek keretében gyp-, és nádgazdálkodási tevékenységet, valamint szántóföldi növénytermesztést folytatunk. Ez utóbbi a túzok élőhelyének megőrzése érdekében történik. A faj optimális élőhelyének kialakítása érdekében mozaikos szerkezetben több növényi kultúrát termesztünk. Jelenleg 70 hektár őszi búzánk, valamint 105 hektár őszi káposztarepcénk van a földben. Az őszi vetésű növények mellett tavasszal 20 hektáron napraforgót fogunk vetni. Év közben folyamatosan végezzük az álló kultúrákhoz kapcsolódó munkákat, amik összetétele nagymértékben függ majd az időjárástól. 2012 őszen az agrár-környezetvédelmi elvárásoknak megfelelően 90 hektáron búza, 80 hektáron őszi káposzta repce vetését tervezzük. Évelőként jelenleg 113 hektár lucernával rendelkezünk, amiből az év során 28 hektárt fel fogunk számolni. Terveink szerint ősszel újabb 40 hektár lucernát telepítünk, így a növény vetésterülete 125 hektárra nő. A pihentetett, ugaroltatott

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

területek összes kiterjedése meghaladja a 250 hektárt, az érintett földrészeket kaszálással tartjuk fenn a természetvédelmi szempontból kívánatos állapotot. Az elmúlt évben jelentős náddal borított területek kerültek vissza Igazgatóságunk saját vagyongazdálkodásába. Ezek egy részén igyekszünk célirányos kezelést végezni az élőhelyek állapotának javítása céljából. A nádvágásra tervezett mintegy 120 hektár jelentősen hozzájárul a náddal borított élőhelyek mozaikosságának biztosításához. Intézményi forrásaink felhasználásával mintegy 250 hektáron tudunk gyepterkezelési feladatokat ellátni. Állatállomány hiányában a kezelésre tervezett gyepeken kaszálást végzünk.

Az év során növelni kívánjuk a haszonbérbe adott területek arányát. A vagyongazdálkodásunkba tartozó, korábban a Mariano Kft használatában lévő területekre haszonbérleti pályázatot írtunk ki, ami mintegy 2800 hektár területet érint. A Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzetben további 800 hektár bérbeadását tervezzük, a pályázatok kiírásának időpontja nagymértékben a jogi lehetőségek függvénye. Kisebbségi pályázatokat a működési terület más részein is meg akarunk hirdetni, ezek közül további pályázati eljárások kiírása várható a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzetben és a Nógrádi Tájegységünk területén. Az érintett földrészek teljes kiterjedése nem haladja meg a 300 hektárt.

Az éves feladatok között szerepel a haszonbérbe adott területek kezelési tevékenységének folyamatos ellenőrzése, amit a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjainak aktív közreműködése mellett tervezünk kivitelezni.

Igazgatóságuk több éve vesz részt az agrár-környezetvédelmi programban részt vevő gazdálkodók tevékenységének ellenőrzésében. Munkatársaink a már kialakult gyakorlat szerint tervezik a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal szakembereivel történő együttműködést.

Az év során beadásra tervezünk hét darab projektet a KEOP 3.2.0 jogcímen belül. A sikeres pályázatok érdekében folytatjuk a projektek részleteinek kidolgozására irányuló, korábbi években elkezdett munkákat. A tervezett fejlesztések:

- Hidegkúti fás-legelő infrastruktúrális fejlesztése I.;
- Hidegkúti fás-legelő infrastruktúrális fejlesztése II.;
- Parádi legelő nyári szállás és legelő infrastruktúra kialakítása;
- Mobil gépsor beszerzése a saját kezelésben lévő gyepek kezeléséhez;
- Gémeskutak rekonstrukciója a BNPI vagyongazdálkodásában lévő területeken;
- Ménes alapításához szükséges infrastruktúra kialakítása a Borsodi-Mezőségben (Batúztanya);
- Komplex élőhelykezelés feltételeinek megteremtése a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet legértékesebb pusztai tömbjében (Kenyérváró tanya).

15.8. Oktatás, bemutatás, társadalmi kapcsolatok

Kiemelt feladatunk az saját Erdei Iskola Program elindítása Rejteken, illetve Felsőtárkányban az Erdei Iskola programszolgáltatáshoz az óvodai modul kidolgozása.

Erdei iskola fejlesztése Rejteken és Felsőtárkányban

A színvonalas erdei iskola szolgáltatás bevezetéséhez elengedhetetlen a létesítmény fejlesztése, melynek során foglalkoztató helyiségek (bel- és kültéri fedett) kialakítása, illetve a szállásminőség javítása valósulhat meg. Az oktatást segítő további eszközök (szemléltető, terepi mintavételi és vizsgálati eszközök) beszerzése, megfelelő eszköztár, valamint a terepi ismeretszerzést több korosztály számára is élményszerű, játékos formában segítő élmény-tanösvény kialakítása tervezett. A fejlesztés eredményeként az erdei iskola szálláshelyet és programot igénybe vevő csoportokat komfortosabb körülményekkel, komplexebb szolgáltatásokkal tudjuk fogadni.

Zöld Horizont periodika

Folytatjuk a természeti értékeket, az igazgatóság természetvédelmi tevékenységét és a természetvédelem aktuális programjait bemutató, társadalmi támogatottságát erősítő periodika kiadását az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben.

A www.bnpi.hu honlap tartalmi fejlesztése

2011-es évre már megújult arculattal jelent meg a honlapunk. Folytatjuk a honlap szolgáltatásainak bővítését, idegen nyelvű tartalomfejlesztését, arculat frissítését. A honlap szerepét erősíteni kívánjuk a nemzeti park igazgatóság oktatási-, szemléletformálási szolgáltatásainak, illetve a kiadványainak terjesztésében.

Az igazgatóság kezelésében álló tanösvényhálóza

A terepi bemutatóhelyek, tanösvények nagyközönséggel történő megismertetését szolgálják a már kiadott térképek, emellett az internetes honlapról letölthető GPS adatokkal is kívánjuk segíteni.

Természetvédelmi programok, jeles napok, tájegységi nyílt napok

Folytatjuk a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos "Jeles Napok" rendezvénysorozatát.

Nyári természetvédelmi táborok

Napközis és bentlakásos táborok rendezését tervezzük az általános iskola felső tagozatos tanulói részére a nyári szünetben.

Kiállítások, kulturális programok a Felsőtárkány – Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban

Folytatjuk ebben az évben is a kulturális programokat a Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont konferencia termében, ahol *időszaki kiállításokat* szervezünk természetfotósok, képzőművészek munkáiból. A látogatóközpontban a jeles napok, nyílt napok rendezvényein *kézműves foglalkozásokat* szervezünk.

Egységesítés terepi táblarendszer fenntartási feladatai

Az új táblák kihelyezése, valamint az elhasználódott, rongált táblák cseréje során angol nyelvű feliratokkal kiegészített táblákat helyezünk ki.

Nógrád megyében a Geopark-hálózathoz kapcsolódó területeken a Nógrád-Novohrad Geopark-hálózat arculati elemeit is használjuk az új tábláinkon.

14.9. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

- Az adatbázis szerverre feltöltött térkép fedvények struktúrájának, nevezéktanának egységesítése, a metaadatbázis frissítése. Az importált táblák tisztítása, felesleges mezők törlése, ékezetes mezőnevek javítása.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. évi tevékenységéről

1. Az alábbi adatokat tervezzük a TIR-be betölteni, aktualizálni:
  - tanösvény nyomvonalak
  - botanikai adatok
  - zoológiai adatok
  - KÜVET
  - közhiteles nyilvántartások
  - egyedi tájértékek
  - A közhiteles nyilvántartások közül a barlangkataszter, forráskataszter, valamint az erdészeti adatbázis betöltése központilag történik.
  - A tájegységek által felmért tanösvény adatok feldolgozása, térinformatikai rendszerbe töltése, egységesítése.
  - Részben megvalósítottuk, de továbbra is fejleszteni kell az egységes térképművek előállítását, nélkülözhetetlen térképsablonok elkészítését, amelyek a központi térképszerveren minden kolléga számára elérhetővé válnak.
  - Szakmai konzultációk, a TIR felhasználók és az üzemeltetők folyamatos képzése szükséges.
  - Továbbra is szorgalmazzuk a TIR-be töltendő adatok minél szélesebb körű gyűjtését, és a lehetőségekhez mérten azok vásárlását.
  -
  - **Általános informatikai célok a 2012-es évre:**
  - A Konica Minolta Bizhub C250-es hálózati nyomtató cseréje
  - Az elavult informatikai eszközök minél nagyobb arányú cseréje
  - A 1479/2011 kormányrendelet végrehajtása érdekében a LibreOffice szoftvercsomag telepítése az Igazgatóság gépeire.
  - A makrókat használó Microsoft Office specifikus dokumentumok megkeresése, és átalakítása OpenDocument Formatra.
  - Az Access adatbázisokat használó kollégák gépeire az ingyenesen használható Access 2007 runtime telepítése, amennyiben nincs a gépükön Microsoft Office (azaz új gépek telepítése esetén)
  - Automatizált központosított szoftvertelepítésre alkalmas szoftvercsomagok megvizsgálása, és ha találunk igényeinknek megfelelő ingyenes megoldást, annak bevezetése.
  - Hálózati naptár (webdav vagy webes alapú) szoftverek megvizsgálása, és ha találunk igényeinknek megfelelő ingyenes megoldást, annak bevezetése.